

Hodnocení a návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty

Bc. Monika Hesová

Diplomová práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika Hesová**
Osobní číslo: **M16387**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Hodnocení a návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Podejte vysvětlení základních pojmů a teoretických přístupů k ekologickému zemědělství jako nástroje k rozvoji venkova.
- Představte vývoj a současný stav právní úpravy a systému veřejné podpory ekologického zemědělství v EU a ČR.

II. Praktická část

- Zpracujte základní fyzicko-geografickou a sociálně-ekonomickou charakteristiku CHKO Bílé Karpaty ve vazbě na ochranu krajiny.
- Zhodnoťte vývoj, strukturu a veřejnou podporu ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty.
- Na základě provedených analýz a rozhovorů s aktéry ekologického zemědělství na vymezeném území zpracujte projekt jeho rozvoje a podrobně jej časové, finanční a rizikové analýze.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DABBERT, Stephan, Anna Maria HARING and Raffaele ZANOLI. Organic Farming: Policies and Prospects. 1st ed. London: Zed Books, 2013, 192 s. ISBN 978-18-4813-746-2.
DVORSKÝ, Jan a Jiří URBAN. Základy ekologického zemědělství: podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 s příklady. 2., aktualiz. vyd. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, 2014, 112 s. ISBN 978-80-7401-098-9.
MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016–2020: Czech Action Plan for Development of Organic Farming 2016–2020. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016, 94 s. ISBN 978-80-7434-193-9.
MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2012, 148 s. ISBN 978-80-7434-059-8.
NANDWANI, Dilip ed. Organic Farming for Sustainable Agriculture. 1st ed. Cham: Springer, 2016, 344 s. ISBN 978-33-1926-803-3.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání diplomové práce: 17. dubna 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17. 4. 2018

Jméno a příjmení: Monika Hlesová

..... Hlesová
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se dotýká problematiky ekologického zemědělství na konkrétně vymezeném území CHKO Bílé Karpaty. Hlavním cílem této práce byl návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v této oblasti. Tohoto cíle bylo dosaženo pomocí náležitých analýz a metod. Prvním bodem bylo provedení kritické rešerše literárních zdrojů týkajících se dané problematiky. K naplnění hlavního cíle práce bylo dále zanalyzováno zkoumané území. Spolu s analýzou k němu dopomohly také rozhovory s vybranými aktéry ekologického zemědělství působících na tomto území. Dalším krokem bylo sestavení SWOT analýzy, která byla odvozena z výše uvedených aspektů. Na základě provedených analýz a rozhovorů s aktéry ekologického zemědělství na vymezeném území byl zpracován návrh projektu jeho rozvoje a ten podroben časové, finanční a rizikové analýze, čímž bylo dosaženo hlavního cíle této práce.

Klíčová slova: Ekologické zemědělství, rozvoj, CHKO Bílé Karpaty, venkov, SWOT analýza, rozhovory

ABSTRACT

The master's thesis deals with the issue of organic farming on a specific territory of the White Carpathian Protected Landscape Area. The main aim of this work was a project proposal for the organic farming development in this area. This objective was achieved through the appropriate analyzes and methods. The first point was the critical research of literary sources related to the given issue. In order to fulfill the main goal of the work, the investigated territory was further analyzed. Together with the analysis was also facilitated by interviews with selected actors of organic farming operating in this area. The next step was to compile a SWOT analysis that was derived from the above aspects. On the basis of the analyzes performed and interviews with the actors of organic farming in the defined area, a project proposal of its development was elaborated and subjected to a time, financial and risk analysis, thus achieving the main goal of this work.

Keywords: Organic Farming, Development, White Carpathian Protected Landscape Area, Countryside, SWOT Analysis, Interviews

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce, panu RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za odborné rady, doporučení a čas, který mi byl ochoten věnovat. Také děkuji vybraným aktérům ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty za odborné rozhovory, které mi byli ochotni poskytnout.

V neposlední řadě děkuji za podporu své rodině. Zejména děkuji svým rodičům za jejich trpělivost, pomoc a podporu, kterou mi věnovali, nejen v období psaní diplomové práce, ale po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJI K ROZVOJI VENKOVA	12
1.1 EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	12
1.1.1 Rozdíly ekologického zemědělství a konvenčního zemědělství.....	15
1.1.2 Produkční aktivity ekologického zemědělství	16
1.1.3 Mimoprodukční aktivity ekologického zemědělství.....	16
1.1.4 Cíle ekologického zemědělství	19
1.1.5 Biodynamické zemědělství	20
1.2 HISTORIE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	21
1.3 ORGANIZACE AKTÉRŮ A STAKEHOLDERŮ V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ	22
1.3.1 Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství.....	23
1.3.2 PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců	24
1.3.3 Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství	25
1.3.4 Ekovín	25
2 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV PRÁVNÍ ÚPRAVY A SYSTÉMU VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU A ČR	27
2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU	27
2.1.1 Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů.....	28
2.1.2 Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro produkci, označování a kontrolu ekologických produktů.....	28
2.1.3 Zákonné označení biopotravin v Evropské unii.....	29
2.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR	31
2.2.1 Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.....	31
2.2.2 Zákonné označení biopotravin v České republice	32
2.3 VÝVOJ A SOUČASNÁ SITUACE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU	32
2.4 VÝVOJ A SOUČASNÁ SITUACE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ A TRHU S BIOPOTRAVINAMI V ČR	34
2.4.1 Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020.....	39
2.5 SYSTÉM VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	40
2.5.1 Státní zemědělský intervenční fond	40
2.5.2 Program rozvoje venkova 2014-2020	41
2.5.3 Národní dotace	42
II PRAKTICKÁ ČÁST	44
3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA CHKO BÍLÉ KARPATY	45
3.1 HISTORIE OSÍDLLENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY.....	45
3.2 VYMEZENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	46
3.3 FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA CHKO BÍLÉ KARPATY	52
3.3.1 Geologické podmínky	53

3.3.2	Geomorfologické podmínky	53
3.3.3	Pedosféra	54
3.3.4	Vodstvo	54
3.3.5	Podnebí.....	55
3.3.6	Vegetace	56
3.3.7	Biota	56
3.3.8	Ochrana přírody	58
3.4	SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA CHKO BÍLÉ KARPATY	64
3.4.1	Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel	64
3.4.2	Vývoj počtu obyvatel od roku 2010 do roku 2017	66
3.4.3	Nezaměstnanost.....	67
3.4.4	Organizační statistika	67
3.4.5	Ceny vybraných druhů zemědělských výrobků	70
4	ZHODNOCENÍ VÝVOJE, STRUKTURY A VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	72
4.1	VÝVOJ A STRUKTURA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	72
4.1.1	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	74
4.2	VEŘEJNÁ PODPORA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	82
5	VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V CHKO BÍLÉ KARPATY	85
5.1	INFORMAČNÍ STŘEDISKO PRO ROZVOJ MORAVSKÝCH KOPANIC, O.P.S.	85
5.1.1	Rozhovor se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.....	85
5.2	ZD STARÝ HROZENKOV, A.S.	88
5.2.1	Rozhovor se zástupcem ekologické farmy ZD Starý Hrozenkov, a.s.....	88
5.3	BYLINNÁ VALAŠSKÁ SUŠÍRNA SVATÉHO FRANTIŠKA	90
5.3.1	Rozhovor se zástupcem ekologické farmy Bylinná valašská suširna svatého Františka.....	91
6	SWOT ANALÝZA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	93
6.1	VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ CHKO BÍLÉ KARPATY	95
7	NÁVRH PROJEKTU ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V CHKO BÍLÉ KARPATY	99
7.1	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU.....	107
7.2	FINANČNÍ ANALÝZA PROJEKTU.....	110
7.3	RIZIKOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	111
7.4	VYHODNOCENÍ NÁVRHU PROJEKTU	114
	ZÁVĚR	115
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	116
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	134
	SEZNAM OBRÁZKŮ	135

SEZNAM GRAFŮ	137
SEZNAM TABULEK.....	138
SEZNAM PŘÍLOH.....	141

ÚVOD

Ekologické zemědělství představuje důležité téma a východisko, jak z hlediska životního prostředí, tak z hlediska lidského zdraví, neboť využívá šetrné zpracovatelské metody a postupy bez použití chemicko-syntetických látek. Hospodářským zvířatům jsou v rámci něj zajištěny dobré životní podmínky s ohledem na jejich fyziologické a etologické potřeby. Hlavní cíl ekologického zemědělství představuje hospodaření v harmonii s přírodou. Klíčovou filozofií ekologického zemědělství je přirozený systém, který stojí na principu dávání a brání. Tedy to, co člověk získává a bere od přírody, závisí na tom, co jí na oplátku věnuje či odevzdá a zejména jakým způsobem se k ní chová. Díky ekologickému zemědělství dochází k zachování a také ke zvyšování biodiverzity, ekologické stability krajiny a fungování ekosystémů. V současné době je ekologické zemědělství moderním způsobem hospodaření, který už není pouze módním trendem a je oficiálně uznávané Evropskou unií. Je s ním spojen ovšem také velký mediální ohlas, což sebou nese jak pozitivní, tak negativní efekt v podobě mnoha fiktivních informací. O ekologickém zemědělství jako o alternativě konvenčního zemědělství se začalo přemýšlet až v prvních desetiletích 20. století, konkrétně v době po první světové válce, kdy existovala obzvlášť velká zátěž na životní prostředí, která byla dána zvýšením zemědělské techniky a chemie a zejména velkým rozvojem biochemie. Ovšem základ ekologického zemědělství je postaven na tisíciletých zkušenostech našich předků. Dává možnost vypěstovat způsobem neohrožující životní prostředí, kvalitní a hodnotné produkty, které neškodí lidskému zdraví, a naopak pro člověka představují plnohodnotnou výživu. Z toho důvodu je třeba uskutečnit přechod od konvenčního k ekologickému zemědělství ve všech oblastech, kde je to možné. A tam kde je ekologické zemědělství již zavedeno, ho rozvíjet a zefektivnit.

Diplomová práce se bude zaměřovat na chráněnou krajinnou oblast, ve které má ekologické zemědělství z hlediska ochrany přírody a krajiny, větší smysl než kdekoli jinde, neboť efektivně propojuje produkci potravin s ohleduplností ke krajině, přírodě a zdraví. Konkrétně se bude zabývat ekologickým zemědělstvím na konkrétně vymezeném území CHKO Bílé Karpaty, která se nachází na moravsko-slovenském pomezí na východě České republiky. Hlavním výsledkem diplomové práce bude návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v této oblasti, který by jí mohl dopomoci k ještě většímu přechodu od konvenčního k ekologickému zemědělství. Tento přechod by mohl pro oblast znamenat příznivý vliv v mnoha aspektech, od zlepšení kvality potravin až ke zlepšení stavu životního prostředí v této oblasti.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Na základě východisek a zdůvodnění problematiky v úvodu je hlavním cílem této diplomové práce navrhnout projekt rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Jeho naplnění bude dosaženo prostřednictvím příslušných analýz a metod zpracovaných v rámci naplnění následujících jednotlivých dílčích cílů práce.

V rámci teoretické části práce jsou vytyčeny dva dílčí cíle. Prvním dílčím cílem teoretické části práce je vysvětlení základních pojmů a teoretických přístupů k ekologickému zemědělství jako nástroji k rozvoji venkova. Druhým je představení vývoje a současného stavu právní úpravy a systému veřejné podpory ekologického zemědělství v EU a ČR.

Praktická část je rozdělena do tří dílčích cílů. První z nich zpracuje základní fyzicko-geografickou a sociálně-ekonomickou charakteristiku CHKO Bílé Karpaty ve vazbě na ochranu krajiny. Druhý zhodnotí vývoj, strukturu a veřejnou podporu ekologického zemědělství na vymezeném území. Posledním dílčím cílem této práce je zpracování návrhu projektu rozvoje ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty na základě provedených analýz a rozhovorů a jeho podrobení časové, finanční a rizikové analýze.

Uvedené cíle byly naplněny prostřednictvím následujících metod: kritická rešerše literárních zdrojů, tematická kartografie (metoda bodová), rozhovory s aktéry ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty, SWOT analýza ekologického zemědělství vymezeného území a časová, finanční a riziková analýza (metoda kritické cesty).

Kritická rešerše literárních zdrojů, byla využita v teoretické části práce, za účelem získání relevantních informací k dané problematice ekologického zemědělství. K naplnění prvního dílčího cíle praktické části práce bylo využito metod regionální geografie, v rámci které, byla zjištěna jeho fyzicko-geografická a sociálně-ekonomická charakteristika. Stejně tak byla využita u druhého dílčího cíle. U obou těchto dílčích cílů bylo k prostorovému rozmístění jednotlivých prvků v území využito tematické kartografie, konkrétně bodové metody. Ke splnění posledního dílčího cíle práce bylo využito rozhovorů se třemi aktéry ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Na základě provedených analýz a rozhovorů s těmito aktéry byla zpracována SWOT analýza ekologického zemědělství vymezeného území. Na základě všech uvedených metod byl navržen projekt rozvoje ekologického zemědělství ve sledovaném území, který byl podroben časové, finanční a rizikové analýze. Ke zpracování časové analýzy byla využita metoda CPM (Critical Path Method), tedy metoda kritické cesty. V rámci které byl sestaven síťový graf.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJI K ROZVOJI VENKOVA

První kapitola diplomové práce představuje teoretické přístupy k ekologickému zemědělství jako nástroji k rozvoji venkova. V rámci toho vysvětluje základní pojmy spojené s ekologickým zemědělstvím, popisuje rozdíly ekologického zemědělství a konvenčního zemědělství, hlavní cíle ekologického zemědělství, jeho produkční a mimoprodukční aktivity a jeho historii, která je klíčová k pochopení souvislostí. Nakonec představuje vybrané organizace aktérů a stakeholderů s ním spojené.

1.1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je občas zjednodušeně nazývané jako zemědělství bez chemie (Dvorský a Urban, 2014, s. 7). Dle Dvorského a Urbana (2014, s. 9) je ekologické zemědělství jednoznačně pojmenovaný způsob zemědělského hospodaření, který má počátky už v první polovině dvacátého století. V anglicky mluvících zemích je ekologické zemědělství nazýváno jako organické zemědělství (organic). Načež, v německy mluvících zemích jako biologické zemědělství (biologisch). (Dvorský a Urban, 2014, s. 9)

Pro pochopení podstaty ekologického zemědělství je nutné znát základní pojmy s ním spojené. Ty vymezuje Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Dle zmíněného zákona je možné označit za bioprodukt jakoukoliv surovinu rostlinného či živočišného původu, která pochází z ekologické farmy, na kterou je vystaven platný certifikát. Bioprodukt představuje kromě suroviny pro výrobu biopotravin rovněž chovná a zástavová zvířata a dále suroviny pro nepotravinářské využití, kterými jsou například len nebo vlna. (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Ostatním bioproduktem se rozumí osivo, krmivo či vegetativní rozmnožovací materiál, na nějž je vystaven platný certifikát. Ekologický podnikatel je označením pro ekologického zemědělce. Rovněž je ho možné označit jako osobu podnikající v ekologickém zemědělství, zároveň ale tvoří také označení pro osobu uvádějící bioprodukty či biopotraviny do oběhu, výrobce biopotravin, ekologického pěstitele hub, včel, ryb či volně rostoucích rostlin a výrobce či dodavatele ekologického rozmnožovacího materiálu či biokrmiv. Přičemž osobou uvádějící bioprodukty či biopotraviny do oběhu je myšlen obchodník s bioprodukty či biopotravinami a dovozce či vývozce bioproduktů a biopotravin z nebo do třetích zemí. (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Pojem ekofarma charakterizuje samostatnou, uzavřenou hospodářskou jednotku. Přičemž ekologický podnikatel není povinen provozovat ekologické zemědělství na veškerých pozemcích v jeho užívání či vlastnictví. Na druhou stranu je jeho povinností vyhradit a jednoznačně stanovit výrobní prostředky sloužící k ekologickému zemědělství. (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Pro ekologické zemědělství jsou typické šetrné zpracovatelské metody výroby potravin, u kterých je vyloučeno použití chemicko-syntetických látek. Během celého procesu prochází ekologické zemědělství a výroba biopotravin kontrolou, kterou provádí specializované nezávislé kontrolní společnosti viz podkapitola 1.3 *Organizace aktérů a stakeholderů v ekologickém zemědělství*. Po provedené certifikaci jsou biopotraviny odlišeny od jiných potravin pomocí označení, která jsou popsána ve druhé kapitole této práce. (Dvorský a Urban, 2014, s. 9)

Dle autorů Dabberta, Haringa a Zanolioho (2013, s. 19) a také Nandwaniho (ed., 2016, s. 4) se ekologické zemědělství zakládá na celostních přístupech řízení produkce podporujících a zlepšujících zdraví agroekosystémů. To zahrnuje biologické procesy, půdní biologickou aktivitu a biologickou diverzitu. (Dabbert, Haring a Zanolio, 2013, s. 19; Nandwani, Dilip ed., 2016, s. 4).

Vyzdvihuje používání řídicích metod proti používání vstupů mimo firmu. Přičemž přihlíží ke specifickým regionálním podmínkám, které vyžadují místně přizpůsobené systémy. Toho je možné docílit použitím mechanických, kulturních a biologických metod, pokud je to v daném případě reálné. Namísto použití syntetických materiálů k plnění jakékoliv specifické funkce v rámci systému. Systém ekologické výroby je navržen tím způsobem, aby splňoval následující body (Dabbert, Haring a Zanolio, 2013, s. 19):

1. Zvyšovat biologickou aktivitu půdy.
2. Využívat obnovitelné zdroje v místně organizovaných zemědělských systémech.
3. Recyklovat odpady rostlinného i živočišného původu za účelem návratu živin do půdy a v souvislosti s tím minimalizovat využití neobnovitelných zdrojů.
4. Posílit biologickou rozmanitost v rámci celého systému.
5. Podpořit zdravé využívání vody, vzduchu, půdy a minimalizovat všechny formy znečištění, které mohou plynout ze zemědělských postupů.
6. Udržovat dlouhodobou úrodnost půdy.

7. Přeměnit jakýkoliv existující zemědělský podnik na podnik ekologický, přičemž přiměřená délka přeměny závisí na specifických faktorech typických pro danou lokalitu tzn. historie půdy, chovaná hospodářská zvířata a pěstované plodiny.

8. Zpracovávat zemědělské produkty se zaměřením na šetrné metody zpracování z důvodu zachování životně důležité vlastnosti produktu ve všech fázích a organické celistvosti. (Dabbert, Haring a Zanolì, 2013, s. 19)

Podle Nandwaniho (ed., 2016, s. 4) tvoří ekologické zemědělství alternativní výrobní systém odmítající využívání umělých hnojiv a pesticidů. Místo toho má důvěru v biologickou ochranu proti škůdcům, zelené hnojení a tzv. osevní postup, tedy střídání plodin na pozemcích, kompost a jiný recyklovaný odpad pro udržení úrodnosti půdy. (Nandwani ed., 2016, s. 4)

Také podle Hluchého (et al., 2008, s. 4), základ ochrany proti škůdcům a chorobám, tvoří v ekologickém zemědělství biologické metody, přípravky rostlinného původu a správná agrotechnika. Jak již bylo uvedeno, není povoleno používání umělých pesticidů. (Hluchý et al., 2008, s. 4)

Dle Dvorského a Urbana (2014, s. 9) lze ekologické zemědělství definovat jako specifický typ zemědělského hospodaření, který bere ohled na životní prostředí a jeho jednotlivé složky. Vymezuje zákazy a omezení používání postupů a látek znečišťujících, zatěžujících či zamožujících životní prostředí a zvyšujících nebezpečí kontaminace potravního řetězce. Zároveň věnuje vyšší pozornost vnějším životním projevům a chování chovaných hospodářských zvířat. (Dvorský a Urban, 2014, s. 9)

Podle Konvaliny et al. (2008, s. 7) je ekologické zemědělství kompromisem, který dává na stejnou pozici produkci a ochranu přírodních zdrojů a který neupřednostňuje množství před kvalitou.

Ekologické zemědělství efektivně propojuje produkci potravin s ohleduplností ke krajině, přírodě a zdraví. Představuje potenciální východisko problematiky životního prostředí jak v rozvinutých zemích, kde je 20-30% pokles výnosů vyrovnán snížením nákladů na vstupy, tak v rozvojových zemích, tedy v zemích, ve kterých byl vykázán až 50% přírůstek výnosů. Tyto země ani nedisponují prostředky na nákladné vstupy a nezbytnou infrastrukturu na techniku. Dle anglické studie je ekologické zemědělství schopno uživit svět. (Dlouhý a Urban, 2011, s. 24)

1.1.1 Rozdíly ekologického zemědělství a konvenčního zemědělství

Mezi zásadní odlišnosti ekologického zemědělství, kterými se liší od konvenčního zemědělství patří (Kotěra a Valeška, 2010, s. 6):

1. Vyšší podíl organické hmoty v půdě, vyšší biologická aktivita a větší oživení. Větší rozčlenění agroekosystému, které má společně se způsobem obhospodařování větší potenciál ochránit půdu proti erozi. Tou je ohroženo mnoho zemědělských půd v Evropské unii.
2. Významné snížení rizika kontaminace vodních zdrojů zbytky fungicidních, pesticidních či jiných přípravků na ochranu rostlin, jejichž využití je v ekologickém zemědělství značně omezeno.
3. Převaha kladných dopadů na krajinu a na ochranu přírodních elementů. Podpora rozmanitosti fauny a flóry na obhospodařovaných prostorech a v přilehlých biotopech. Také zde existuje větší rozmanitost pěstovaných plodin.
4. Dle výzkumů o 50 % na hektar nižší podíl emise oxidů uhlíku v důsledku nižší spotřeby energie na rozdíl od konvenčního zemědělství.
5. Nižší, či nejhůře srovnatelné, množství vyplavovaných dusičnanů oproti konvenčnímu zemědělství. Dle komparativních výzkumů snížení vyplavovaného množství živin průměrně o 50 % na hektar. Jedná se o tzv. eutrofizaci, tedy o nadměrné množství živin/nasycení vodního prostředí způsobené splachy dusíku z dusíkatých hnojiv do povrchových a podzemních vod, které zapříčiňuje přemnožení vodních organismů a spotřebování kyslíku a porušení vodního ekosystému a s ním spojené samočisticí schopnosti vod.

(Kotěra a Valeška, 2010, s. 6)

System, který slouží k přechodu od konvenčního k ekologickému zemědělství se nazývá integrované zemědělství. To na základě diagnostických metod okamžité zásoby živin v půdě a výživného stavu rostlin využívá agrochemické vstupy. Pesticidy jsou u něj využity pouze v situaci, kdy dojde k překročení prahu škodlivosti konkrétních škodlivých faktorů. Dává přednost rovnováze veškerých pěstitelských faktorů, biologickým metodám regulace a preventivním opatřením, tedy výběr odrůd či střídání plodin. (Moudrý, [rok neuveden], s. 8)

1.1.2 Produkční aktivity ekologického zemědělství

Ekologická rostlinná produkce

Ekologicky hospodaří zemědělec využívá biologické a racionální postupy, místo metod chemické regulace produkčního procesu s mnoha podpůrnými prostředky jako jsou pesticidy, lehce rozpustná minerální hnojiva či regulátory růstu. Z toho důvodu je nutná jeho znalost a následné využití biologických zákonitostí. (Václavík, 2008, s. 4)

Ekologická živočišná produkce

Chov hospodářských zvířat je další neodmyslitelnou součástí ekologického zemědělství. Důležitost ekologických chovů, a to především ovcí a skotu, se zvýšila dynamickým rozvojem ekologického zemědělství v oblastech s menší produkcí a převahou travních porostů. Hospodářská zvířata mají důležitou funkci pro půdní úrodnost, neboť jsou producenty organických hnojiv se schopností využít značné kvantum biomasy, na rozdíl od člověka, který by ji pro svou výživu nebyl schopen využít. (Václavík, 2008, s. 4)

1.1.3 Mimoprodukční aktivity ekologického zemědělství

Mezi mimoprodukční aktivity ekologického zemědělství patří zejména venkovský cestovní ruch. V rámci něj je spojen s ekologickým zemědělstvím zejména pojem ekoagroturistika. (Houška, 2014, s. 43) Přičemž jsou zde pro lepší objasnění rozdílů mezi nimi, vysvětleny také další dvě formy venkovského cestovního ruchu, tedy agroturistika a ekoturistika, ze kterých ekoagroturistika vyplývá.

Agroturistika

Dle Houšky (2014, s. 43) se agroturistika vyznačuje bezprostřední vazbou na zemědělské farmy či práci v zemědělství. Podle Kovařikové a Plackové (2007, s. 1) je agroturistika formou venkovské turistiky, která je provozována farmářem, představující jeho vedlejší finanční zdroj za účelem udržení či rozšíření jeho pracovní činnosti. Jedná se o ideální formu rodinné dovolené. Poskytuje možnost strávení volného času ve zdravém prostředí kupříkladu českého venkova a současně nabytí zajímavé vědomosti a zkušenosti, které lze získat jen tady. Jde o rekreační pobyt přímo na farmě, kde dostane návštěvník příležitost bezprostředního kontaktu s životem a děním na statku. Existuje zde také možnost zakoupení domácích produktů farmy, jako je například tvaroh, vejce, mléko, sýry či čerstvá zelenina a ovoce. Návštěvníku je dovolen volný pohyb po celé farmě, a to skýtá možnost

poznání všech aspektů farmy od hospodářských či domácích zvířat až po práci, která k hospodářství neoddělitelně patří. (Kovaříková a Placková, 2007, s. 1)

Agroturistiku je také možné využít jako pomoc k řešení nezaměstnanosti v daném regionu a tím snižovat závislost na městě, čímž vede k udržitelnému rozvoji venkova. Pro provozovatele představuje významný zdroj příjmů v celoročním rozpočtu. (Kovaříková a Placková, 2007, s. 1)

Dle Ministerstva zemědělství (©2009-2018a) je agroturistika formou venkovského cestovního ruchu, která je provozována zemědělskými podnikateli. Ta je charakteristická rekreačními nebo turistickými pobyty na farmách, hospodářských usedlostech či statcích, kde mají návštěvníci možnost bezprostředního kontaktu s přírodou i autentickou kulturou. Typickými znaky jsou pro ni relaxace, aktivní odpočinek a poznání atmosféry venkova. Jedná se o produkt trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a)

Ze strany Ministerstva zemědělství zde existuje zvýšený zájem o tvorbu aktivit, které povedou ke koncepčnímu nastavení, podpoře, propagaci a systematickému rozvoji agroturistiky v České republice. V návaznosti na to, jím bylo započato několik aktivit, kterými je kupříkladu dotační podpora Programu rozvoje venkova 6.4.2 Podpora agroturistiky. Dále založení skupiny „Agroturistika“ či uzavření „Memoranda o spolupráci v oblasti podpory a rozvoje agroturistiky“ se Svazem venkovské turistiky a agroturistiky. Také spolupráce při sestavení „Kategorizace zařízení agroturistiky a venkovské turistiky ČR“ či vytvoření „Koncepce rozvoje agroturistiky v České republice 2017-2024“, řada vzdělávacích seminářů v rámci Celostátní sítě pro venkov (CSV) a další. Jeho cílem je zaměřit se kromě odborné, také na širokou veřejnost a vyvolat v ní zájem o rekreaci na českém venkově. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a)

Ekoturistika

Cílem ekoturistiky je poznávat přírodu, a to zejména chráněné krajinné oblasti, národní parky, přírodní rezervace a další. Uskutečňují se v rámci ní pochody, a to jak jednodenní, tak vícedenní. (Houška, 2014, s. 43)

Chráněná území představují svou kvalitou přírodních a krajinných hodnot pro cestovní ruch velmi žádanou oblast. Ovšem ten musí v těchto územích podléhat určitému režimu, aby nedocházelo k poškozování nebo ničení těchto hodnot. V zahraničí poměrně běžně provádí návštěvníky správou chráněného území autorizovaný průvodce, který je seznamuje

s přírodními hodnotami území na předem vymezených trasách. Zároveň jim o přírodních úkazech a procesech podává odborný výklad. Díky jeho znalosti místních poměrů je návštěvníkům umožněno pořizování jedinečných fotografií živé i neživé přírody. Také nabízí možnost poradenství či školení jednotlivcům i skupinám mající zájem o samostatný pohyb v území z důvodu výzkumu, natáčení či studia. Na požádání se specializuje na konkrétní místa, úkazy nebo organismy. Touto činností jsou současně interpretovány, popularizovány, ale také chráněny přírodní a související krajinné hodnoty navštěvovaného území. (Pásková, 2009, s. 173)

Profesionální výklad a organizace jejich návštěvy území, představuje pro návštěvníky, kteří se hlouběji zajímají o přírodní nebo kulturní hodnoty území, významné zkvalitnění jejich zážitku a rovněž zhodnocení vložených prostředků do jejich cesty. Výše popsané produkty organizovaného či průvodcovského cestovního ruchu, který se zakládá na pozorování živé i neživé přírody, v naší zemi prozatím nejsou rozvinuty, neboť se velmi vážou na management území, kvalitu lidských zdrojů a příslušnou právní úpravu ochrany přírody a krajiny. Jsou ovšem dosti ziskové a současně lze konstatovat, že tvoří jedinou příležitost hospodářské aktivity v málo osídlených území přírodního nebo přírodě blízkého charakteru bez jeho významného narušení. Současně představují podstatné oživení okolního regionu, obnovování tradic, folklóru, místních řemesel, kultury, ale také ekonomiky, a to především formou multiplikace příjmů, investic a zaměstnanosti. (Pásková, 2009, s. 173)

Ekoagroturistika

Tento typ venkovského cestovního ruchu se orientuje na ekologické farmy, které produkují bioprodukty (Houška, 2014, s. 43). Dle Kovařikové a Plackové (2007, s. 1) se jedná o agroturistiku provozovanou na farmě, která vlastní certifikát ekologického zemědělství. Návštěvník zde má možnost seznámit se s postupy při pěstování rostlin, které nevyužívají žádná umělá hnojiva a také s přirozeným přístupem k chovu zvířat. (Kovařiková a Placková, 2007, s. 1)

Ekoagroturistika představuje pobyt na farmách v odlehlých oblastech. Typický příklad zastupují tzv. wufleři, což jsou lidé vypomáhající na farmách za ubytování a stravu, kteří současně poznávají okolí. To je velice rozšířeno kupříkladu ve Skotsku či Irsku. (Enviweb s.r.o., ©1999-2018)

1.1.4 Cíle ekologického zemědělství

Lze vymezit několik hlavních cílů ekologického zemědělství, které jsou shrnuty v následujících 6 bodech (Dvorský a Urban, 2014, s. 10):

- Ochrana přírody a její diverzity, zachování přírodních ekosystémů v krajině, minimalizace použití neobnovitelných surovin a fosilní energie;
- Neznečišťování životního prostředí zemědělskou činností;
- Vytvoření takových podmínek hospodářským zvířatům, které korespondují s jejich fyziologickými a etologickými potřebami a současně s etickými a humánními zásadami;
- Udržování a zlepšování úrodnosti půdy, maximální využívání uzavřených koloběhů látek;
- Produkce kvalitních (bio)potravin a krmiva o vysoké nutriční hodnotě, a to v dostatečném množství;
- Nevyužívání rychle rozpustných průmyslových hnojiv a chemicko-syntetických pesticidů. (Dvorský a Urban, 2014, s. 10)

Dle Hluchého et al. (2008, s. 4) tvoří cíle ekologického zemědělství:

- Využívání místních zdrojů a práce v co nejvíce uzavřených cyklech koloběhu látek;
- Minimální využívání neobnovitelných surovin fosilní energie;
- Produkování kvalitních potravin, které nejsou zatíženy zbytky cizorodých látek;
- Předcházet veškerým formám znečištění vznikajícího ze zemědělského podniku;
- Udržování a zlepšování úrodnosti půdy. (Hluchý et al., 2008, s. 4)

Také národní zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství vytyčuje obecné cíle ekologické výroby. Těmi jsou následující 3 cíle a v rámci třetího cíle 4 podcíle (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 20):

1. Koncentrace ekologické výroby na získávání produktů vysoké kvality.
2. Koncentrace na získávání mnoha potravin a jiných zemědělských produktů odpovídající poptávce spotřebitelů po zboží vyprodukovaném využitím postupů nezatěžující životní prostředí, zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a zdraví lidí.
3. Zavedení udržitelného systému řízení zemědělství při dodržování následujících pravidel:

3.1 Respekt k přírodním systémům a cyklům a uchování a zlepšení zdraví rostlin a živočichů, vody, půdy a jejich vzájemné rovnováhy.

3.2 Dodržovat striktní normy pro dobré životní podmínky zvířat, a především vyhovění jejich druhově jedinečným etologickým potřebám.

3.3 Zodpovědné využívání energie a přírodních zdrojů tzn. vody, vzduchu, půdy a organické hmoty.

3.4 Přispívat k vysoké úrovni biologické diverzity.

(Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 20)

1.1.5 Biodynamické zemědělství

Jedná se o formu ekologického zemědělství, která se s ním shoduje jak v ohledu legislativy, tak ze strany produktů. Ovšem odlišuje se od něj využitím homeopatických postupů pro regulaci chorob či škůdců rostlin a využitím speciálních přípravků. Někdy také hospodařením podle kosmických rytmů. Charakteristickým znakem biodynamického zemědělství je rovněž komplexní rozvoj a pohled na farmu jako komplexní nezávislý organismus. Stejně tak, tedy jako uzavřený samostatný systém, jsou vnímány vzájemné vztahy mezi zvířaty, půdou a rostlinami. Toto zemědělství je z filozofického pohledu odvozeno z antroposofie. Jedná se o duchovní světonázor, jehož zakladatelem je Rudolf Steiner. (Kotěra a Valeška, 2010, s. 8)

Dle Kotěry a Valešky (2010, s. 9) patří mezi zásadní, tedy hmotné rozdíly biodynamického zemědělství, kterými se liší od ekologického zemědělství následující:

- Zlepšení kvality úrody využitím křemičitého (křemenáček) a hnojového (roháček) preparátu;
- Minimalizace veškerých vnějších materiálních a energetických inputů;
- Směřování k samostatnosti v zabezpečení hnoje, krmiv a kompostu;
- Ošetřování kompostu či jiných statkových hnojiv speciálními preparáty v homeopatických dávkách;
- Usměrnování výsadby, obdělávání a sklizně podle kosmických rytmů (jen u některých případů). (Kotěra a Valeška, 2010, s. 9)

1.2 Historie ekologického zemědělství

O ekologickém zemědělství, tedy alternativě konvenčního zemědělství se začalo přemýšlet až v prvních desetiletích 20. století, konkrétně v době po první světové válce, neboť z této doby pochází první dokumenty, které zaznamenaly změny v agroekosystémech a poškozování úrodnosti půdy vycházející z mnoha příčin. Těmi bylo zvýšení zemědělské techniky a chemie a zejména velký rozvoj biochemie, rozvoj technologie benzínového vznětového motoru tzv. éra traktorů a rozšíření, tudíž zlevnění produkce dusíkatých hnojiv, které byly poprvé syntetizovány už v polovině 19. století. V oblasti zájmu byl v té době rozdíl mezi biologickými a chemickými základy úrodnosti půd. Existoval zde vzestup škůdců, chorob a také špatná kvalita potravin. Byla zvýšena industrializace výroby a zpracování potravin a také docházelo ke změně stravovacích návyků. Výše zmiňované vedlo k zamýšlení se nad dosavadní praxí v zemědělství a z toho plynoucím úvahám o alternativním zemědělství. Tato situace nastala především po druhé světové válce, a to z toho důvodu, že tehdejší technologický rozvoj umožnil stále intenzivnější používání umělých pesticidů a hnojiv. Tím bylo dosaženo silného zprůměrnění zemědělství. (Valeška, [rok neuveden])

V průběhu druhé poloviny 20. století byly zničeny tisíce významných krajinných prvků, jako meze, extenzivní sady, stromořadí, solitérní stromy, mokřady, keřové porosty či remízky. Došlo rovněž k odvodnění a rozorání pozemků niv a druhově bohatých pastvin a luk. (Václavík, 2008, s. 2)

Ekologické zemědělství se vytvářelo ve Střední Evropě a Indii prakticky současně. Jeho vznik se pojí se dvěma osobami, konkrétně Rudolfem Steinerem a Sirem Albertem Howardem. Rudolf Steiner je zakladatelem biodynamického zemědělství, což je patrně první kompaktní systém ekologického zemědělství viz předchozí kapitola. (Valeška, [rok neuveden]) Sir Albert Howard, britský botanik, který je mnohdy označován jako otec moderního ekologického zemědělství, působil v tehdejší Bengalsku (dnešní území státu Bangladéš a indického státu Západní Bengálsko). Zaznamenal vztah mezi vzestupem a pádem civilizací a jejich zemědělskou praxí. (IFOAM – Organics International, 2018b; Valeška, [rok neuveden])

Základní směry zásadně se podílející na rozvoji soudobého ekologického zemědělství tvoří (Valeška, [rok neuveden]):

1. Organické zemědělství, objevené právě ve 30. letech 20. století Albertem Howardem.
2. Biologické zemědělství v německy mluvících zemích v 50. a 60. letech 20. století a tzv. rýčová metoda vyvinutá Johannesem Görbingem.
3. Biologické zemědělství ve francouzsky mluvících zemích v 50. a 60. letech 20. století. Význačné osobnostmi J.P. Perina a Lemarie-Bouchera a využitím mořských řas jako hnojiva aj.
4. Organicko-biologické zemědělství ve 40. letech 20. století. Představuje tradiční selský způsob života ve Švýcarsku a osobnosti Dr. Hans Müllera a H. P. Ruscha.
5. Přírodní zemědělství na začátku 20. století typické přesunem z města na venkov, vegetariánstvím a osobností E. Könemanna.
6. Biodynamické zemědělství ve 30. letech 20. století a osobnost R. Steinera.

(Valeška, [rok neuveden])

1.3 Organizace aktérů a stakeholderů v ekologickém zemědělství

Následující podkapitola představuje organizace aktérů a stakeholderů v ekologickém zemědělství. Nejprve uvádí kontrolní společnosti ekologického zemědělství, provádějící kontrolu v České republice. Dále charakterizuje organizace zabývající se ekologickým zemědělstvím na mezinárodní a evropské úrovni a poté představuje její tři zástupce z České republiky.

Jak již bylo uvedeno, v ekologickém zemědělství se provádí nezávislá kontrola, která je v České republice prováděna společností KEZ o.p.s. sídlící v Chrudimi, Biokont CZ, s.r.o. sídlící v Brně, Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o. se sídlem v Praze a ABCERT AG, která sídlí v Jihlavě (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016a; PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018). Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZUZ) je pověřen tzv. úřední kontrolou neboli „kontrolou kontrol“ (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016a).

1.3.1 Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství

Na mezinárodní úrovni je nejvýznamnějším subjektem ekologického zemědělství Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství, anglicky International Federation of Organic Agriculture Movements (zkratka IFOAM), která působí od roku 1972. Jedná se o demokratickou nevládní organizaci, jejímž cílem je vymezit podstatu ekologického hospodaření. (IFOAM – Organics International, 2018a; Koutná, 2006, s 57)

Dle CZ EkoConnect (2007) jde o celosvětové sdružení, které má pod sebou hnutí ekologického zemědělství. V současnosti působí 1000 jejích členských organizací ve více než 120 zemích světa (IFOAM – Organics International, 2018a). V roce 1992 se první členskou organizací z České republiky stal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců. Mezi další patří Libera, ČZU Praha a KEZ o.p.s. (IFOAM – Organics International, 2018a; Koutná, 2006, s 57)

Na evropské úrovni působí mezinárodní asociace IFOAM EU Group (EkoConnect, 2007; IFOAM EU Group, 2018a; PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018). Ta v současné době zastřešuje více než 190 členů ve 34 evropských zemích, včetně České republiky. Mezi země, kde působí členské organizace IFOAM EU Group patří naše sousední země, tedy Slovensko, Německo, Polsko a Rakousko a dále například také Španělsko, Norsko či Island. Naopak sem nepatří Bělorusko, Moldávie, Albánie, Černá Hora, Bosna a Hercegovina, Srbsko a Kosovo. (IFOAM EU Group, 2018c) Českou republiku zde zastupují tři členové, a to konkrétně Ekovín, Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců (IFOAM EU Group, 2018b). Tito členové jsou představeni v následujících podkapitolách.

1.3.2 PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců představuje jediné celostátní sdružení ekologických zemědělců, zpracovatelů a prodejců v České republice. Svaz ovšem sdružuje rovněž spotřebitele, poradce či příznivce ekologického zemědělství. Je registrován jako zapsaný spolek, tedy nestátní nezisková organizace. Každý rok publikuje výroční zprávu. Ústřední centrum svazu sídlí v Šumperku ležícím na severní Moravě. Jeho pobočky jsou ovšem rozmístěny po celé České republice. Mezi ty specifické patří Bioinstitut, o.p.s. sídlící v Olomouci, jehož předmětem zájmu je vzdělávání, výzkum, věda a také její přenos do praxe. Druhým je PRO-BIO Liga, jejíž sídlo je v Praze a za jejímž zájmem stojí spotřebitelská témata. (PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018)

Členové svazu podporují rozvoj ekologického zemědělství již od roku 1990. Klíčovou funkci představuje prosazování ekologického zemědělství v intenzivních, ale rovněž také v extenzivních produkčních oblastech. Zásadní prvek jeho působení tvoří propagace biopotravin. Ta je prováděna pokaždé s ohledem na zájmy ekologických zemědělců. Je zde uplatňován rovný přístup, transparentnost, dostačující vzájemné vyrovnání mezi státem a ekologickým zemědělstvím, které je svým hospodařením prospěšné pro přírodu a zdraví. (PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018)

Svaz se zabývá také jinými příslušnými oblastmi v tomto oboru a snaží se je rozvíjet. Patří mezi ně zaměstnanost ve venkovských oblastech, sociální inkluze a podnikání z hlediska hospodaření ekologických farem. Sociální podnikání a ekologické zemědělství mají společné zájmy v podobě realizovaných projektů, vzdělávání a konference Bioakademie či studijních cest atd. (PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018)

Svaz kooperuje se dvěma ministerstvy České republiky, a to konkrétně s Ministerstvem zemědělství a s Ministerstvem životního prostředí. Kromě nich také s významnými zahraničními svazy, a to konkrétně s rakouským BIO AUSTRIA a dvěma německými, konkrétně Bioland e.V. a Gäa e.V. (PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018)

Dále také s výzkumnými ústavami. Konkrétně s Forschungsinstitut für biologischen Landbau (zkratka FiBL), česky Výzkumný ústav ekologického zemědělství, který je rozdělen do jednotlivých ústavů. Jmenovitě FiBL Schweiz, FiBL Deutschland e.V., FiBL Österreich, FiBL-Zweigstellen Frankreich und Westschweiz a FiBL Europe. Tyto výzkumné ústavy se zabývají výzkumem a vývojem ekologického zemědělství a rovněž poradenstvím pro ekologické zemědělství (PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018)

1.3.3 Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství

Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, zkratka ČTPEZ, představuje sdružení významných aktérů z oblasti zemědělské a potravinářské produkce a obchodu, vzdělávání, vědy, výzkumu a oborových nevládních organizací zabývajících se ekologickým zemědělstvím a produkcí biopotravin. ČTPEZ sídlí v sídle jeho koordinátora, kterým je již zmiňovaný Bioinstitut, o.p.s. Její členy tvoří výzkumné ústavy a vysoké školy, ale rovněž také zástupci soukromého sektoru, a to jak prvovýrobci, tak zpracovatelé produktů ekologického zemědělství. Patří mezi ně také Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. (ČTPEZ – Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012)

Byla založena 16. června 2004 a to v souladu dvou iniciativ, konkrétně Evropské komise a TP Organics. Tato iniciativa se zabývá vytvořením technologických platform. Přičemž zastoupení jednotlivých členů platformy přináší dostačující záruku kooperace v celé oblasti ekologického zemědělství. Ta by měla pomoci vyřešit jeho problémy. (ČTPEZ – Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012)

Posláním sdružení představuje budování, podpora rozvoje znalostního systému oboru ekologického zemědělství a produkce biopotravin. Dále také podpora konkurenceschopnosti ekozemědělského sektoru v České republice, a to v jeho veškerých významných oblastech. (ČTPEZ – Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012)

1.3.4 Ekovín

Ekovín neboli svaz integrované produkce hroznů a vína je sdružením profesionálních vinařů a vinohradníků, kteří mají zájem na ekologické produkci a integrované ochraně hroznů a vína. Přičemž integrovanou produkcí je myšlen typ zemědělského hospodaření, jehož klíčový cíl představuje zabezpečení trvale udržitelného rozvoje dle § 6 zákona č.17/1992 Sb. o životním prostředí. Jedná se o rozvoj umožňující zachovávat přirozené funkce agroekosystému a ostatních ekosystémů, které jsou zemědělskou produkcí přímo, ale také nepřímo ovlivněny. Úkolem svazu je hájit jejich příslušné zájmy a koordinovat jejich činnost. (Ekovín – svaz integrované produkce hroznů a vína, ©2015)

Shrnutí kapitoly 1 Teoretické přístupy k ekologickému zemědělství jako nástroji k rozvoji venkova

Biooprodukt představuje jakoukoliv surovinu rostlinného či živočišného původu, která pochází z ekologické farmy a na kterou je vystaven platný certifikát. Ekologický podnikatel je označením pro ekologického zemědělce. Ekofarma charakterizuje samostatnou, uzavřenou hospodářskou jednotku. Pro ekologické zemědělství jsou typické šetrné zpracovatelské metody výroby potravin, u kterých je vyloučeno použití chemicko-syntetických látek. Během celého procesu prochází ekologické zemědělství a výroba biopotravin kontrolou, kterou provádí specializovaná nezávislá kontrola ekologického zemědělství, která je v České republice prováděna KEZ o.p.s., Biokont CZ, s.r.o, Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o. a ABCERT AG. Úřední kontrolu provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Po provedené certifikaci jsou biopotraviny odlišeny od jiných potravin pomocí označení.

Vznik ekologického zemědělství je spojen se dvěma osobami, konkrétně Rudolfem Steinerem a Sirem Albertem Howardem. Rudolf Steiner je zakladatelem biodynamického zemědělství, jehož charakteristickým znakem je komplexní rozvoj a pohled na farmu jako komplexní nezávislý organismus. Od klasického ekologického zemědělství se odlišuje využitím homeopatických postupů pro regulaci chorob či škůdců rostlin a využitím speciálních přípravků.

Na mezinárodní úrovni je nejvýznamnějším subjektem ekologického zemědělství Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství (IFOAM). Jedná se o demokratickou nevládní organizaci, jejímž cílem je vymezit podstatu ekologického hospodaření. Na evropské úrovni působí mezinárodní asociace IFOAM EU Group. Českou republiku v ní reprezentují tři zástupci, a to PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Česká technologická platforma a Ekovín.

2 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV PRÁVNÍ ÚPRAVY A SYSTÉMU VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU A ČR

Určení zásad kontrolovaného ekologického zemědělství zemědělci a spotřebiteli bylo reakcí na zápory konvenčního průmyslového zemědělství. Ty se začaly nejhojněji ukazovat po druhé světové válce při tzv. zelené revoluci, tedy počátku intenzifikace a specializace zemědělství. Vytvořilo se několik metod, které se od sebe lišily především postojem k péči o půdu a výživu rostlin. Odlišnost zemědělství biologicko-dynamického neboli biodynamického spočívá mimo uvedené také v tom, že se odvíjí z duchovních věd tzv. antroposofie. V Evropě zaujímalo nejdůležitější roli organicko-biologické zemědělství. To se stalo základem mezinárodních norem nevládní organizace IFOAM. Ta vydala své první nadnárodní směrnice (Basic standards), česky Základní standardy, až pro období 1982-1983. (Dvorský a Urban, 2014, s. 9) Následující kapitola představuje vývoj a současný stav právní úpravy a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v Evropské unii a v České republice.

Dle Dvorského a Urbana (2014, s. 11) je ze strany ekologických zemědělců a zpracovatelů nutné dodržování mnoha pravidel. Mimo dále uvedené předpisy Evropské unie pro EZ a ekologickou produkci a národní předpisy, dále existují obecně závazné právní předpisy. Tyto předpisy vymezují jak kontrolu a označování zemědělských produktů, tak jejich výrobu a zpracování či marketing. (Dvorský a Urban, 2014, s. 11)

2.1 Právní úprava ekologického zemědělství v EU

Nadnárodní směrnice organizace IFOAM v obecné podobě předepisují minimální požadavky na ustanovení pravidel ekologického zemědělství. První závaznou právní normou, tedy zákon, který upravil ekologické zemědělství, vydalo v roce 1985 Rakousko. Po ní již následovaly podobné zákony i v jiných zemích např. ve Švýcarsku, Spojeném království, Francii, Dánsku a dalších. (Dvorský a Urban, 2014, s. 9)

Rozmach trhu s biopotravinami v členských zemích EU si vyžádal v roce 1991 vydání nařízení Rady (EHS) č. 2092/1991. To se stalo první evropskou právně závaznou normou, která stanovuje minimální požadavky pro označování biopotravin a bioproduktů a také jejich uvedení na trh. V roce 2007 bylo nahrazeno nařízením Rady (ES) č. 834/2007 a nařízením Komise č. 889/2008, které v ČR doplňuje ještě národní zákon o ekologickém

zemědělství č. 242/2000 Sb., kterým se blíže zabývá podkapitola 2.2.1 *Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství*. Nařízení jsou samozřejmě upravena spoustou novel. (Dvorský a Urban, 2014, s. 9-10) Uvedené předpisy ekologického zemědělství nicméně neuvádějí praktické příklady a neobsahují objasnění širších souvislostí. Jednotlivé dílčí oblasti jsou v těchto předpisech rozptýleny a nejsou zpracovány komplexně. Stejně tak je to s informacemi o ekologickém zemědělství mimo tyto předpisy v přílohách, vyhláškách a metodických pokynech Ministerstva zemědělství ČR. (Dvorský a Urban, 2014, s. 7)

2.1.1 Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů

Jak již bylo zmíněno 28. června 2007 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů nahradilo dosavadní nařízení (EHS) č. 2092/91. Nařízení vymezuje právní rámec pro výrobu, distribuci, kontrolu a označování potenciálně nabízených a obchodovaných ekologických produktů v Evropské unii. Mezi výrobky či produkty (zahrnující také produkty akvakultury) patří následující výčet: zpracované potraviny, krmiva pro hospodářská zvířata, živé nebo nezpracované zemědělské produkty, osiva a rozmnožovací materiál. Také je zde zahrnut sběr volně rostoucích rostlin a mořských řas. Naopak zde nejsou zahrnuty produkty rybolovu a lovu zvířat. (Dvorský a Urban, 2014, s. 10)

2.1.2 Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro produkci, označování a kontrolu ekologických produktů

Toto nařízení bylo vydáno 5. srpna 2008 a vymezuje chov zvířat, pěstování rostlin a stejně tak se věnuje také označování, zpracování, distribuci, kontrole a certifikaci ekologických potravin, dále krmiv a rozmnožovacího materiálu (Dvorský a Urban, 2014, s. 10). V přílohách připojených k tomuto nařízení se nachází také následující výčet daných problematik (Dvorský a Urban, 2014, s. 11):

- Minimální požadavky na velikost ustájovacích výběhů a prostor pro ekologicky chovaná hospodářská zvířata rozdělené dle druhu a kategorie zvířat;
- Maximální počet zvířat na hektar, resp. maximální zatížení půdy dle druhu a kategorií;

- Seznam povolených neekologických krmných surovin, doplňkových látek a činidel pro výrobu krmných směsí a tzv. premixů;
- Seznam povolených neekologických surovin, přídatných látek, nosičů, činidel a jiných látek pro produkci biopotravin;
- Seznamy povolených hnojiv a pesticidů a jejich účinných látek;
- Seznam látek a produktů povolených při produkci vína;
- Seznam povolených látek a produktů k dezinfekci a čištění;
- Výrobní systém a maximální hustota chovu živočichů v akvakultuře;
- Nároky na označování bioproduktů, tedy číselné kódy kontrolních subjektů a logo Společenství. (Dvorský a Urban, 2014, s. 11)

2.1.3 Zákonné označení biopotravin v Evropské unii

Za účelem zřetelného rozeznání a odlišení biopotravin od konvenčních potravin bylo v Evropské unii určeno povinné značení těchto potravin. Na *Obrázku 1* je možné vidět povinné logo, které je v Evropské unii na biopotravinách nutné uvádět. Vedle něj musí být uvedeny informace o původu biopotraviny, tedy zda je vyrobena uvnitř nebo vně Evropské unie a číselný kód kontrolní organizace ve formátu AB-CDE-

Obr. 1. Logo EU pro ekologickou produkci (KEZ o.p.s., ©2009ee)

999. Přičemž písmena „AB“ představují kód ISO země, která provedla kontrolu. Písmena „CDE“ ve střední části kódu zastupují označení třemi volitelnými písmeny vybranými samostatně konkrétními členskými zeměmi EU či Komisí, které dokládá fakt, že se jedná o ekologickou produkci. V České republice je to označení „BIO“. V jiných zemích je ale možné setkat se i s výrazy „EKO“, „ÖKO“ nebo „ORG“. Číslo „999“ zastupuje referenční číslo, které může být právě nejvýše třímístné. Toto číslo určí kontrolním organizacím kompetentní orgán členského státu. V případě České republiky se tedy jedná o čtyři čísla, která představují čtyři její kontrolní společnosti. Přičemž byla zvolena třímístná čísla. V případě kontroly společností KEZ o.p.s. je uveden kód ve formátu CZ-BIO-001. Druhým případem je kontrola organizací ABCERT AG s kódem CZ-BIO-002, třetím, společností Biokont CZ, s.r.o., kterou zastupuje kód CZ-BIO-003 a poslední možnost představuje společnost Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o. s kódem CZ-BIO-004. (Bio-Info, 2018a; Biospotřebitel.cz, 2018; Dvorský a Urban, 2014, s. 18)

Obr. 4. Logo na biopotravině (vlastní zdroj)

Obr. 3. Logo na biopotravině vyrobené v EU (vlastní zdroj)

Obr. 2. Logo na biopotravině vyrobené mimo EU (vlastní zdroj)

Zásadní možností je uvést zemi původu biopotraviny, která má být uvedena přímo pod kódem kontrolního orgánu (Bio-Info, 2018a; Dvorský a Urban, 2014, s. 18). Tu je ovšem možné uvést pouze pod podmínkou, že 98 % složek má v této zemi původ. Přičemž nejde o údaj, který udává místo zpracování či zabalení, nýbrž místo původu suroviny. Jde o významnou informaci, která spotřebitele obvykle opravdu zajímá. (Dvorský a Urban, 2014, s. 18) Na *Obrázku 2* je možné vidět použití loga v praxi. Jedná se o bioprodukt prodáváný v České republice, který byl dle kódu kontrolován společností KEZ o.p.s. *Obrázek 3* zobrazuje logo označující biopotravinu vyrobenou v EU, která byla kontrolována belgickou kontrolní organizací. Na *Obrázku 4* je zobrazeno logo na biopotravině vyrobené mimo EU, která byla dle kódu kontrolována kanadskou kontrolní organizací.

Rovněž je možné označovat biopotraviny soukromými a vnitrostátními logy, což je také praktikováno viz logo na *Obrázku 2* nahoře. (Biospotřebitel.cz, 2018; Dvorský a Urban, 2014, s. 18) Také *Obrázek 5* znázorňuje loga na biopotravině prodávané v České republice. Přičemž logo na levé straně vypovídá o tom, že byla kontrolována českou kontrolní organizací a dle kódu 001 konkrétně společností KEZ o.p.s. a logo na pravé straně představuje české označení biopotraviny. Na *Obrázku 6* vpravo, je možné vidět logo umístěné na biopotravině pocházející z Německa prodávané v České republice. Konkrétní logo je uvedeno přímo vedle loga evropského povinného značení biopotravin viz *Obrázek 6*. Tím je zřejmé, že biopotravina pochází z Německa, přestože nebylo využito nebo nebyla splněna podmínka pro možnost uvedení země na logu Evropské unie z důvodu, že všechny suroviny neměly původ v této zemi. Kód státu „BE“ vypovídá o tom, že kontrolu biopotraviny provedla belgická kontrolní organizace, která rovněž jako Česká republika používá označení „BIO“. (Dvorský a Urban, 2014, s. 18)

Obr. 6. Loga na biopotravině prodávané v České republice (vlastní zdroj)

Obr. 5. Loga na biopotravině pocházející z Německa a prodávané v České republice (vlastní zdroj)

2.2 Právní úprava ekologického zemědělství v ČR

Základní zákonné normy ekologického zemědělství tvoří v předešlé podkapitole již zmíněné nařízení Rady č. 834/2007 a nařízení Komise č. 889/2008, které jsou v České republice navíc doplněny národním zákonem o ekologickém zemědělství, konkrétně zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. (Dvorský a Urban, 2014, s. 7)

2.2.1 Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství

Zákon vymezuje podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství a z něho vyplývající označování a osvědčování biopotravin, bioproduktů a ostatních bioproduktů. Také vymezuje výkon dozoru a kontroly dodržování vyplývajících příslušných povinností. Zákon definuje základní pojmy spojené s ekologickým zemědělstvím. (Česko, 2010-2018, § 1; Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Dle zákona č. 242/2000 Sb. je dle předpisů Evropské unie, které vymezují ekologickou výrobu a označování ekologických produktů, kompetentním orgánem pro ekologické zemědělství Ministerstvo zemědělství. Kontrolujícím orgánem je dle tohoto zákona celní úřad. Ten dle předpisů Evropské unie, které definují dovoz ekologických produktů ze třetích zemí, vykonává kontrolu dovozu produktů ekologického zemědělství ze třetích zemí. (Česko, 2010-2018, § 2; Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

2.2.2 Zákonné označení biopotravin v České republice

Stejně jako Evropská unie má i Česká republika povinné značení biopotravin. Jedná se o grafický znak BIO, nazývaný jako biozebra. který je možné vidět na *Obrázku 7* a byl již zobrazen na *Obrázku 2* nahoře a 5 vpravo. (Dvorský a Urban, 2014, s. 18; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018c) Na logu je napsané „Produkt ekologického zemědělství“. Tímto logem musí být povinně označeny biopotraviny a rovněž také všechny bioprodukty, které jsou vyprodukované na území České republiky. Současně je nutné, stejně jako u evropského značení, uvést číselný kód kontrolní organizace ve formátu CZ-BIO-xxx. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018c)

*Obr. 7. Logo biopotravin a bioproduktů
vyprodukovaných v České republice
(Biospotřebitel.cz, 2018)*

Použití loga je možné jen v souladu s ustanovením zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a také vyhlášky č. 16/2006 Sb., ze dne 6. ledna 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018c)

2.3 Vývoj a současná situace ekologického zemědělství v EU

V roce 2013 tvořily v Evropské unii z celkové výměry 11,5 mil. hektarů, s největším podílem 42 % travní porosty. Dále s podílem 40 % orná půda a s 11 % trvalé kultury. Od roku 2004 se zvýšila plocha travních porostů o 55 %, tedy na 4,8 mil. hektarů. Přičemž největší plochy jsou situovány ve Španělsku, kde zabírají 1. mil. hektarů a po něm v Německu, Spojeném království a České republice. Za stejné období se také více jak dvojnásobně zvýšila výměra orné půdy, a to celkem na 4,6 mil. hektarů. Přičemž nejrozsáhlejší plochy se nacházejí v Itálii a Francii, kde společně zabírají 1. mil. hektarů a dále v Německu. (Hrabalová, 2015)

Ústřední plodiny tvoří na orné půdě rovnoměrně píce a obiloviny, přičemž každá zabírá 40% podíl, tedy plochu 1,9 mil. hektarů. Nejrozsáhlejší plochy obilovin se nachází v Německu, v Itálii a ve Španělsku. Hlavní producenty zeleniny tvořily v roce 2013 Itálie, Francie a Spojené království. (Hrabalová, 2015)

Od roku 2004 bylo zaznamenáno nejvyšší zvýšení ploch luskovin, s navýšením o 220 %, poté píce o 200 %, olejnin o 157 % a obilovin o 107 %. Ovšem nejrychlejší zvýšení bylo za toto období zaznamenáno u ploch trvalých kultur, které se od roku 2004 zvýšily 2,6krát a to na 1,3 mil. hektarů. Přičemž se nejčastěji jedná o pěstování oliv a poté vinic a nejrozsáhlejší plochy se nachází ve Španělsku a Itálii, kde společně tvoří 0,7 mil. hektarů. Poté ve Francii. (Hrabalová, 2015)

V roce 2013 se v Evropské unii, již včetně Chorvatska, nacházelo téměř 260 tis. ekologických farem na ploše 10,2 mil. hektarů s 5,7 % půdy. Přičemž nejrozsáhlejší plochy půdy jsou situovány ve Španělsku s plochou 1,6 mil. hektarů a v Itálii s plochou 1,3 mil. hektarů. Po nich následují Francie a Německo. (Hrabalová, 2015)

Od roku 2007 byl zaznamenán nejvyšší absolutní nárůst ploch v ekologickém zemědělství jednoznačně ve Španělsku, Francii a Polsku. Ovšem nejvyšší nárůst podílu ekologického zemědělství je od tohoto roku sledován v Estonsku, Švédsku a České republice. (Hrabalová, 2015)

Největší podíl ekologicky hospodařících subjektů má v Evropské unii Rakousko, po kterém následuje Česká republika (Báčová, 2017). Mezi země s podílem půdy v ekologickém zemědělství nad 10 % patří v Evropské unii Rakousko, Švédsko, Estonsko, Lotyšsko a rovněž také Česká republika. Mimo Evropskou unii sem patří také s 12 % Švýcarsko. (Hrabalová, 2016)

Evropská unie tvořila v roce 2015 s téměř 260 tis. ekologickými farmami, 77 % ekologických farem v Evropě a 13 % ekologických farem na celém světě (Hrabalová, 2015). Nejvyššího počtu ekologických farem v Evropské unii dosahuje Itálie, kde je situováno 46 tisíc těchto farem. To reprezentuje 18 % z celkového počtu ekologických farem v Evropské unii. Dále Španělsko a Polsko. Přičemž Česká republika má podíl 1,5 % z celkového počtu, neboť je zde situováno přibližně 5 000 ekologických farem a drží si tak 12. místo v počtu ekologických farem v Evropské unii. (Hrabalová, 2015; 2016)

V letech 2007-2013 byl zaznamenán nejvyšší nárůst velikosti ekologických farem na Slovensku a Estonsku, a to o více jak 30 hektarů. Přičemž nejvyšší absolutní nárůst počtu ekologických farem, které se nově zapojily v těchto letech do ekologického zemědělství, byl zaznamenán v Polsku, Francii a Rumunsku. (Hrabalová, 2016)

V roce 2016 v Evropě dosáhly největšího nárůstu ploch v certifikovaném ekologickém zemědělství Bulharsko se zvýšením o 35 %, Chorvatsko s nárůstem ploch o 23 % a Kypr se zvýšením o 18 %. Rovněž došlo v tomto roce k pozitivnímu vývoji ve velkých tradičních „bio“ zemích, kterými jsou Francie, Německo a Španělsko. Ve Francii se plochy v ekologickém zemědělství zvýšily o 210 000 hektarů, v Německu o 76 000 hektarů a ve Španělsku o 50 000 hektarů. Naopak se tyto plochy snížily v Polsku, Rumunsku a Řecku, a to celkově o 130 000 hektarů. (BioFach, 2018)

Nejrozsáhlejší plochy půdy v ekologickém zemědělství jsou situovány ve Španělsku s plochou 1,97 mil. hektarů, v Itálii s 1,49 mil. hektarů, ve Francii s 1,38 mil. hektarů a v Německu s 1,09 mil. hektarů. Dohromady zabírají téměř polovinu ekologicky obhospodařované půdy v Evropě. (Hrabalová, 2017)

2.4 Vývoj a současná situace ekologického zemědělství a trhu s biopotravinami v ČR

Od roku 2000 výrazně vzrostl počet ekologicky hospodařících farem, a to sedminásobně. Výměra ekologicky obhospodařované půdy vzrostla triapůlkrát. Mezi nejčastěji ekologicky pěstované kultury patří trvalé travní porosty a po nich ovocné sady a kořeninové a léčivé rostliny. V rámci Evropské unie, Česká republika zaujímá v podílu ekologicky hospodařících subjektů, druhé místo po Rakousku. Čtvrté místo Česká republika zaujímá v podílu ekologicky obhospodařované zemědělské půdy. (Báčová, 2017)

Podle dat z roku 2013 má Česká republika ve srovnání s Evropskou unií o mnoho větší zemědělská hospodářství. Jejich průměrná velikost činí 133 hektarů, přičemž průměr za členské státy činí 16,1 hektarů. Je zde také nejvyšší podíl zemědělských subjektů s výměrami nad 500 ha. Podíl zemědělců z řad právnických osob v České republice s 11,0 % významně převyšuje, konkrétně o 8,3 %, stav v Evropské unii. (Báčová, 2017)

Dle Hrabalové (2015) se Česká republika řadí mezi země s největší průměrnou velikostí ekologických farem, která byla v roce 2013, 121 hektarů a které ji řadí na třetí místo po Slovensku s 457 hektary a Spojeném království se 145 hektary. Zatímco na Slovensku,

Spojeném království a jiných zemích se ekologické farmy zvětšují, Česká republika vykazuje opačný trend a průměrná velikost jejích ekologických farem se trvale snižuje. V roce 2001 byla dosažena největší průměrná výměra a to 333 hektarů. (Hrabalová, 2015)

Dle webových stránek Ministerstva zemědělství eAGRI (©2009-2018e) bylo k 5. 4. 2018 registrováno v České republice 5 358 ekologických subjektů a z toho 4 446 ekologických zemědělců a 681 výrobců biopotravin. Přičemž k datu 6. 4. 2018 činila ekologicky obhospodařovaná plocha 461 132,82 hektarů. Převažoval v rámci ní travní porost s 398 653,18 hektary, po něm následovala orná půda s 53 955,99 hektary, tráva na orné, která zabírala 3 254,99 hektarů, ovocné sady s 3 141,86 hektary a jiná travní kultura představující plochu 1 234,32 hektarů. Ostatní typy kultur zabírají menší plochu. Nejvíce ekologicky obhospodařované půdy měl k danému datu v rámci krajů Jihočeský kraj, s plochou 70 614,12 hektarů a Moravskoslezský kraj s plochou 53 583,59 hektarů. S nevelkým rozdílem následovaly kraje Plzeňský (53 328,83 ha) a Karlovarský (53 161,30 ha). (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018f; h)

Ve srovnání se stavem v roce 2016, kdy bylo evidováno celkem 2 984 subjektů (z toho 462 s rostlinnou produkcí a 2521 se smíšenou produkcí), jejich počet vzrostl. Stejně tak se zvětšila obhospodařovaná zemědělská půda, která v tomto roce činila 448 228 ha. (Český statistický úřad, 2017f)

Dle strukturálního šetření v zemědělství, které provedl Český statistický úřad v roce 2016, činila v České republice obhospodařovaná orná půda v ekologickém zemědělství v tomto roce celkem 57 350 hektarů, na které bylo pěstováno celkem 27 802 ha obilovin, 2 227 ha luskovin na zrna, dále 262 ha okopanin, z toho 220 ha brambor, 2 905 ha technických plodin, 21 952 plodin sklizených na zeleno a 1 496 ha tvořily ostatní plodiny, do kterých patří zelenina, jahody, květiny a okrasné rostliny, osivo a sadba na orné půdě, školky a ostatní plodiny na orné půdě. (Český statistický úřad, 2017f)

V České republice je dle Dvorského a Urbana (2014, s. 7) ekologické zemědělství považováno za obor v počátcích a postrádá dostatečné množství zkušeností, aby překonal spousta nesnadných problémů během transformace z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento pohled je mnohdy opodstatněný, neboť vyplývá především ze skutečných zkušeností, kdy ekologický způsob hospodaření volí zemědělci, kteří nemají postačující teoretickou ani praktickou přípravu. Největší motivací je pro ně přidělení dotace na zemědělskou půdu či rozličná bodová zvýhodnění v rámci Programu rozvoje venkova.

Na přidělení dotací v rámci agroenvironmentálních opatření mají nicméně právo. Tyto dotace vychází z faktu, že ekologické formy hospodaření mají nižší výnosy a z toho důvodu jsou zemědělci nuceni vkládat finanční prostředky do zlepšování půdní úrodnosti, biologické ochrany rostlin, nákupu speciální techniky, přestaveb stájí, ale také kontroly a svého vzdělávání. V zemědělské praxi se ovšem často tyto nezbytné kroky neuskuteční. Podniky jen nepoužívají zakázané pomocné látky, tedy pesticidy, hnojiva, nakupovaná hnojiva atd. Neprovedou ovšem klíčová preventivní opatření. Zároveň je zde rovněž absence teoretických i praktických informací. Málokdy se zemědělci před zahájením ekologického hospodaření školí a učebnice ekologického zemědělství nejsou k dispozici. Tudíž základním textem zůstávají pouze zákonné normy ekologického zemědělství, které jsou mnohdy využívány pouze za účelem přípravy na kontrolu. (Dvorský a Urban, 2014, s. 7)

Dle Čermákové a Mácové (2017) bylo v roce 2016 na území České republiky celkem 2984 ekologických farem. Z toho 462 s rostlinnou produkcí a 2 521 se smíšenou produkcí. Velikost obhospodařované zemědělské půdy činila v tomto roce 448 228,12 hektarů, z čehož 57 349,78 hektarů představovala orná půda. (Čermáková a Mácová, 2017; Český statistický úřad, 2017f) V přechodném období bylo 44 265 ha obhospodařované zemědělské půdy a 8 413 ha orné půdy. (Český statistický úřad, 2017f)

V České republice existují ekologické farmy, které ekologicky hospodaří přes 20 let. Přičemž dle zkušeností, půdy takovýchto podniků, které mají dobrou přípravu, nečelí nízkým výnosům, ani ochuzení kvůli nepoužití chemického hnojení. Nýbrž při zvládnutém hnojení organickými hnojivy, dochází ke zlepšení obsahu humusu a obnovení půdy. Kvalita výroby a výnosy se ustálily díky využívání zeleného hnojení a meziplodin. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Nepřekonatelný hlavní problém tvoří především plevely, které byly obvyklou příčinou ukončení činnosti ekologických zemědělců v historii ekofarem v České republice. V situaci, kdy došlo k selhání managementu regulace plevelů na orné půdě, především pcháče, se stalo snadným východiskem zatravnění problémových pozemků a rozšíření chovu hospodářských zvířat. Z toho důvodu je možná existence ekologických farem s chovem ovcí a krav v řepařské oblasti, která ovšem není optimální variantou z hospodářského hlediska. Nevytváří to ovšem takový problém pro krajinu v takovýchto produkčních oblastech, tedy kde převládá orná půda ohrožená erozí s minimem živočišné produkce. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Další problém mnohdy vytváří také škůdci a nemoci. V tomto případě je klíčová stabilizace ekosystémů a preventivní opatření. Ovšem v takto nastalé situaci použijí povolené přípravky na ochranu rostlin ekologičtí zemědělci také. Za posledních dvacet let nastalo v této oblasti velké zlepšení. Zejména mají zemědělci k dispozici mnoho přípravků na ochranu rostlin a preparátů biologické ochrany. I přes výrazný posun vpřed, ovšem v České republice dosud nejsou veškeré takovéto přípravky registrovány. Díky novému nařízení Evropské unie o setrvalém používání pesticidů s obecnou platností pro celé zemědělství bude kladen důraz na ekologická východiska. Z toho důvodu bude povoleno používání přípravků registrovaných v rámci tzv. společných klimatických zón, nikoliv na národní úrovni jako doposud. Povolených látek na ochranu rostlin je již nyní v ekologickém zemědělství mnoho. Především pro polní plodiny, sady či révu vinnou. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Registrován je také posun ve šlechtění na odolnost proti nemocem. Mimo polní produkci je rovněž zachyceno zlepšení ve zpracování a skladování bioproduktů. Bývalé drobné domácí výrobny se změnilly na moderní ekologické potravinářské provozy, a naopak velké potravinářské podniky se staly zpracovateli biopotravin. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Regulace skladištních škůdců a konzervace potravin bez chemických prostředků je nyní ve fázi výzkumu. Zatímco kontrola cizorodých látek především reziduí pesticidů či jiných závadných látek kupříkladu mykotoxinů je v současnosti striktní. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Co se týče ekologických chovů v České republice, rozvíjí se zejména chov masného skotu. Na rozdíl od něj, chovy drůbeže, prasat a dojnic nejsou na takové úrovni jako v nejrozvinutějších zemích EU. Ovšem mají značný potenciál rychlého růstu, a to především z důvodu předpokládané poptávky po dalších biopotravínách živočišného původu a exportními možnostmi v rámci Evropské unie. Ke všemu roste citlivost spotřebitelů k týrání hospodářských zvířat, které se děje v intenzivních zemědělských provozech. (Václavík, 2008, s. 4)

Dle strukturálního šetření v zemědělství, které provedl Český statistický úřad v roce 2016, bylo v České republice v ekologickém zemědělství evidováno celkem 246 051 skotu, z toho 7 297 dojených krav, dále 2 397 prasat, 96 034 ovcí, 7 973 koz, 19 221 drůbeže a 6 874 koňů, oslů, mul či mezků. (Český statistický úřad, 2017f)

V provozu jsou specializované ekologické chovy dojnic vysoké úrovně a odbytové družstvo České biomléko, které už dávno nepředstavují pouze chovy krav bez tržní produkce

mléka. Funguje také ekologický chov prasat se zvládnutým připouštěním kojících prasnic, venkovními chovy a vlastní porážkou. Již dvacet let je úspěšně hospodařeno v režimu ekologické produkce na orné půdě zelináři, producenty brambor, obilovin, luskovin či jiných tržních plodin. (Dvorský a Urban, 2014, s. 15)

Česká republika je na prvních místech v Evropě z hlediska efektivity chovů (mnohdy jen venkovních) a výnosnosti dotací. Neexistuje zde překážka pro zpracování a prodej biohovězího masa. Přičemž je českým specifikem, že se uskutečňuje i z nekastrovaných býků. Ovšem také zde je potenciál zlepšení. Modelový příklad pro pozitivní náhlé zvýšení výměry určité kultury může představovat ekologické vinohradnictví. Zásadou registrace ekologických přípravků na ochranu rostlin a poradenství se podařilo docílit ekologického pěstování vína také tradičních evropských odrůd. To mělo v posledních letech za následek významný rozvoj zmiňovaného oboru. Stejně tak existuje mnoho ekologických ovocnářů dodávajících dlouho dobu na trh kvalitní bioovoce a s úspěšnou produkcí biochmele byla umožněna výroba biopiva. Z těchto důvodů je možné říci, že je ekologické zemědělství možné také v podmínkách České republiky (Dvorský a Urban, 2014, s. 15-16)

Výroba ekologických produktů je neoddělitelně spojena se zpracovatelským a také obchodním sektorem, to znamená se zpracovateli, výkupci či maloobchodem. Začátek ekologické výroby je nutné zahájit prvovýrobou, zvládnout produkci, zpracování a poté prodej jednotlivých komodit. Zásadní bod tvoří koncentrace především na polní produkci, tedy brambory, luskoviny, obiloviny, byliny a plodiny vyskytující se v menší míře. Dále na výrobu, uznávání a distribuci bioosiv, ovocnářství, vinohradnictví a ekologické zelinářství. Co se týče hospodářských zvířat, je v České republice ze živočišných komodit nejslabší stránkou chov monogastrů, a to drůbeže nebo prasat. V situaci produkce biohovězího masa, to je dokrmování skotu, oddělená porážka, zrání a alternativní distribuce s tlakem na dostupnější ceny pro konečného kupujícího. (Dvorský a Urban, 2014, s. 16)

V současné době ekologické potraviny v České republice dosud neplní funkci běžného tržního nástroje. Mnohdy jsou zpracovatelé biopotravín nuceni mimo svou běžnou náplň práce také zprostředkovávat vlastní poradenský servis nebo zabezpečit zemědělcům krmiwa a osiva. Občas vykonávat také vlastní ekologickou prvovýrobu z důvodu jistoty suroviny a mnohdy rovněž dovážet biosurovinu ze zahraničí, včetně těch, které je možné vypěstovat i v podmínkách České republiky, tedy pohanku, ovoce, dýňové či lněné semeno, obiloviny a další. Zřízením obchodní společnosti zlepšil situaci v organizaci producentů biosurovin také PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců. (Dvorský a Urban, 2014, s. 16)

Od vstupu České republiky do Evropské unie byly zpracovány či aktualizovány a vládou přijaty již tři akční plány rozvoje jejího ekologického zemědělství, jejichž doba trvání je paralelní s jednotlivými programovacími obdobími (Bio-Info, 2018b; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018b). Vypracovávají je odborníci a aktéři z oblasti ekologického zemědělství a trhu s biopotravinami. Aktualizace akčního plánu každé programovací období je nutná především z důvodu měnících se podmínek a z toho plynoucích nových cílů. První Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství, platný do roku 2010, vláda přijala v dubnu 2004. (Bio-Info, 2018b)

V prosinci 2010 vláda ČR přijala Akční plán rozvoje ekologického zemědělství, platný v letech 2011-2015, který se zabýval zkvalitněním ekologického zemědělství v České republice. To bylo v dané době i podle Ministerstva zemědělství důležitější než další rozšíření ekologických ploch, kdy byla Česká republika s více než 10 % ekologických ploch z celkové výměry zemědělské půdy značně nad průměrem Evropské unie. (Dvorský a Urban, 2014, s. 16)

2.4.1 Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020

Aktuální Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství, který je platný v letech 2016-2020 byl vládou schválen 20. listopadu 2015. Jeho cílem je podpora růstu ekologického zemědělství v České republice. Přestože vývoj ekologického zemědělství trvá v České republice již 25 let, existují jisté oblasti, které nejsou dostatečně rozvinuty. Mezi tyto slabé stránky patří například výzkum a inovace v ekologickém zemědělství, domácí trh s biopotravinami, vzdělávání a poradenství v této oblasti, využití potenciálu ekologického zemědělství v ochraně přírody a zpracování a odbyt bioproduktů. Tyto oblasti vyžadují systematickou podporu. Na druhé straně zde existují oblasti, které jsou zabezpečeny úspěšně. Těmi jsou například systém kontroly a certifikace nebo legislativa. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018b)

Akční plán se snaží napravit uvedené slabé stránky ekologického zemědělství v České republice. Jsou v něm uvedeny hlavní prioritní oblasti a vybraná prioritní opatření, které mají svým uskutečněním vést k dalšímu rozvoji ekologického zemědělství a tím také k prospěchu celé společnosti. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018b)

Mezi tři hlavní cíle Akčního plánu do roku 2020 patří (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 18):

1. Vybudování stabilního trhu biopotravin, kde budou mít majoritní podíl biopotraviny českého původu, to znamená vyrobené z domácích biosurovin, což má přispět k posílení důvěry a spotřeby biopotravin.
2. Efektivní spolupráce celého dodavatelského řetězce, tedy fungující odbyt.
3. Přijetí ekologického zemědělství jako důležitého člena českého zemědělství. Což znamená posílení životaschopnosti ekologických farem a zároveň zachování příznivých podmínek hospodářských zvířat a kladů pro životní prostředí. Tedy šetrná podoba bioprodukce a také spravedlivé ceny. (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 18)

2.5 Systém veřejné podpory ekologického zemědělství

Ekologické farmy mohou žádat o veřejnou podporu ze státního rozpočtu, strukturálních fondů Evropské unie na národní úrovni a dotačních titulů jednotlivých krajů. Ze strukturálních fondů Evropské unie na národní úrovni se jedná především o finanční podporu z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. V následujících podkapitolách je blíže popsána veřejná podpora ze Státního zemědělského intervenčního fondu a již zmíněného Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci Programu rozvoje venkova 2014-2020. Dále také národní dotace, která je poskytována z čistě národních zdrojů. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018d; Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d) Konkrétní krajské dotační tituly a dotační tituly Místních akčních skupin jsou popsány v praktické části práce.

2.5.1 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond zprostředkovává finanční podporu z národních zdrojů a z Evropské unie. Co se týče dotací plynoucích z Evropské unie v rámci Společné zemědělské politiky, jsou poskytovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF). Finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova jsou čerpány v rámci Programu rozvoje venkova (PRV). (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d)

V rámci společné zemědělské politiky jsou v Evropské unii prosazovány tři zásady. Patří mezi ně (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d):

1. Finanční solidarita, tedy financování z kolektivního fondu, do kterého všichni členové přispívají.

2. Zvýhodnění produkce ze zemí EU na úkor vnější konkurence.
3. Společný trh pro zemědělskou produkci při jednotných cenách.

(Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, anglicky European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) je finančním nástrojem na podporu rozvoje venkova. Je součástí Evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů a patří do společné zemědělské politiky Evropské unie. Finanční prostředky z něj plynoucí mají za úkol zlepšit kvalitu života ve venkovských oblastech a životní prostředí a krajinu, zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví a diverzifikaci hospodářství venkova. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012)

V České republice jsou z něj financovány projekty, které jsou předloženy do tzv. Programu rozvoje venkova. Zprostředkující subjekt představuje právě Státní zemědělský intervenční fond. Řídicím orgánem tohoto programu je Ministerstvo zemědělství. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012)

2.5.2 Program rozvoje venkova 2014-2020

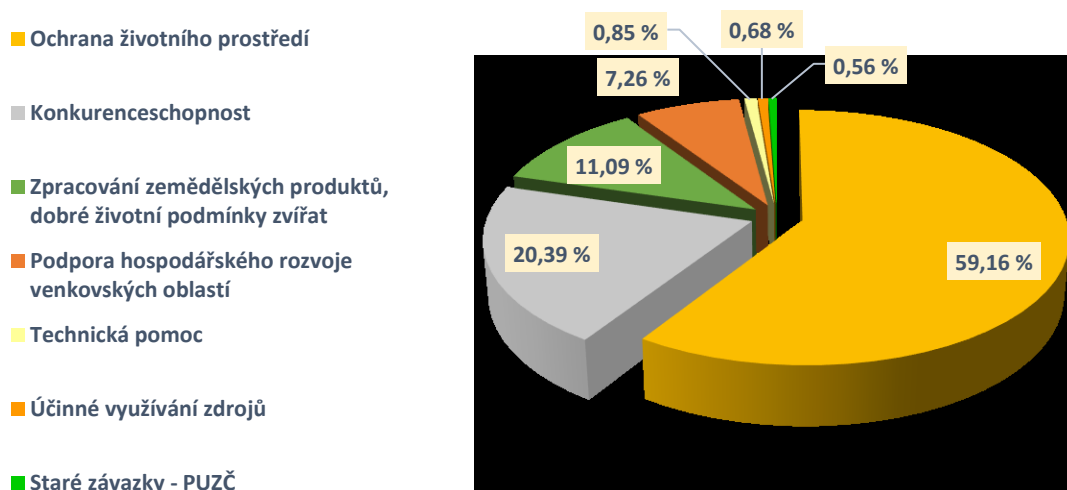
Program rozvoje venkova České republiky na období 2014-2020 byl oficiálně schválen Evropskou komisí 26. 5. 2015. Jedná se o základní programový dokument, jehož prostřednictvím české zemědělství čerpá finanční prostředky. Ty činí téměř 3,5 miliardy EUR, tedy přes 96 miliard korun. Přičemž 1,2 miliardy EUR, tedy 34 miliard korun plyne z rozpočtu České republiky a 2,3 miliardy EUR, tedy 62 miliard korun ze zdrojů Evropské unie. (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b)

Jeho ústřední cíl představuje obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které jsou závislé na zemědělství prostřednictvím především agroenvironmentálních opatření, dále krajinná infrastruktura, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství a investice pro inovace a konkurenceschopnost zemědělských firem (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b).

Dále program podporuje rozšíření počtu ekonomických aktivit ve venkovském prostoru. Jeho cílem je nárůst hospodářského rozvoje a tvorba nových pracovních míst. Je podporován komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), respektive metoda LEADER. Ta přispívá k rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni a ke kvalitnějšímu zaměření podpory na místní potřeby daného venkovského území. Horizontální prioritu tvoří přenos inovací

a znalostí v oblasti lesnictví a zemědělství prostřednictvím spolupráce, poradenství a vzdělávacích aktivit v této oblasti. (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b)

Očekávanou alokaci finančních prostředků do 7 konkrétních oblastí znázorňuje následující *Graf 1*.

*Graf 1. Očekávaná alokace finančních prostředků do konkrétních oblastí
(Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b; vlastní zpracování)*

Z *Grafu 1* vyplývá, že největší alokace finančních prostředků se očekává do oblasti ochrany životního prostředí, celkem 59,16 %, dále konkurenceschopnosti s předpokládanými 20,39 % a zpracování zemědělských produktů a dobrých životních podmínek zvířat s 11,09 %. Naopak nejmenší do starých závazků tedy předčasné ukončení zemědělské činnosti a to celkem 0,56 %.

2.5.3 Národní dotace

Mnoho potřebných aktivit prostřednictvím mnoha cílených programů je podporováno Českou republikou zcela z národních zdrojů. Těmito dotačními tituly je státem podpořeno udržení výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018d)

V současné době se po vzoru předchozích let stabilizuje škála podpůrných programů. Pozornost je zaměřena na prvky agroenvironmentálního charakteru, jakými je například budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách či biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin. Dále na programy orientované proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, k čemuž slouží kupří-

kladu Nákazový fond nebo na podporu ozdravování polních a speciálních plodin, tedy podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018d)

Důležitá je také podpora programů, jejichž výsledky a zisk není možné přesně vyčíslit, ale dotace pro jejich jednotlivé komodity je nutná. Patří mezi ně kupříkladu udržování a zlepšování genetického potenciálu konkrétních hospodářských zvířat či podpora včelařství. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018d)

Shrnutí kapitoly 2 Vývoj a současný stav právní úpravy a systému veřejné podpory ekologického zemědělství v EU a ČR

První závaznou právní normu, tedy zákon, který upravil ekologické zemědělství, vydalo v roce 1985 Rakousko. Současné právní předpisy týkající se ekologického zemědělství tvoří na evropské úrovni nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise č. 889/2008, které v České republice navíc doplňuje národní zákon o ekologickém zemědělství č. 242/2000 Sb. Ten definuje základní pojmy spojené s ekologickým zemědělstvím, vymezuje podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství a z něho vyplývající označování a osvědčování biopotravin, bioproduktů a ostatních bioproduktů.

Za účelem zřetelného rozeznání a odlišení biopotravin od konvenčních potravin bylo v Evropské unii určeno povinné označení těchto potravin. Kromě něj je rovněž možné biopotravinu označovat soukromými a vnitrostátními logy, což je také praktikováno a existuje tedy povinné značení biopotravin také na národní úrovni, které má také Česká republika. Konkrétně se jedná o grafický znak BIO, nazývaný jako biozebra.

Cílem aktuálního Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství 2016-2020, který byl vládou schválen 20. listopadu 2015, je podpora růstu ekologického zemědělství v České republice. Ekologické farmy mohou žádat o veřejnou podporu ze státního rozpočtu, strukturálních fondů Evropské unie na národní úrovni a dotačních titulů jednotlivých krajů. Ze Státního zemědělského intervenčního fondu jsou čerpány dotace z národních zdrojů a z Evropské unie. Co se týče dotací plynoucích z Evropské unie v rámci Společné zemědělské politiky, jsou poskytovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF). Finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova jsou čerpány v rámci Programu rozvoje venkova 2014-2020.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA CHKO BÍLÉ KARPATY

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty byla vyhlášena 3. listopadu 1980 výnosem Ministerstva kultury České socialistické republiky č. j. 17.644/80 (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018; lysahora.cz, 2008b; Ministerstvo kultury České socialistické republiky, 1980). Na slovenské straně byla CHKO Biele Karpaty vyhlášena o rok dříve, tedy v roce 1979 (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018; lysahora.cz, 2008b). Oblast se nachází na moravsko-slovenském pomezí na východě České republiky a zabírá plochu téměř 750 km² (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018). Rozkládá se od města Strážnice po město Valašské Klobouky. Poloha oblasti v rámci České republiky ve středním měřítku 1 : 322 739 je zobrazena na mapě na *Obrázku 16* v Příloze **P I**. CHKO Bílé Karpaty je zde vyznačena červenou čarou. Na mapě na *Obrázku 17* v Příloze **P II** je možné vidět její polohu v rámci ostatních chráněných krajinných oblastí v České republice, rovněž v měřítku 1 : 322 739. CHKO jsou zde vyznačeny oranžově. Mimo to je zde také červeně vyznačená poloha čtyř národních parků České republiky. Tato kapitola představuje historii osídlení CHKO Bílé Karpaty. Dále její vymezení na základě různých kritérií a oblast je popsána pomocí její základní fyzicko-geografické a sociálně-ekonomické charakteristiky.

3.1 Historie osídlení CHKO Bílé Karpaty

Již v prehistorické době byly osídleny nižší části pohoří Bílé Karpaty. Uchovala se pouze nevelká část lesů. (lysahora.cz, 2008b) Dle Tetery (2006, s. 12) byl po pádu Velkomoravské říše dlouhý lesnatý hřeben Bílých Karpat a jeho okolí opuštěné. Pouze občas se nacházely v horských průsmycích obchodní stezky. Na moravské straně je osídlení písemně doložené až z roku 1141 zmínkou o dvou osadách, které již dávno zanikly, a to Vasily u Slavičina a Sobnov u Luhačovic. Uvedenou dobu je možné považovat za mezník, který započal vývoj kulturní krajiny Bílých Karpat. Zejména mezi 13. a 16. stoletím byl z důvodu vnitřního kolonizačního procesu a přetváření přírodní krajiny na krajinu kulturní, ztracen původní charakter oblasti. Nacházely se zde listnaté, ve vyšších nadmořských výškách smíšené porosty s menším výskytem jedle. (Tetera, 2006, s. 12)

Od středověku se na jihozápadě tvořily rozlehlé louky, které jsou pro tuto část pohoří typické. Ve druhé polovině 20. století byla ovšem jejich obrovská část poškozena či zničena. Zejména v 17. a 18. století byl osídlen severovýchod a centrum pohoří, jehož osídlení ale bylo dovršeno až ve druhé polovině 18. století. (lysahora.cz, 2008b) Tato oblast se nazývá Moravské Kopanice a tvoří ji širší okolí obce Starý Hrozenkov na Uherskohradištsku

(Hrdoušek et al., 1999, s. 8). Osadníci pocházeli z Valašska, tedy z historické země, která se nacházela v jihovýchodním Rumunsku, a měli významný vliv na krajinný ráz oblasti. V důsledku jejich budování osad a samot mezi malými plochami orné půdy a loukami, byly typicky rozděleny lesní celky, které dříve tvořily celistvý komplex. Jednalo se tedy o typ osídlení zvaný kopanice či kopanina, pro nějž je charakteristická usedlost na horách mezi nekvalitními pozemky neboli kopanicemi či kopaninami a které se vytvořily zkopáním lazů. Majoritní část území kopanic je dodnes zalesněná a také se uchovala zhruba v polovině porostů skoro přirozená druhová struktura. Odlesněná území byla užívána jako sady, pole, pastviny či louky. V posledních desetiletích se tyto oblasti vylidňují a jsou užívány k účelům rekreace. To má také spojitost s postupným zanecháním zemědělské půdy a jejího neobhospodařování. K uchování pestrosti kulturní krajiny je nutné podporovat extenzivní chov ovcí a skotu, jehož úspěšný rozvoj se zde v posledních letech daří. Stejně tak je v posledních deseti letech zaměřena pozornost obnově a údržbě rozsáhlých ovocných sadů zahrnujících spoustu původních místních odrůd, které byly pro Bílé Karpaty typické již v minulosti. (lysahora.cz, 2008b) Vzhled krajiny v dnešní době zformovalo mnohaleté soužití místních obyvatel s přírodou. Což se odrazilo také do vytváření svérázné lidové kultury s do lidových písní a vyšívaných lidových krojů. Na mnoha místech se uchovaly charakteristické chalupy. (Seifert, 2010, s. 45)

3.2 Vymezení CHKO Bílé Karpaty

Tato podkapitola vymezuje CHKO Bílé Karpaty dle různých kritérií. První tabulka vymezení, tedy *Tabulka 1* ji člení dle krajů a v rámci nich dále dle obcí, které do ní patří celým svým katastrálním územím a těch, které do ní pouze zasahují částí svého katastrálního území. Obce jsou zde nazvány dle svého katastrálního území, z důvodu jasnějšího upřesnění polohy obce. Je možné je vidět i s celou oblastí, jejíž hranice jsou vyznačeny černou čarou, na mapě ve velkém měřítku 1 : 161 097 na *Obrázku 18* v Příloze **P III** a také na mapě ve stejném měřítku na *Obrázku 19* v Příloze **P IV**, kde je zkoumaná oblast vyznačena červenou čarou a navíc oranžově podbarvena. Zdrojem vymezení obcí a uvedených map byla aplikace MapoMat Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (2018). Správnost vymezení byla porovnána s již zpracovanou tabulkou obcí v CHKO Bílé Karpaty na webových stránkách lysahora.cz (2008c). (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Nastal zde rozpor ohledně vymezení obcí Komňa (Uherské Hradiště), Suchov (Hodonín) a Záhorovice (Uherské Hradiště), které jsou v uvedené tabulce uvedeny jako obce částečně zasahující do CHKO Bílé Karpaty, zatímco dle zobrazení v mapě v aplikaci MapoMat Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (2018) do ní patří celým svým katastrálním územím. Obec Dolní Němčí (Zlín), Šumice u Uherského Brodu (Uherské Hradiště) a Študlov (Zlín), které jsou v tabulce na webových stránkách lysahora.cz (2008c) zařazeny mezi spadající obce pod CHKO Bílé Karpaty, do ní dle mapy nespádají. Další odchylka této práce s tabulkou je v řazení městských a místních částí obcí. Zatímco v tabulce na webových stránkách lysahora.cz (2008c) jsou tyto části řazeny jako samostatná obec, v této práci spadají pod obce. (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Tab. 1. Vymezení CHKO Bílé Karpaty dle krajů a obcí (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

Kraje	Obce patřící do CHKO Bílé Karpaty celým svým katastrem	Obce zasahující CHKO Bílé Karpaty částí svého katastrálního území
Zlínský kraj	Bohuslavice nad Vlárí, Brumov-Bylnice, Haluzice, Hostětín, Jestřabí nad Vlárí, Komňa, Korytná, Lipová u Slavičina, Lopeník, Návojná, Nedašov, Nedašova Lhota, Petrůvka u Slavičina, Pitín, Rokytnice u Slavičina, Rudimov, Slavičín, Starý Hrozenkov, Strání, Šanov, Štítná nad Vlárí-Popov, Vápenice u Starého Hrozenkova, Vyškovec, Záhorovice, Žitková	Bánov, Bojkovice, Boršice u Blatnice, Březová u Uherského Brodu, Bystřice pod Lopeníkem, Dolní Lhota u Luhačovic, Horní Lhota u Luhačovic, Horní Němčí, Křekov, Loučka, Luhačovice, Nezdenice, Nivnice, Poteč, Pozlovice, Rudice, Sehradice, Slavkov u Uherského Brodu, Slopné, Suchá Loz, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Vlachovice
Jihomoravský kraj	Malá Vrbka, Nová Lhota, Radějov u Strážnice, Suchov	Hroznová Lhota, Hrubá Vrbka, Javorník nad Veličkou, Kněždub, Kuželov, Lipov, Petrov u Hodonína, Strážnice na Moravě, Sodoměřice, Taso v nad Veličkou, Tvarožná Lhota, Velká nad Veličkou

Dle *Tabulky 1* je zjevné, že CHKO Bílé Karpaty se rozkládá na území dvou krajů. Konkrétně kraje Zlínského a Jihomoravského, přičemž převažuje území kraje Zlínského. Z tohoto kraje je součástí CHKO Bílé Karpaty celkem 48 obcí, přičemž 25 obcí celým svým katastrálním územím a 23 obcí částí svého katastrálního území. Z Jihomoravského kraje je součástí celkem 16 obcí. Pouze 4 obce celým svým katastrem a 12 obcí částí svého katastrálního území. Celkem se CHKO Bílé Karpaty rozkládá na území 64 obcí.

Tab. 2. Rozdělení obcí spadajících do CHKO Bílé Karpaty dle okresů

(lysahora.cz, 2008c; vlastní zpracování)

Kraje	Okresy	Obce spadající do CHKO Bílé Karpaty
Zlínský	Uherské Hradiště	Bánov, Bojkovice, Boršice u Blatnice, Březová u Uherského Brodu, Bystřice pod Lopeníkem, Horní Němčí, Hostětín, Komňa, Korytná, Lopeník, Nezdenice, Nivnice, Pitín, Rudice, Slavkov u Uherského Brodu, Starý Hrozenkov, Strání, Suchá Loz, Vápenice u Starého Hrozenkova, Vyškovec, Záhorovice, Žitková
	Zlín	Bohuslavice nad Vlárí, Brumov-Bylnice, Dolní Lhota u Luhačovic, Haluzice, Horní Lhota u Luhačovic, Jestřabí nad Vlárí, Křekov, Lipová u Slavičina, Loučka, Luhačovice, Návojná, Nedašov, Nedašova Lhota, Petrůvka u Slavičina, Poteč, Pozlovice, Rokytnice u Slavičina, Rudimov, Sehradice, Slavičín, Slopné, Šanov, Štítná nad Vlárí-Popov, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Vlachovice
Jihomoravský	Hodonín	Hroznová Lhota, Hrubá Vrbka, Javorník nad Veličkou, Kněždub, Kuželov, Lipov, Malá Vrbka, Nová Lhota, Petrov u Hodonína, Radějov u Strážnice, Strážnice na Moravě, Sodoměřice, Suchov, Tasov nad Veličkou, Tvarožná Lhota, Velká nad Veličkou

Tabulka 2 rozděluje příslušné obce do jejich okresů. Ze Zlínského kraje je to okres Uherské Hradiště a Zlín a z Jihomoravského, okres Hodonín (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018).

Obec Rokytnice u Slavičina (Zlín) zasahuje do CHKO Bílé Karpaty celým svým územím místní části Rokytnice a Kochavec, situované na jihu. Obec Štítná nad Vlárí-Popov (Zlín) místními částmi Popov nad Vlárí a Štítná nad Vlárí, zasahující celým svým územím a stejně tak místní část Vrbětice, ležící na jihu obce Vlachovice (Zlín), přičemž místní část Vlachovice zasahuje pouze částečně. (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Status města má zde celkem 6 následujících obcí. Konkrétně se jedná o město **Bojkovice** (Uherské Hradiště) spadající do CHKO Bílé Karpaty celým územím svých městských částí Bojkovice, Bzová u Uherského Brodu, Krhov u Bojkovic a většinou území městské části Přeckovice, která leží na severu obce. Dále město **Brumov-Bylnice** (Zlín), jehož celé katastrální území je součástí CHKO Bílé Karpaty. Tvoří jej městská část Brumov, Bylnice, Sidonie a Svatý Štěpán, která je situována na jihu obce. Znamé lázeňské město **Luhačovice** (Zlín) do CHKO Bílé Karpaty zasahuje většinou území své místní části Kladná Žilín a východní částí své místní části Luhačovice. Město **Slavičín** (Zlín) leží v CHKO Bílé Karpaty celým svým katastrálním územím. Centrum obce tvoří jeho městská část Slavičín, západ Divnice, jih Hrádek na Vlárské Dráze a sever Nevšová. Město **Valašské Klobouky** (Zlín) zasahuje dvěma svými městskými částmi, a to částmi Valašské Klobouky a Lipina. Jediné město zasahující části Jihomoravského kraje je město **Strážnice** (Hodonín). (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Je třeba zmínit, že obec Lipov (Hodonín) tvoří CHKO Bílé Karpaty pouze minoritní částí svého katastrálního území, konkrétně 29,531 ha a zástavba obce do ní vůbec nezasahuje. Rovněž samotná obec, tedy zástavba katastrálních území obcí Bánov (Uherské Hradiště), Nivnice (Uherské Hradiště) a Újezd u Valašských Klobouk (Zlín) není součástí zasahujících oblastí. Naopak pouze minoritní část obce Březová u Uherského Brodu, která leží na hranici se Slovenskem, netvoří CHKO Bílé Karpaty. (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

V *Tabulce 3* je možné vidět mikroregiony nacházející se v CHKO Bílé Karpaty. V rámci mapy České republiky s jejich barevným odlišením se nacházejí na *Obrázku 20* v Příloze **P V**.

Tab. 3. Mikroregiony v CHKO Bílé Karpaty

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016a; b; c; vlastní zpracování)

Mikroregiony	Obce v CHKO Bílé Karpaty	*Obce mimo CHKO Bílé Karpaty
Bojkovsko, sdružení měst a obcí	Bojkovice, Hostětín, Komňa, Lopeník, Nezdenice, Pitín, Rokytnice u Slavičina, Rudice, Šanov, Vápenice u Starého Hrozenkova, Vyškovec, Záhorovice, Žitková	Šumice u Uherského Brodu
Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hornácko	Hrubá Vrbka, Javorník nad Veličkou, Kuželov, Lipov, Malá Vrbka, Nová Lhota, Suchov, Tasov nad Veličkou, Velká nad Veličkou	Louka
Mikroregion Bílé Karpaty	Březová u Uherského Brodu, Horní Němčí, Lopeník, Slavkov u Uherského Brodu, Starý Hrozenkov, Strání, Vápenice u Starého Hrozenkova, Vyškovec	Dolní Němčí
Mikroregion Luhačovské Zálesí	Bohuslavice nad Vlárí, Dolní Lhota u Luhačovic, Horní Lhota u Luhačovic, Luhačovice, Petrůvka u Slavičina, Pozlovice, Rudimov, Sehradice, Slavičín, Slopné	Biskupice, Bohuslavice u Zlína, Březnice, Březůvky, Dobrkovice, Doubravy, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Podhradí, Provodov, Velký Ořechov, Želechovice nad Dřevnicí
Mikroregion Strážnicko	Hroznová Lhota, Kněždub, Petrov u Hodonína, Radějov u Strážnice, Strážnice na Moravě, Sudoměřice, Tasov nad Veličkou, Tvarožná Lhota	Kozojídky, Žeraviny
Odkanalizování mikroregionu Vlára	Brumov-Bylnice, Návojná, Nedašov, Nedašova Lhota, Štítná nad Vlárí-Popov	-
Sdružení obcí mikroregionu Jižní Valašsko	Brumov-Bylnice, Haluzice, Jestřabí nad Vlárí, Loučka, Návojná, Nedašov, Nedašova Lhota, Petrůvka u Slavičina, Poteč, Rokytnice u Slavičina, Šanov, Štítná nad Vlárí-Popov, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Vlachovice	Drnovice, Študlov, Valašské Příkazy, Vlachova Lhota, Vysoké Pole

Mikroregiony	Obce v CHKO Bílé Karpaty	*Obce mimo CHKO Bílé Karpaty
Sdružení obcí mikroregionu Ploština	Brumov-Bylnice, Haluzice, Křekov, Loučka, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Vlachovice – Vrbětice	Drnovice, Tichov, Vlachova Lhota, Vysoké Pole
Svazek obcí aglomerace Dolní Lhota	Dolní Lhota, Horní Lhota, Sehradice, Slopné	-
Východní Slovácko	Bánov, Bystřice pod Lopeníkem, Korytná, Nivnice	Suchá Loz, Vlčnov

**Další obce, které jsou členy jednotlivých mikroregionů, ale nespádají do CHKO Bílé Karpaty*

Z Tabulky 3 je zjevné, že v CHKO Bílé Karpaty je utvořeno celkem 10 mikroregionů, z nichž pouze dva jsou z Jihomoravského kraje, konkrétně Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hornácko a Mikroregion Strážnicko. Ostatní jsou z kraje Zlínského, což odpovídá poměru počtu obcí v CHKO Bílé Karpaty v těchto dvou krajích.

Tabulka 4 ukazuje Místní akční skupiny v CHKO Bílé Karpaty. V rámci mapy České republiky s jejich barevným odlišením se nacházejí na Obrázku 21 v Příloze P VI.

Tab. 4. Místní akční skupiny v CHKO Bílé Karpaty (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016d; e; f; g; h; i; vlastní zpracování)

Místní akční skupiny	Obce v CHKO Bílé Karpaty	*Obce mimo CHKO Bílé Karpaty
Luhačovské Zálesí, o.p.s.	Bohuslavice nad Vlárí, Dolní Lhota u Luhačovic, Horní Lhota u Luhačovic, Luhačovice, Petrůvka u Slavičina, Pozlovice, Rudimov, Sehradice, Slavičín, Slopné	Biskupice, Bohuslavice u Zlína, Březnice, Březůvky, Dobrkovice, Doubravy, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Podhradí, Provodov, Velký Ořechov, Želechovice nad Dřevnicí
MAS Bojkovska, z.s.	Bojkovice, Hostětín, Komňa, Lopeník, Nezdenice, Pitín, Rokytnice u Slavičina, Rudice, Starý Hrozenkov, Šanov, Vápenice u Starého Hrozenkova, Vyškovec, Záhorovice, Žitková	Šumice u Uherského Brodu

Místní akční skupiny	Obce v CHKO Bílé Karpaty	*Obce mimo CHKO Bílé Karpaty
MAS Ploština, z.s.	Brumov-Bylnice, Haluzice, Křekov, Loučka, Návojná, Nedašov, Nedašova Lhota, Poteč, Štítná nad Vláří-Popov, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Vlachovice	Drnovice, Tichov, Vlachova Lhota, Vysoké Pole
MAS Strážnicko, z.s.	Hroznová Lhota, Kněždub, Petrov u Hodonína, Radějov u Strážnice, Strážnice na Moravě, Sudoměřice, Tasov nad Veličkou, Tvarožná Lhota	Kozojídky, Vnorovy, Žeraviny
MAS Východní Slovácko, z.s.	Bánov, Březová u Uherského Brodu, Bystřice pod Lopeníkem, Horní Němčí, Korytná, Nivnice, Strání, Slavkov u Uherského Brodu, Suchá Loz	Dolní Němčí, Uherský Brod, Vlčnov
Místní akční skupina Hornácko a Ostrožsko, z.s.	Boršice u Blatnice, Hrubá Vrbka, Javorník nad Veličkou, Kuželov, Lipov, Malá Vrbka, Nová Lhota, Suchov, Velká nad Veličkou	Blatnice pod Svatým Antonínkem, Blatnička, Hluk, Kunovice, Louka, Ostrožská Lhota, Ostrožská Nová Ves, Uherský Ostroh, Veselí nad Moravou

**Další obce, které jsou členy jednotlivých MAS, ale nespádají do CHKO Bílé Karpaty*

Z Tabulky 4 je možné vidět, že obce v CHKO Bílé Karpaty jsou členy celkem 6 místních akčních skupin. Většina z nich patří do Zlínského kraje. Pouze MAS Strážnicko, z.s. a Místní akční skupina Hornácko a Ostrožsko, z.s. do kraje Jihomoravského.

3.3 Fyzicko-geografická charakteristika CHKO Bílé Karpaty

Jak je zjevné z již zmíněných map na *Obrázku 16* a *Obrázku 17* v Přílohách **P I** a **P II** je CHKO Bílé Karpaty situovaná v členité hornatině Vnějších Západních Karpat v délce přibližně 70 km ve směru severovýchod-jihozápad. Rozkládá se na většině území Bílých Karpat a z části na území Vizovické vrchoviny. Jen minoritní část CHKO Bílé Karpaty v oblasti Strážnice na jihozápadním okraji patří k Dolnomoravskému úvalu. Významnost CHKO Bílé Karpaty byla již několikrát potvrzena mnoha členstvími, které získala. (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018) Stala se součástí programu Člověk a biosféra (MAB) organizace UNESCO a to 15. dubna 1996 zahrnutím mezi evropské biosférické rezervace (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018; lysahora.cz, 2008b). V roce 2000 jí byl udělen Evropský diplom pro chráněná území. Jsou zde uchovány cenné louky se

spoustou vzácných druhů zásluhou daného způsobu hospodaření a oblast je ze 45 % zalesněná. Majoritní část CHKO Bílé Karpaty se tak stala součástí soustavy Natura 2000 a označena jako Evropsky významná lokalita. (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018) Tuto část je možné vidět zeleně zvýrazněnou na mapě na *Obrázku 22* v Příloze P VII.

3.3.1 Geologické podmínky

Pohoří je tvořeno eocenním flyšem pocházejícím ze starších třetihor. Jedná se tzv. bělokarpatskou jednotku, ve které se střídají především jílovce a pískovce. Nejstarší trhliny podloží jsou dosti často vyplněny vápnitými sedimenty. Pískovec je zpravidla zpevněn vápnitým tmelem. Jen ve střední části pohoří se nacházejí kyselé pískovce, které jsou zpevněny tmelem křemičitým. Třetihorní sedimenty jsou zpravidla překryty čtvrtohorními uloženinami. Z velké části jílovitými a hlinitými svahovinami či spraší. V potočnících a říčních údolích jsou velmi rozšířeny aluviální sedimenty. Z flyšových vrstev vyvěrají prameny, které jsou bohaté na uhličitán vápenatý. (lysahora.cz, 2008b) Z toho důvodu se v jejich okolí na četných místech utvořily tzv. travertiny, což je chemická usazená hornina, která je tvořena drobnými zrnky čistého uhličitánu vápenatého, tedy kalcitu. Tyto zrnka spolu vážou jiné částičky, ze kterých je travertin tvořen. Může se v něm vyskytnout i jíl či krystalický křemen. Svou pórovitostí se liší od vápence, se kterým má stejné složení. (lysahora.cz, 2008b; Stonemania, ©2018)

3.3.2 Geomorfologické podmínky

Geomorfologický celek Bílé Karpaty je součástí geomorfologické soustavy Vnější Západní Karpaty a podsoustavy Moravsko-slovenské Karpaty. Sousedí se třemi jinými geomorfologickými celky. Největší hranici tvoří podél celé severní části s Vizovickou vrchovinou. Oproti tomu poměrně malou hranici sdílí s Dolnomoravským úvalem na západě a na východě s Javorníky. Tvoří ho celkem pět podcelků. A to konkrétně směrem od západu k východu: Žalostinská vrchovina, Javořinská hornatina, Straňanská kotlina, Lopenická hornatina a severovýchodně položená Chmelovská hornatina. Přičemž Žalostinská vrchovina je rozdělena na okrsky Sudoměřický stupeň, Šumárnický hřbet, Radějovská vrchovina, Vrbovecká brázda, kde přechází v pocelek Javořinská vrchovina, který se dělí na tyto okrsky: Suchovská vrchovina, Břestovecká vrchovina a Javořinský hřbet, který přechází ve Straňanskou kotlinu, která není rozdělena. Lopenická hornatina se člení na okrsek Komeňská vrchovina, Vyškovecká hornatina a Starohrozenkovská hornatina,

kteřá přechází v poslední podcelek Chmeľovskou hornatinu, která se dělí na okrsek Bylnická kotlina, Študlovská hornatina a Vlárská hornatina. (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Západ Bílých Karpat tvoří pahorkatinu až vrchovinu, kde se vyskytují rozsáhlá mělká údolí a mírné, pouze ojediněle strmé svahy. Centrální část pohoří představují jeden či dva rovnoběžné hřebeny, na které navazuje především na slovenské straně mnoho vedlejších hřbetů. Severovýchodní a střední část Bílých Karpat má povahu hornatiny. Hraniční hřeben je rozčleněn údolními do jednotlivých masivů, jakými jsou například Javořina, Lopeník či Žalostiná. Na strmých svazích se mnohdy objevují půdní sesuvy vyskytující se především v dosahu pramenišť. Na slovenské straně pohoří se nachází také skalní útesy. (lysahora.cz, 2008b) Nejvyšším bodem Bílých Karpat je s nadmořskou výškou 970 m vrchol Velká Javořina nacházející se na moravskoslovenské hranici, která pověstně představuje symbol česko-slovenské sounáležitosti (Hrdoušek et al., 1999, s. 81; iDNES.cz, 2007; lysahora.cz, 2008b). Dlouholetou tradici tak zde mají Slavnosti bratrství Čechů a Slováků, které se zde na vrcholové louce každoročně pořádají poslední neděli v červenci. V rámci nich zde vystupují pod širým nebem skupiny a soubory jak z české, tak slovenské strany Bílých Karpat. (iDNES.cz, 2007; Velká Javořina, 2018)

3.3.3 Pedosféra

Majoritní část jihozápadu Bílých Karpat je pokryta oglejenými černicovými černozeměmi a pelickými černicemi. Jedná se o půdy, které jsou vysychavé a těžké a ve kterých se v obdobích sucha mnohdy tvoří rozsáhlé trhliny. Vevnitř pohoří v nivách potoků převažují glejové černice. V rovinatých sníženinách se vytvořily typické hutně karbonátové černice. Na západě Bílých Karpat zejména na spraši se vytvořily černozemě, na které ojediněle navazují hnědozemní černozemě. Ve větších nadmořských výškách se nacházejí těžké mnohdy pelické či glejové kambisol, které jsou zpravidla nasyceny bázemi. Nenasycené se vyskytují méně. Místy se na výchozech vrstev vápnitého flyše utvořily tzv. kambizemní pararendziny. (lysahora.cz, 2008b)

3.3.4 Vodstvo

CHKO Bílé Karpaty náleží k úmoří Černého moře a k povodí řeky Moravy a Váhu. Z části jde rozvodnice jmenovaných povodí po hlavním hřebenu Bílých Karpat, přičemž výjimku tvoří několik toků, které prořizly zpětnou erozí hlavní hřeben a odvádějí tak vody z původ-

ního povodí Moravy do povodí řeky Váhu. Tím je například řeka Vlára se svými přítoky Hrubár-Bošačka, Teplica a Drietomica. (Piro a Wolfová, ed., 2008, s. 11) Územím dále protékají řeky Bylnička, Hrubár, Hrušovka (Nevšovka), Járkovec, Kazivec, Kladenka, Koleč, Korytnice, Lubná, Lukšinka, Mandát, Nivnička (Bystřička), Olšava, Radějovka, Rokytenka, Říka, Teplice, Třešňůvka, Vasilsko, Velička a Vrbecká (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018).

Protéká zde velké množství potoků, a to konkrétně Bukový, Bzovský, Havránkův, Hložecký, Hrubý, Kochavecký, Krátkovský, Křekovský, Kuželovský, Luhačovický, Pivný, Rypnický, Sudoměřický, Suchý, Středěnský, Svinárský, Tovarský (Zápechová), Valovský, Václavský, Vápenický, Vlčí, Suchý, Zelenský (Šťavnice) a Zlatný potok (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018).

Nachází se zde pět jezer, jmenovitě jezero Kejda, Lubná, Lučina, Ordějov, Podsedák a dvě vodní nádrže, konkrétně vodní nádrž Bojkovice a vodní nádrž Luhačovice (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018).

Je zde celkový nedostatek podzemní vody, který je pro flyšové pásmo typický. Obzvláště viditelné je to v oblastech s větším výskytem jílovcových nepropustných sedimentů. Omezený průlinový oběh mají jen mocnější polohy pískovců. Prameny ve flyšových oblastech jsou rozptýlené a obvykle s menší intenzitou, konkrétně desetiny litrů za sekundu. Na mnoha místech v území se nacházejí minerální vody, které vznikly v důsledku vulkanické činnosti probíhající ve třetihorách. Nejznámější oblastí tohoto typu je luhačovická pramenná oblast, ve které na zlomových liniích došlo k proplynění naftových vod hlubinným oxidem uhličitým a zároveň k obohacení stopovými prvky. (Piro a Wolfová, ed., 2008, s. 11)

3.3.5 Podnebí

Jihozápad Bílých Karpaty se vyznačuje teplým a mírně vlhkým podnebím. V oblasti města Strážnice činí průměrná teplota za rok 9,4 °C a úhrn srážek skoro 600 mm za rok. Severovýchod a centrum oblasti má mírně teplé podnebí, Přestože je ve vyšších polohách chladnější, nedosahuje tak nízkých teplot, jak je v těchto nadmořských výškách, na severní a západní Moravě běžné. Kupříkladu v obci Strání činí průměrná teplota za rok 7,6 °C a průměrný úhrn srážek 843 mm za rok. Průměrná teplota na vrcholech v nejvyšších nadmořských výškách zde činí méně než 6 °C. Co se týče srážek, jsou zde v porovnání s ostatními oblastmi na jižní Moravě, celkově vyšší. Příčinou vlhčího mezoklimatu jsou

hluboká rozlehlá údolí, která rozdělují ústřední hřeben a mají silný vliv na cirkulaci vzduchu. Na druhé straně zásadní vliv na podnebí západních úpatí hor zde mají suché větry vanoucí z jihovýchodu. Kromě toho také zapříčiňují mohutnou větrnou erozi, a to především v období jara. (lysahora.cz, 2008b)

3.3.6 Vegetace

Části jsou Bílé Karpaty umístěny v termofytiku a částí v mezofytiku v kolinním a suprakolinním vegetačním stupni. V níže položené jihozápadní části oblasti na konvexních svazích převažovaly teplomilné doubravy. Naopak zřídka se objevovaly perialpínské teplomilné doubravy. Na především konkávních svazích orientovaných na sever se vyskytovaly západokarpatské dubohabřiny a zároveň se též ve stromovém patře místy nacházel buk lesní. Patrně pouze ostrůvkovitě v kontaktu s perialpínskými teplomilnými doubravami se objevovaly panonské dubohabřiny. Na údolí potoků a malých řek byly poutány lužní lesy. (lysahora.cz, 2008b)

Severovýchod a horské vrcholy pohoří jsou charakteristické potenciální přirozenou vegetací bučiny. Zajímavým úkazem je, že kromě nejsevernější oblasti se zde nevyskytuje jedle bělokorá. Strmé svahy jsou pokryty suťovými lesy a pouze na malých svahových prameništích se objevují jasanové olšiny. Zda se v této zalesněné oblasti vyskytovalo přirozené bezlesí není jasné, ale nelze to vyloučit z toho důvodu, že zde nastalo mnoho sesuvů a vyskytovala se zde již výše uvedené svahová prameniště. Přičemž některé svahy si až do druhé poloviny 20. století uchovaly stepní charakter. Suché či střídavě vlhké louky, které jsou charakteristické svým druhovým bohatstvím, reprezentují polopřirozenou náhradní vegetaci. (lysahora.cz, 2008b)

3.3.7 Biota

Flóra

Flóra CHKO Bílé Karpaty je druhově velmi rozmanitá a zahrnuje rozdílné fytogeografické prvky. Mnoho druhů má v oblasti izolovaný výskyt či zde dosahuje areálové hranice. V podrostu dubohabřin a bučin se nachází druhová skupina, která se běžně vyskytuje v nižších polohách v bylinném patru listnatých lesů v celé západní části Bílých Karpat. Jedná se konkrétně o pryšec mandloňovitý, ostřici převislou, ostřici chlupatou, šalvěj lep-kavou, kostival hlíznatý a hvězdnatec čemeřicový. V nejvyšších nadmořských výškách v masivech Lopeníku a Javořiny se vyskytují některé horské druhy, konkrétně kupřikladu

měsíčnice vytrvalá, oměj pestrý, silenka dvoudomá, kakost lesní či mléčivec alpský. Do severovýchodní části pohoří zasahuje jedle bělokorá a kyčelnice žláznatá. (lysahora.cz, 2008b)

V odlesněných oblastech v nižších nadmořských výškách je nejčastější výskyt flóry panonské oblasti. Vyskytuje se zde relativně čteně kamejka modronachová, dřín obecný, kalina tušalaj či brslen bradavičnatý. Na jihovýchodě pohoří, kde se vyskytují suché trávníky a louky je možné vidět mnohé xenofilní druhy jako je len žlutý, rozrazil vstavačovitý, rozrazil latnatý, kozinec dánský, vítod větší, kavyl tenkolistý, kosatec různobarvý či srpici barvířskou. Do stejné druhové skupiny patří také hadinec červený, který se ovšem uchoval jen u obce Blatnička, která zasahuje do pohoří, ale nespadá svým katastrálním územím pod CHKO Bílé Karpaty. Některé výše jmenované druhy nemají panonské rozšíření, ale jsou charakteristické rozlehlými kontinentálními areály, které zasahují daleko na východ. Poměrně rozšířené rostliny představují zástupci z čeledi vstavačovitých. Nacházejí se zde také druhy, které v jiných oblastech v rámci České republiky rostou jen vzácně nebo vůbec. Jde o tořič včelovitý, tořič čmelákovitý a rudohlávek jehlancovitý. (lysahora.cz, 2008b)

Ze submediteránních druhů je možné jmenovat koulenku prodlouženou a trojzubec lesostepní. Zástupce perialpidského prvku představují kalcifilní druhy, jakými jsou čistec alpský, hladýš širolistý a starček stinný. Význačný izolovaný výskyt reprezentují v oblasti kupříkladu tyto druhy: všivec statný, razilka smrdutá, hrachor panonský pravý, česnek hadí, šafrán bělokvětý, subendemický starček dlouholistý moravský či mochna malokvětá. Donedávna je zde zastupoval i nyní již vyhynulý hořec bezlodyžný. (lysahora.cz, 2008b)

Subhalofilní druhy, které vyžadují těžké, živinami bohaté půdy zde zastupuje kupříkladu štírovník tenkolistý, ledenec přímořský, ostřice ječmenovitá či ostřice oddálená. Obdobné ekologické požadavky vyžaduje jitrocel přímořský a prorostlík nejtenčí, které v této oblasti již vyhynuli. Vyskytuje se zde pár středoevropských horských vápnomilných druhů, které sem pronikly údolím Váhu ze slovenské strany Bílých Karpat. Jsou jimi podkovka chocholatá, ostřice ptačí nožka a ostřice bílá. (lysahora.cz, 2008b)

Fauna

V oblasti se vyskytuje mnoho druhů zvířat. Žije zde obrovský počet obojživelníků, vážek, motýlů, měkkýšů, brouků, pavouků, savců i ptáků. Ze skupiny savců je to konkrétně napří-

klad vlk obecný, jezevec obecný a liška obecná. Poněkud vzácněji se zde vyskytuje vydra říční, medvěd hnědý, rys ostrovid či kočka divoká. Naopak mlok skvrnitý je pro listnaté lesy s hojným bylinným patrem typický. Z žab je nejpočetnějším zástupcem kuňka žluto-břichá. Drobné pěvce zde nejhojněji zastupuje zejména lejsek šedý. Z říše hmyzu představuje vzácného zástupce tesařík alpský. (lysahora.cz, 2008a)

3.3.8 Ochrana přírody

CHKO Bílé Karpaty patří jako všechny chráněné krajinné oblasti a národní parky v České republice pod velkoplošná zvláště chráněná území (VZCHÚ) (AOPK ČR, ©2018f). Jak již bylo uvedeno v předchozích podkapitolách je příroda Bílých Karpat velice pestrá, přičemž její původní stav byl ještě mnohem rozmanitější. Ustavení chráněných území bylo velmi zdoluhavé. Realizace některých návrhů stagnovala až 45 let. Za tu dobu bylo spousta cenných lokalit poničeno či úplně zničeno. V období šedesátých a sedmdesátých let vyhynula kupříkladu majorita suchých trávníků s kavylem tenkolistým a uchovalo se pouze pár jeho trsů. (lysahora.cz, 2008b)

Louky, které jsou hojné na mnoho druhů se rozkládají na ploše 4 028 ha. Dílčí plochy na jihozápadě oblasti jsou rozlehlé stovky hektarů. Nejrozlehlejší komplexy podléhají ochraně jako národní přírodní rezervace či přírodní rezervace a menší jako národní přírodní památky či přírodní památky. Nachází se zde celkem 45 lučních a 8 lesních chráněných území o celkové rozloze 1 309 hektarů. Přirozené lesy zabírají 7 233 hektarů a byly začleněny do první zóny odstupňované ochrany přírody. (lysahora.cz, 2008b)

Rozmístění jednotlivých zón v CHKO Bílé Karpaty znázorňuje mapa na *Obrázku 23* v Příloze **P VIII**. Přičemž nejtmaší odstín hnědé barvy, tedy IV. stupeň zastupuje okrajové osídlené oblasti, III. stupeň kulturně krajinnou oblast, II. stupeň oblast se zvýšenou pozorností na ochranu krajiny a poslední nejsvětější odstín, tedy I. stupeň představuje přírodní oblasti. (Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018)

Následující text představí 4 kategorie maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), která se nachází v CHKO Bílé Karpaty. Ty jsou představeny pomocí tabulek, ve kterých jsou seřazeny v abecedním pořadí. Dále tabulky obsahují údaje o velikosti jednotlivých MZCHÚ v hektarech, jejich nadmořskou výšku a rok jejich vyhlášení. Jejich prostorové rozmístění, které je znázorněno pomocí příslušných map, bylo vymezeno pomocí Digitálního registru ÚSOP (2018). Všechny čtyři kategorie MZCHÚ v CHKO BK je možné vidět

na mapě na *Obrázku 24* v Příloze **P IX**. Přičemž národní přírodní rezervace a národní přírodní parky jsou vyznačeny oranžově a přírodní rezervace a přírodní památky zeleně.

Národní přírodní rezervace a národní přírodní památka

V následujících tabulkách, tedy *Tabulce 5* a *Tabulce 6* je možné vidět národní přírodní rezervace (NPR) a národní přírodní památku (NPP) nacházející se v CHKO Bílé Karpaty.

Tab. 5. Národní přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018c; vlastní zpracování)

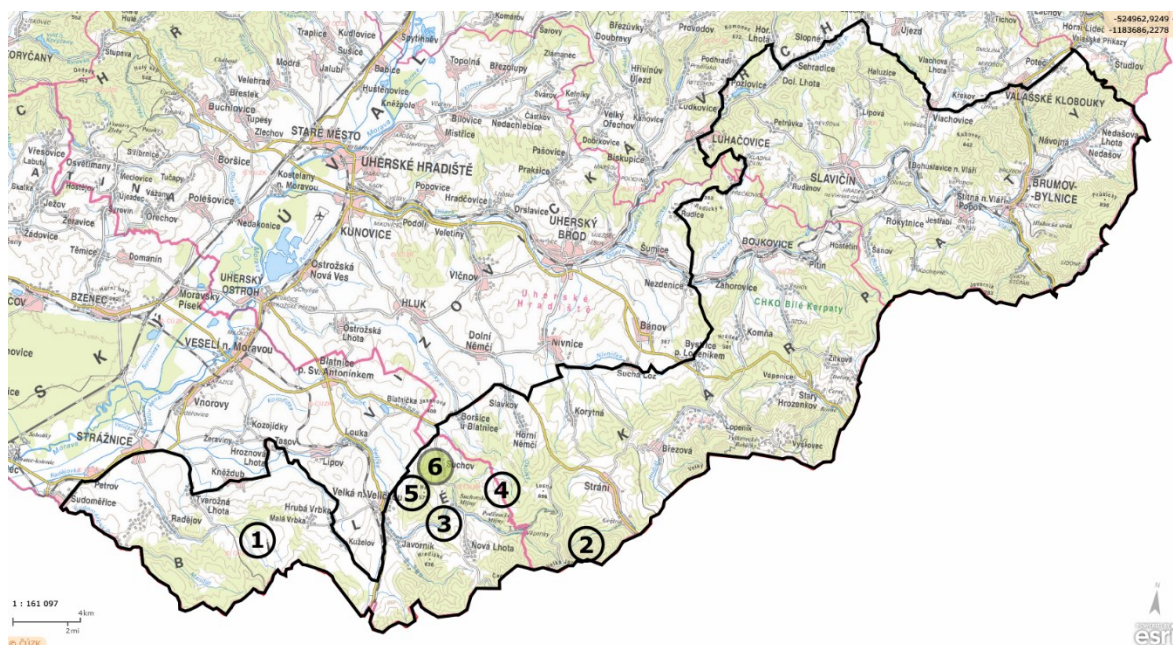
Číslo	NPR	Umístění	ha	m n. m.	Rok
1	Čertoryje	Hrubá Vrbka, Kněždub, Tvarožná Lhota	333,63	350-445	1987
2	Javořina	Strání	165,81	565-970	1951
3	Jazevčí	Javorník, Nová Lhota	94,88	340-475	1987
4	Porážky	Slavkov, Nová Lhota	48,21	540-610	1987
5	Zahrady pod Hájem	Velká nad Veličkou	162,00	300-480	1987

Tab. 6. Národní přírodní památka v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018b; vlastní zpracování)

Číslo	NPP	Umístění	ha	m n. m.	Rok
6	Búrová	Suchov	18,98	442-532	1987

V CHKO Bílé Karpaty je situováno dle *Tabulky 5* a *Tabulky 6* celkem 5 NPR a pouze 1 NPP, přičemž byly všechny kromě NPR Javořina vyhlášeny v roce 1987. Největší plochu zabírá NPR Čertoryje, která se rozkládá na území až třech obcí, a to obce Hrubá Vrbka, Kněždub a Tvarožná Lhota. Jedná se o nejrozsáhlejší květnaté bělokarpatské louky, kde se nachází mnoho kriticky ohrožených druhů rostlin, a to zejména orchidejí, které zde zastupuje jejich 22 druhů (Seifert, 2010, s. 37). Druhou největší plochu představuje NPR Javořina, kterou tvoří lesy pralesovitého charakteru pod nejvyšším vrcholem Bílých Karpat Velké Javořiny. Jedná se o nejstarší chráněné území na Moravě, kde vyhlásili ochranný režim již v roce 1909 Lichtenštejnové a je ponecháno přirozenému vývoji přibližně již 200 let. Patří do ní i horská louka na vrcholu. (Seifert, 2010, s. 9) Naopak nejmenší velikost má NPR Porážky. Národní přírodní rezervace celkem zabírají plochu 804,53 hektarů.

Prostorové rozmístění národních přírodních rezervací a národní přírodní památky v CHKO Bílé Karpaty znázorňuje mapa na *Obrázku 8*.

Obr. 8. Národní přírodní rezervace a národní přírodní památka
v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

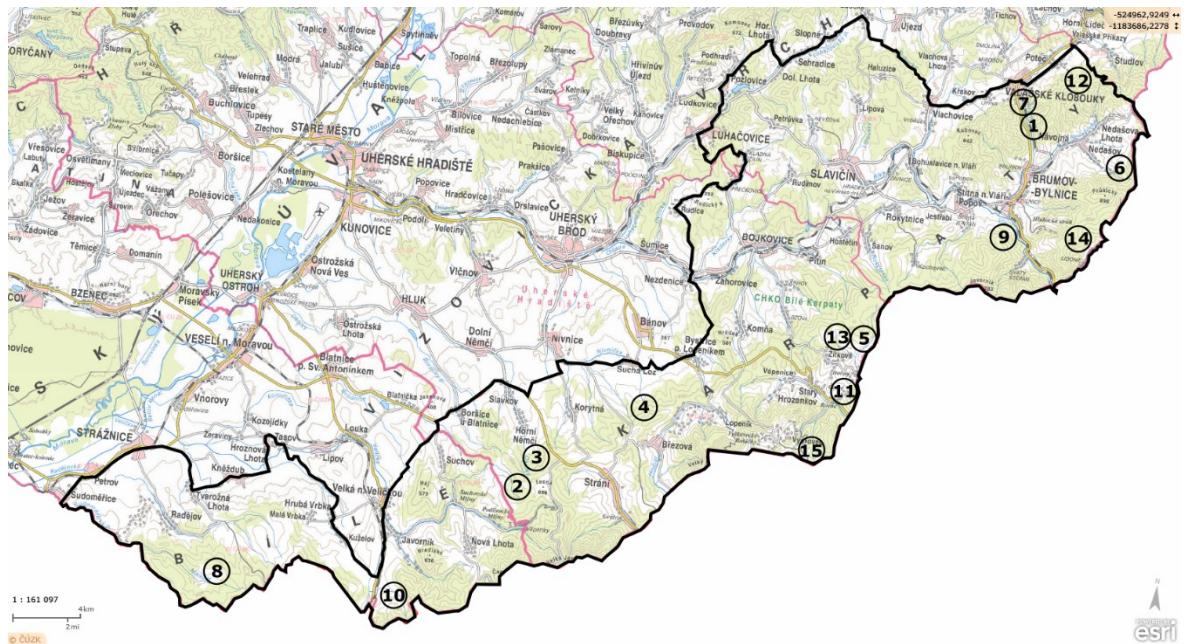
Přírodní rezervace

V Tabulce 7 jsou představeny jednotlivé přírodní rezervace nacházející se v CHKO Bílé Karpaty.

Tab. 7. Přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty
(AOPK ČR, ©2018e; vlastní zpracování)

Číslo	Přírodní rezervace	Umístění	ha	m n. m.	Rok
1	Bílé potoky	Valašské Klobouky	8,68	380-500	1982
2	Dolnoněmčanské louky	Slavkov	28,18	510-620	1982
3	Drahy	Horní Němčí	14,56	400-513	1982
4	Horní louky	Suchá Loz	6,27	425-505	1982
5	Hutě	Žitková	20,96	450-535	1982
6	Jalovcová stráž	Nedašov	8,93	580-650	1982
7	Javorůvky	Valašské Klobouky	5,26	510-575	1982
8	Kůtky	Radějov	67,41	340-460	1987
9	Lazy	Bylnice	3,12	380-425	1983
10	Machová	Javorník	118,22	380-575	1987
11	Nová Hora	Strání	29,66	400-490	1982
12	Ploščiny	Poteč	15,05	670-739	1982
13	Pod Žitkovským vrchem	Žitková	16,58	480-620	1982
14	Sidonie	Sidonie	13,53	425-560	1984
15	Ve Vlčí	Vyškovec	22,26	580-720	1982

Nachází se zde celkem 15 přírodních rezervací viz *Tabulka 7*. Přičemž většina z nich (11) byla vyhlášena v roce 1982. Nejmenší přírodní rezervací je s 3,12 ha PR Lazy a největší se 118,22 ha PR Machová. Celková plocha přírodních rezervací představuje 378,67 hektarů. Prostorové rozmístění přírodních rezervací je možné vidět na mapě na *Obrázku 9*, ze které je zřejmé, že se rozkládají po celé oblasti, především poblíž hranic se Slovenskem.

Obr. 9. Přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

Největší koncentrace přírodních rezervací je dle *Tabulky 7* a mapy na *Obrázku 9* v obcích Valašské Klobouky a Žitková.

Přírodní památky

Následující *Tabulka 8* představuje přírodní památky nacházející se v CHKO Bílé Karpaty.

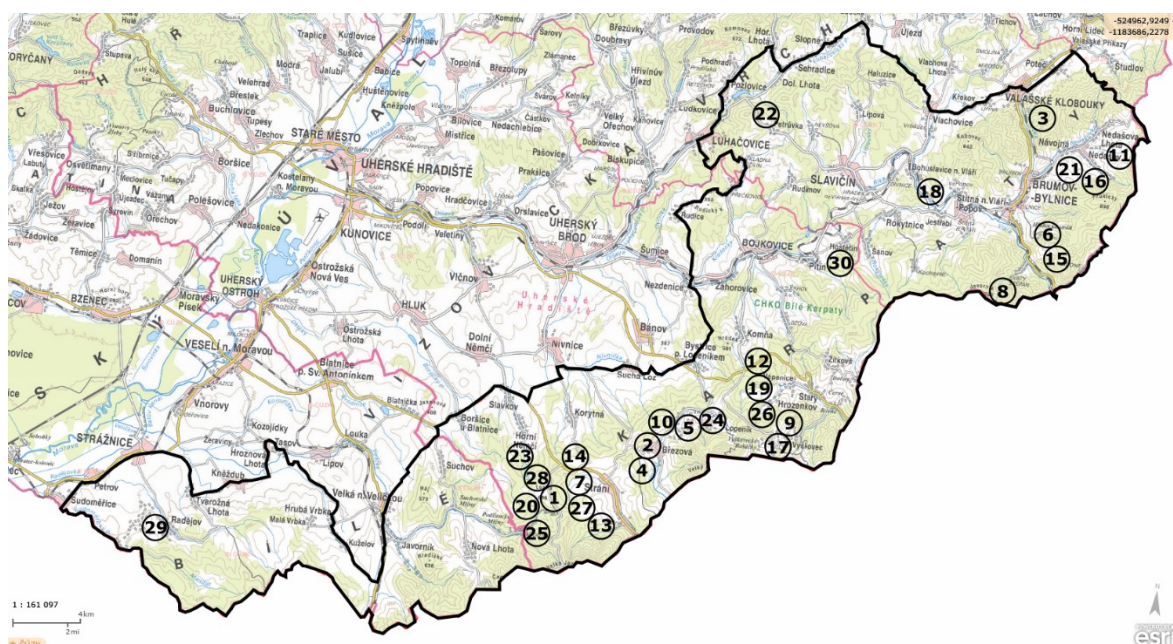
Tab. 8. Přírodní památky v CHKO Bílé Karpaty

(AOPK ČR, ©2018d; vlastní zpracování)

Číslo	Přírodní památka	Umístění	ha	m n. m.	Rok
1	Bahulské jamy	Horní Němčí	13,45	625-675	1982
2	Cestiska	Březová	3,10	482-515	1995
3	Dobšená	Valašské Klobouky	1,47	525-580	1982
4	Dubiny	Březová	1,34	450-470	1995
5	Grůň	Lopeník	3,48	560-600	1982
6	Hluboče	Bylnice	2,58	430-490	1988
7	Hrnčárky	Strání	4,15	440-490	1995
8	Chladný vrch	Svatý Štěpán	5,89	550-575	1991
9	Chmelinec	Vyškovec	2,66	430-450	1982
10	Kalábová	Bánov, Březová	0,58	518-537	1999
11	Kaňoury	Nedašov	5,34	610-660	1982
12	Lom Rasová	Komňa	4,41	540-570	1982
13	Mechnáčky	Strání	10,93	425-508	1982
14	Nové louky	Korytná	12,62	505-560	1982
15	Okrouhlá	Sidonie	12,30	620-655	1991
16	Pod Cigánem	Nedašov	2,70	575-605	1982
17	Pod Hribovňou	Vyškovec	7,05	550-640	1982
18	Pod Vrchy	Bohuslavice nad Vlárí	1,21	330-370	1991
19	Mravenčí louka (Rubaniska)	Vápenice	16,48	460-515	1982
20	Sviní hnízdo	Strání	5,34	570-610	1991
21	Šumlatová	Nedašov	0,82	505-555	1982
22	U Petřůvky	Petřůvka	2,29	360-400	1982
23	Uvezené	Strání	14,39	490-570	1991
24	U zvonice	Lopeník	1,01	630-670	1982
25	Vápenky	Strání	10,79	470-570	1991
26	V krátkých	Vápenice	6,32	520-550	1982
27	Záhumenice	Strání	10,31	450-610	1982
28	Za lesem	Horní Němčí	1,22	600-610	1982
29	Žerotín	Strážnice	1,79	290-320	1987
30	Žleb	Hostětín	6,89	400-460	1982

Dle *Tabulky 8* je zjevné, že v CHKO Bílé Karpaty se nachází celkem 30 přírodních památek. Největší plochu zabírá s plochou 16,48 hektarů PP Mravenčí louka (Rubaniska) v obci Vápenice a nejmenší, s plochou 0,58 PP Kalábová, která se rozkládá na území obci Bánov

a Březová. Celkem zabírají přírodní památky plochu 172,91 hektarů. Mapa na *Obrázku 10* zobrazuje jejich prostorové rozmístění.

Obr. 10. Přírodní památky v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

Největší koncentrace přírodních památek je dle *Tabulky 8* a mapy na *Obrázku 10* především na katastrálním území obce Strání. Je zde situováno celkem 6 přírodních památek. V rámci umístění všech přírodních památek v oblasti vykazují také vyšší koncentraci obce Březová a Nedašov. Dále také obec Horní Němčí, Lopeník, Vápenice a Vyškovec.

V CHKO Bílé Karpaty se nachází celkem 51 maloplošných zvláště chráněných území, které se rozkládají na ploše celkem 1 375,09 hektarů. Z toho tvoří 553,74 ha lesní půda, tedy přibližně 40,27 %, 803,50 ha louky a pastviny, v procentech přibližně 58,43 %, 16,60 ha sady a zahrady, tedy přibližně 1,21 % a 1,25 ha vodní plochy, v procentuálním vyjádření 0,09 %. (AOPK ČR, ©2018a)

Památné stromy

Nachází se zde mnoho památných stromů. Jejich rozmístění je možné vidět na mapě na *Obrázku 25* v Příloze **P X**. Památné stromy jsou zde označeny fialovým čtverečkem a skupiny stromů oranžovým čtverečkem. Památné stromy se dle mapy nacházejí po celém území sledované oblasti. V CHKO Bílé Karpaty není lokalizována dle mapy Digitálního registru ÚSOP (2018) žádná ptačí oblast.

3.4 Sociálně-ekonomická charakteristika CHKO Bílé Karpaty

Tato kapitola představuje základní sociálně-ekonomickou charakteristiku CHKO Bílé Karpaty. Nejprve se zaměřuje na počet obyvatel a průměrný věk obyvatel ve sledované oblasti. Dále na vývoj počtu obyvatel od roku 2010 do roku 2017 v této oblasti a poté na její nezaměstnanost, organizační statistiku a ceny vybraných druhů zemědělských výrobků v rámci krajů a okresů, do kterých patří.

3.4.1 Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel

Tabulka 9 ukazuje počet obyvatel jednotlivých obcí patřících či zasahujících do CHKO Bílé Karpaty a celkový počet obyvatel v této oblasti. V rámci něj vymezuje podíl mužů (M) a žen (Ž). Dále je možné v tabulce vidět průměrný věk obyvatel jednotlivých obcí, v rámci kterého, je opět vyjádřen podíl mužů a žen. Údaje v tabulce jsou řazeny abecedně dle jednotlivých obcí.

Tab. 9. Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel v CHKO Bílé Karpaty
(Český statistický úřad, 2017b; vlastní zpracování)

	Obec	Okres	Počet obyvatel			Průměrný věk		
			Σ	M	Ž	Σ	M	Ž
1	Bánov	Uherské Hradiště	2 098	1 050	1 048	42,2	40,8	43,5
2	Bohuslavice nad Vlčí	Zlín	372	185	187	43,2	41	45,4
3	Bojkovice	Uherské Hradiště	4 369	2 145	2 224	43,5	41,5	45,4
4	Boršice u Blatnice	Uherské Hradiště	817	410	407	42,3	40,7	43,9
5	Brumov-Bylnice	Zlín	5 574	2 812	2 762	42	40,2	43,8
6	Březová	Uherské Hradiště	1 003	519	484	42	41	43
7	Bystřice pod Lopeníkem	Uherské Hradiště	792	396	396	44,1	42,9	45,3
8	Dolní Lhota	Zlín	621	303	318	40,1	39,7	40,5
9	Haluzice	Zlín	83	45	38	46,2	45,7	46,7
10	Horní Lhota	Zlín	578	283	295	39,7	39,1	40,2
11	Horní Němčí	Uherské Hradiště	838	418	420	43,3	41,2	45,4
12	Hostětín	Uherské Hradiště	231	122	109	43,9	41,7	46,4
13	Hroznová Lhota	Hodonín	1 242	612	630	42,8	40,4	45,1
14	Hrubá Vrbka	Hodonín	614	305	309	44,1	43	45,1
15	Javorník	Hodonín	716	352	364	42,4	40,3	44,4
16	Jestřabí	Zlín	289	148	141	41,5	40,5	42,5
17	Kněždub	Hodonín	1 116	542	574	43,2	41,6	44,8
18	Komňa	Uherské Hradiště	556	280	276	42,4	41,5	43,4
19	Korytná	Uherské Hradiště	951	466	485	44,6	42,3	46,8
20	Křekov	Zlín	190	97	93	36,3	32,9	39,8
21	Kuželov	Hodonín	410	208	202	42,8	41	44,7
22	Lipov	Hodonín	1 490	707	783	43	42,1	43,9
23	Lipová	Zlín	370	186	184	39	36,8	41,2

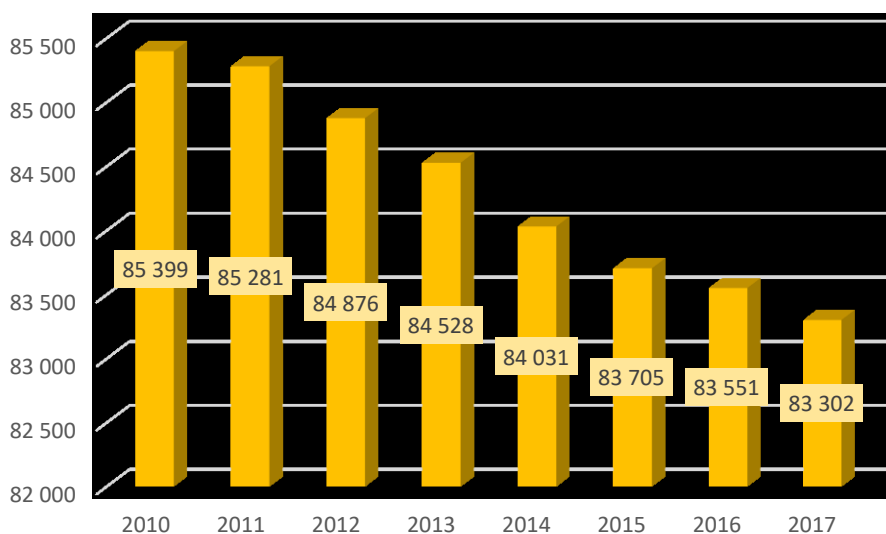
	Obec	Okres	Počet obyvatel			Průměrný věk		
			Σ	M	Ž	Σ	M	Ž
24	Lopeník	Uherské Hradiště	219	114	105	41,8	43,6	39,9
25	Loučka	Zlín	503	228	275	50	45,2	54
26	Luhačovice	Zlín	5 093	2 512	2 581	44,6	42,2	46,9
27	Malá Vrbka	Hodonín	172	95	77	43,7	41	47
28	Návojná	Zlín	736	366	370	40,5	39,6	41,3
29	Nedašov	Zlín	1 377	712	665	38,4	37,6	39,2
30	Nedašova Lhota	Zlín	692	353	339	39,7	38,2	41,2
31	Nezdenice	Uherské Hradiště	734	365	369	47,9	43,6	52,1
32	Nivnice	Uherské Hradiště	3 363	1 659	1 704	42,2	41	43,4
33	Nová Lhota	Hodonín	680	357	323	42,9	41,8	44,1
34	Petrov	Hodonín	1 337	649	688	41,7	41	42,4
35	Petrůvka	Zlín	334	156	178	43,8	44,3	43,3
36	Pitín	Uherské Hradiště	911	450	461	41,7	40,1	43,3
37	Poteč	Zlín	791	419	372	39,4	38,1	41
38	Pozlovice	Zlín	1 252	609	643	41,7	40,7	42,8
39	Radějov	Uherské Hradiště	858	430	428	43,2	42,3	44,1
40	Rokytnice	Zlín	590	295	295	43,6	42,7	44,6
41	Rudice	Hodonín	456	214	242	44,2	41,9	46,2
42	Rudimov	Zlín	257	135	122	43,4	40,9	46,3
43	Sehradice	Zlín	695	335	360	43,6	42,4	44,7
44	Slavičín	Zlín	6 553	3 207	3 346	43,5	41,6	45,3
45	Slavkov	Uherské Hradiště	669	317	352	44,6	42,6	46,4
46	Slopné	Zlín	591	293	298	40,6	38,3	42,9
47	Starý Hrozenkov	Uherské Hradiště	891	478	413	42,7	41,4	44,1
48	Strání	Uherské Hradiště	3 523	1 738	1 785	43	41,4	44,6
49	Strážnice	Hodonín	5 573	2 768	2 805	43,5	41,3	45,7
50	Sudoměřice	Hodonín	1 272	632	640	41,6	40,2	43
51	Suchá Loz	Uherské Hradiště	1 161	585	576	40,7	38,8	42,7
52	Suchov	Hodonín	475	243	232	45,7	44,6	47
53	Šanov	Zlín	467	234	233	42,7	41	44,4
54	Štítná nad Vláří-Popov	Zlín	2 182	1 104	1 078	42,7	41,4	44,1
55	Tasov	Hodonín	548	264	284	41,3	40,1	42,4
56	Tvarožná Lhota	Hodonín	921	460	461	42,7	39,8	45,5
57	Újezd	Zlín	1 186	592	594	41,4	40	42,9
58	Valašské Klobouky	Zlín	4 975	2 451	2 524	41,5	39,5	43,4
59	Vápenice	Uherské Hradiště	204	114	90	43	41,3	45,1
60	Velká nad Veličkou	Hodonín	2 900	1 468	1 432	44,2	42,1	46,3
61	Vlachovice	Zlín	1 465	697	768	41,8	40,3	43,1
62	Vyškovec	Uherské Hradiště	145	85	60	41,2	41	41,4
63	Záhorovice	Uherské Hradiště	1 061	547	514	42,5	40,9	44,1
64	Žitková	Uherské Hradiště	170	82	88	43,3	43,2	43,4
Celkem v CHKO Bílé Karpaty			83 302	41 403	41 899			

V CHKO Bílé Karpaty žije dle *Tabulky 9* celkem 83 302 obyvatel. Z toho o nevelký počet převažují ženy v počtu 41 899 nad počtem 41 403 mužů. Nejlidnatější obec představuje

s 6 553 obyvateli město Slavičín (Zlín). Na druhou stranu, nejméně obyvatel, má obec Haluzice (Zlín), v níž žije 83 obyvatel. Co se týče průměrného věku obyvatel v CHKO Bílé Karpaty, pohybuje se přibližně kolem 40 let.

3.4.2 Vývoj počtu obyvatel od roku 2010 do roku 2017

Následující *Graf 2* znázorňuje vývoj počtu obyvatel v CHKO Bílé Karpaty. Údaje jsou vždy k 1. 1. příslušného roku. Přičemž je zde zahrnuto obyvatelstvo ze všech obcí spadajících pod CHKO Bílé Karpaty, tedy i těch, které do oblasti pouze zasahují.

*Graf 2. Vývoj počtu obyvatel v CHKO Bílé Karpaty
(Český statistický úřad, 2017a; vlastní zpracování)*

Z *Grafu 2* je zjevné, že vývoj počtu obyvatel ve sledované oblasti od roku 2010 do roku 2017 vykazuje klesající trend. Kdy v roce 2010 zde žilo 85 399 obyvatel a v roce 2017 83 302 obyvatel.

3.4.3 Nezaměstnanost

K datu 31. 12. 2017 byl podíl nezaměstnaných osob ve Zlínském kraji ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku 3,43 % a v kraji Jihomoravském 4,60 %. Přičemž Zlínský kraj se s uvedeným podílem umístil na 7. místě v pořadí mezi kraji a Jihomoravský na místě 12. (Český statistický úřad, 2017c)

Ve srovnání s předchozími lety má od roku 2013, kdy podíl činil 8,34 % ve Zlínském kraji a 8,94 % v Jihomoravském kraji snižující se tendenci, stejně jako celkový podíl nezaměstnanosti za celou Českou republiku, který činil v roce 2013 8,17 % a v roce 2017 již 3,77 %, a to vždy k datu 31. 12. (Český statistický úřad, 2017c)

Při užším zaměření na CHKO Bílé Karpaty, tedy na okres Zlín a Uherské Hradiště ze Zlínského kraje a okres Hodonín, který jako jediný z okresů v Jihomoravském kraji spadá pod sledovanou oblast, byly k uvedenému datu evidovány následující podíly nezaměstnaných osob v rámci všech okresů v České republice v tomto pořadí: v okrese Uherské Hradiště 3,20 % v pořadí na 31. místě, v okrese Zlín 2,7 % s umístěním na 19. místě, v okrese Hodonín 6,19 % v pořadí na místě 71. (Český statistický úřad, 2017d; e) Nejnižší počet nezaměstnaných měl ze spadajících okresů k uvedenému datu tedy okres Zlín.

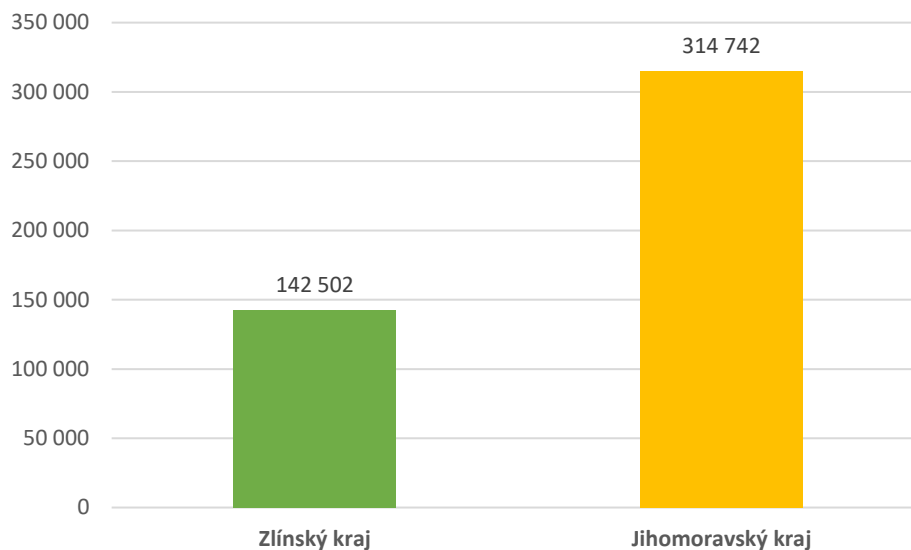
3.4.4 Organizační statistika

Následující *Tabulka 10* představuje počet jednotlivých ekonomických subjektů v okresech, kde se nacházejí obce spadající do CHKO Bílé Karpaty, v 1. až 4. čtvrtletí roku 2017. Přičemž se jedná o stavy k poslednímu dni sledovaného období. Je zde celkový počet fyzických osob, které zahrnují i osoby zahraniční, dále obchodní společnosti a družstva. Za okresy je také stav celkového počtu jednotlivých ekonomických subjektů v příslušném kraji. (Český statistický úřad, 2017d; e)

*Tab. 10. Organizační statistika příslušných okresů a krajů
(Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)*

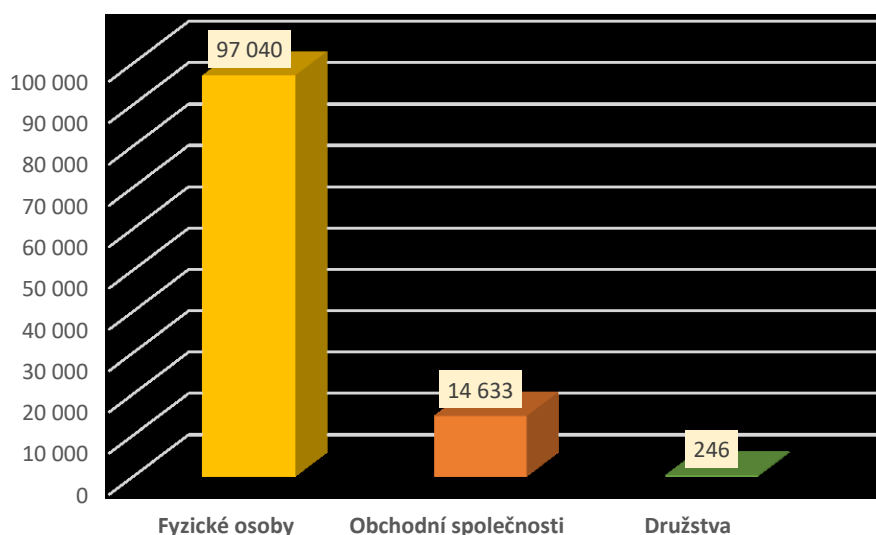
Oblast	Fyzické osoby	Obchodní společnosti	Družstva	Ekonomické subjekty
Uherské Hradiště	26 898	3 922	72	33 220
Zlín	42 658	6 912	98	53 265
Zlínský kraj	115 471	16 154	276	142 502
Hodonín	27 484	3 799	76	34 280
Jihomoravský kraj	231 223	55 335	1 815	314 742

Z Tabulky 10 byly odvozeny následující grafy. Graf 3 znázorňuje srovnání počtu ekonomických subjektů ve Zlínském a Jihomoravském kraji.

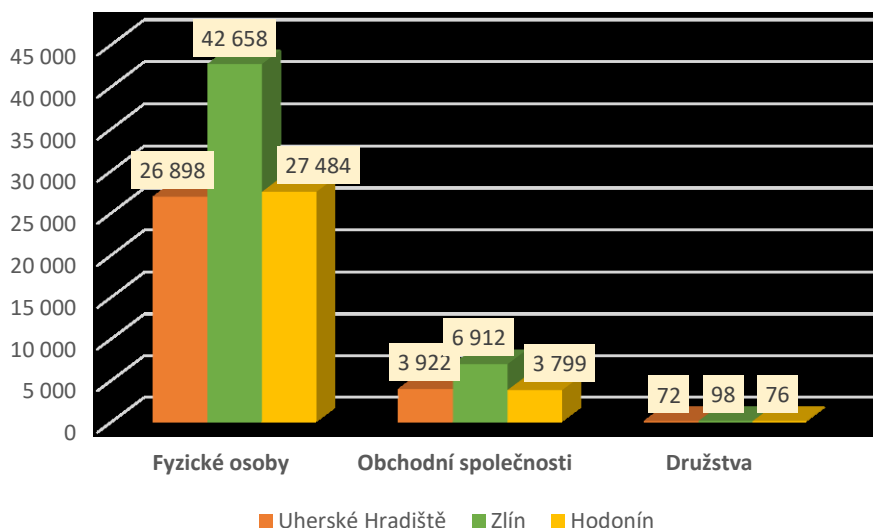
Graf 3. Celkový počet ekonomických subjektů ve sledovaných krajích
(Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)

Z Grafu 3 vyplývá, že v Jihomoravském kraji se nachází ztelně více ekonomických subjektů než v kraji Zlínském. Graf 4 znázorňuje celkový počet jednotlivých ekonomických subjektů ve sledovaných okresech, tedy v okrese Uherské Hradiště, Zlín a Hodonín.

Graf 4. Počet jednotlivých ekonomických subjektů ve sledovaných okresech
(Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)

Z Grafu 4 vyplývá, že znatelně nejvíce ekonomických subjektů tvoří ve sledovaných okresech fyzické osoby, dále obchodní společnosti a nejméně ekonomických subjektů zastupují družstva. Graf 5 znázorňuje srovnání počtu jednotlivých ekonomických subjektů dle sledovaných okresů.

Graf 5. Srovnání počtu jednotlivých ekonomických subjektů dle sledovaných okresů (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)

Z Grafu 5 vyplývá, že nejvíce ekonomických subjektů zastupovaných fyzickými osobami se nachází v okrese Zlín a po něm následuje s nevelkým rozdílem před okresem Uherské Hradiště, okres Hodonín. Nejvíce obchodních společností se nachází opět v okrese Zlín. Po něm ale tentokrát následuje okres Uherské Hradiště s nepříliš velkým rozdílem nad okresem Hodonín. Družstva jsou opět nejvíce zastoupena v okrese Zlín a po něm následuje s minimálním rozdílem nad okresem Uherské Hradištěm, okres Hodonín.

3.4.5 Ceny vybraných druhů zemědělských výrobků

Tabulka 11 ukazuje ceny vybraných druhů zemědělských výrobků v prosinci 2017 ve Zlínském a Jihomoravském kraji. Ceny jsou uvedené v tis. Kč za jednotku uvedenou u každého výrobku. (Český statistický úřad, 2017d; e)

*Tab. 11. Ceny vybraných druhů zemědělských výrobků ve sledovaných krajích
(Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)*

Oblast	Pšenice potravinářská (t)	Pšenice krmná (t)	Ječmen sladovnický (t)	Mléko kravské tř. j. Q (tis. l)
Zlínský kraj	3 864	3 778	4 516	9 141
Jihomoravský kraj	4 006	3 705	4 086	9 246
Česká republika	3 877	3 680	4 503	9 312

Dle *Tabulky 11* jsou ceny ve srovnání s průměrnými cenami vybraných zemědělských výrobků v České republice, ve Zlínském kraji podobné. U potravinářské pšenice a kravského mléka o něco nižší. U ostatních výrobků, zejména u sladovnického ječmene, je ve srovnání, jak s celou Českou republikou, tak s Jihomoravským krajem, cena vyšší. V Jihomoravském kraji, je ve srovnání s průměrnou cenou daného výrobku v České republice, cena potravinářské a krmné pšenice vyšší, naopak cena sladovnického ječmene a kravského mléka nižší.

Shrnutí kapitoly 3 Základní charakteristika CHKO Bílé Karpaty

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty byla vyhlášena 3. listopadu 1980. Oblast se nachází na moravsko-slovenském pomezí na východě České republiky a zabírá plochu téměř 750 km². Nižší části pohoří Bílé Karpaty byly osídleny již v prehistorické době a jeho severovýchod a centrum zejména v 17. a 18. století. Rozkládá se na území převážně Zlínského a také Jihomoravského kraje. V rámci nich v okrese Uherské Hradiště, Zlín a Hodonín. Celkem do ní spadá 64 obcí, ať už celým svým územím či pouze částí. V rámci nich je utvořeno 10 mikroregionů a 6 místních akčních skupin.

V pohoří se střídají především jílovce a pískovce pocházející ze starších třetihor. Geomorfologický celek Bílé Karpaty je součástí geomorfologické soustavy Vnější Západní Karpaty a podsoustavy Moravsko-slovenské Karpaty. Oblast náleží k úmoří Černého moře a k povodí řeky Moravy a Váhu. Na mnoha místech v území se nacházejí minerální vody, z nichž je nejznámější luhačovická pramenná oblast. Nachází se zde druhově velice rozmanitá flóra i fauna. Přirozené lesy zabírají 7 233 hektarů a podléhají I. stupni ochrany přírody. Oblast je význačná zejména loukami, které zde pokrývají celkem 4 028 ha. V rámci celé oblasti se nachází maloplošná zvláště chráněná území. Celkem se zde nachází 5 národních přírodních rezervací a 1 národní přírodní památka. Nejrozlehlejší je NPR Čertoryje, která se rozkládá na území třech obcí. Z menších MZCHÚ je zde 15 přírodních rezervací a 30 přírodních památek. Nachází se zde také velké množství památných stromů.

V CHKO Bílé Karpaty žije celkem 83 302 obyvatel, ze kterého je o nevelký rozdíl vyšší počet žen. Vývoj počtu obyvatel vykazuje ve sledovaném území od roku 2010 do roku 2017 klesající trend. Nezaměstnanost je zde na krajské úrovni poměrně nízká a má stejně jako v celé České republice od roku 2013 snižující se tendenci. Na okresní úrovni je v rámci oblasti nejnižší podíl nezaměstnanosti v okrese Zlín a nejvyšší v okrese Hodonín. V organizační statistice vysoce převažují ekonomické subjekty zastoupené fyzickými osobami a nejméně zastoupeny jsou družstva. Jihomoravský kraj vysoce převyšuje v počtu ekonomických subjektů kraj Zlínský. Ceny vybraných druhů zemědělských výrobků se ve sledovaných krajích příliš neliší a stejně tak ve srovnání s průměrnými cenami v celé České republice. Pouze cena u sladovnického ječmene je ve Zlínském kraji ve srovnání s krajem Jihomoravským a celou Českou republikou nastavena poněkud výše.

4 ZHODNOCENÍ VÝVOJE, STRUKTURY A VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ CHKO BÍLÉ KARPATY

Následující kapitola hodnotí vývoj, strukturu a veřejnou podporu ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty. Nejprve představuje vývoj a strukturu ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty, a to zejména pomocí údajů z webových stránek Ministerstva zemědělství eAGRI, kde je možné nalézt především údaje v rámci větších celků, tedy celé České republiky a jednotlivých krajů. Z toho důvodu je vývoj a struktura ekologického zemědělství na sledovaném území definována prostřednictvím krajů, pod které patří. V další podkapitole jsou vymezeny jednotlivé ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty a v *Tabulce 26, 27 a 28* v Příloze **P XI** u každé popsána její produkce, chov a služby. V poslední podkapitole je popsána veřejná podpora ekologického zemědělství ve sledovaném území.

4.1 Vývoj a struktura ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty

Ve Zlínském kraji bylo k 6. 4. 2018 dle webových stránek Ministerstva zemědělství eAGRI (©2009-2018h) obhospodařováno celkem 35 556,24 hektarů plochy v ekologickém zemědělství. V Jihomoravském kraji to k tomuto datu bylo celkem 16 195,98 hektarů. Ve srovnání s rokem 2016 (35 086 ha ve Zlínském kraji a 14 280 v Jihomoravské kraji) se tato plocha, zejména v Jihomoravském kraji, tedy zvětšila (Český statistický úřad, 2017f; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018h).

Co se týče počtu ekologických subjektů bylo jich dle strukturálního šetření v zemědělství, které provedl Český statistický úřad v roce 2016, ve Zlínském kraji evidováno celkem 308 (58 s rostlinnou produkcí a 250 se smíšenou produkcí), přičemž k datu 12. 1. 2015 jich bylo 362 (Český statistický úřad, 2017f; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s., ©2016a). Z toho 338 ekologických zemědělců a 33 výrobců biopotravin, přičemž někteří zastávají pozici jak výrobce, tak ekologického zemědělce. V okrese Hodonín bylo k tomuto datu evidováno celkem 81 ekologických subjektů, ze kterých bylo 71 ekologickými zemědělci a 22 výrobci biopotravin. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s., ©2016a)

Z typů kultur ve Zlínském kraji převažují travní porosty, stejně jako v celé České republice. Pouze malé procento zabírá orná půda. Tento stav vyplývá z přírodních podmínek tohoto území. Jak již bylo popsáno v podkapitole 3.3.1 *Geologické podmínky* a 3.3.2 *Geomorfologické podmínky*, nachází se zde svažité pozemky, které nejsou zcela vhodné k orbě, neboť je zde riziko eroze, na něž je ze strany ekologických zemědělců nutné brát ohled. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopenic, o.p.s., ©2016a) Dle strukturálního šetření v zemědělství, které provedl Český statistický úřad v roce 2016 bylo ve Zlínském kraji v tomto roce obhospodařováno celkem 5 537 hektarů orné půdy v ekologickém zemědělství, z čehož 245 ha představovala orná půda v přechodném období. Pěstovalo se na ní 2 264 ha obilovin, 221 ha luskovin na zrna, dále 17 ha okopanin, z toho 12 ha brambor, 20 ha technických plodin, 2 835 plodin sklizených na zeleno a 163 ha ostatních plodin. (Český statistický úřad, 2017f)

Ekologické farmy se ve Zlínském kraji zaměřují především na chov skotu bez tržní produkce mléka, tedy masná plemena, na pastvinách a loukách. Dále na chov ovcí. Méně rozšířen je chov mléčného skotu, koní a jiných zvířat. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopenic, o.p.s., ©2016a) Dle strukturálního šetření v zemědělství, které provedl Český statistický úřad v roce 2016, byly ve Zlínském kraji evidovány následující stavy hospodářských zvířat v ekologickém zemědělství: celkem 16 096 skotu, z čehož bylo 417 dojených krav, dále 180 prasat, 13 096 ovcí, 214 koz, 333 drůbeže a 344 koní, oslů, mul či mezků. (Český statistický úřad, 2017f)

Mnoho ekologických zemědělců v oblasti se zabývá pěstováním ovoce, které někteří z nich rovněž zpracovávají a jsou dodavateli Moštárny Hostětín. Nacházejí se zde rovněž ekologické farmy, které se po mnoho let zabývají pěstováním bio zeleniny. Přičemž pro některé ekologické zemědělce představuje zelenina doplňkový sortiment k jiným produktům. Jsou zde ekologicky pěstovány i tržní plodiny, které tvoří především obiloviny. Produkce na orné půdě slouží především k zabezpečení krmiva pro hospodářská zvířata. Pouze několik ekologických farem nabízí agroturistiku. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopenic, o.p.s., ©2016a)

Svou produkci dále zpracovávají či nabízí k přímému prodeji ze dvora jen některé ekologické farmy v území. Překážku většího rozšíření zpracovatelských kapacit tvoří striktní veterinární a hygienické předpisy a z části rovněž finanční možnosti jednotlivých ekologických farem a zpracovatelů. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopenic, o.p.s., ©2016a)

4.1.1 Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty

Následující podkapitola vymezuje stávající ekologické farmy na území CHKO Bílé Karpaty. K vymezení bylo využito celkem pěti zdrojů. Prvním zdrojem byl seznam zemědělců KEZ o.p.s. (©2009ff), dalšími adresář ekologických zemědělců a farmářů Hnutí DUHA (2016; 2018a) a také jeho mapa a Mapy.cz (2018g). Působnost k CHKO Bílé Karpaty byla ověřena pomocí mapy Mapového portálu Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (2018). *Tabulka 12* ukazuje obce v CHKO Bílé Karpaty, ve kterých se nachází ekologické farmy.

Tab. 12. Obce v CHKO Bílé Karpaty, ve kterých se nachází ekologické farmy (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

Kraje	Okresy	Obce v CHKO Bílé Karpaty, ve kterých se nachází ekologické farmy
Zlínský kraj	Uherské Hradiště	Bánov, Bojkovice, Březová u Uherského Brodu, Horní Němčí, Hostětín, Komňa, Korytná, Lopeník, Nezdenice, Nivnice, Pitín, Rudice, Starý Hrozenkov, Strání, Vápenice u Starého Hrozenkova, Žitková
	Zlín	Brumov-Bylnice, Křekov, Lipová u Slavičina, Loučka, Luhačovice, Nedašov, Nedašova Lhota, Petrůvka u Slavičina, Poteč, Rokytnice u Slavičina, Rudimov, Sehradice, Slavičín, Slopné, Šanov, Štítná nad Vlárí-Popov, Valašské Klobouky, Vlachovice
Jihomoravský kraj	Hodonín	Hroznová Lhota, Hrubá Vrbka, Javorník nad Veličkou, Nová Lhota, Petrov u Hodonína, Suchov, Velká nad Veličkou

Z *Tabulky 12* je zjevné, že ekologické farmy se nacházejí ve všech třech okresech. V okrese Uherské Hradiště konkrétně v 16 obcích, v okrese Zlín v 18 obcích a v okrese Hodonín v 7 obcích. Celkem se tedy ekologické farmy ve 41 obcích.

Tabulka 13 představuje jednotlivé ekologické farmy a jejich umístění do příslušných obcí, dle kterých jsou abecedně seřazeny. Dále obsahuje rok jejich vzniku a plochu v hektarech, která je obhospodařována ekologicky. U některých ekologických farem jsou nedoplněná pole s pomlčkou, neboť tyto údaje nebyly nalezeny. Poté následuje *Tabulka 14* s novou ekologickou farmou a záhy *Tabulka 15* představující ekologické farmy přilehlé k CHKO Bílé Karpaty. Přičemž i u těchto ekologických farem jsou obsaženy údaje výše. Prostorové rozmístění všech těchto ekologických farem znázorňuje mapa na *Obrázku 11*, pro kterou

jsou zmiňované tabulky legendou prostřednictvím přiřazených identifikačních čísel jednotlivých farem.

Tab. 13. Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018g; vlastní zpracování)

Číslo	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Rok	Plocha
1	EKOZEAS Bánov, a.s.	Bánov	1997	1 086,59
2	Agrofiniš, spol. s r.o.	Bojkovice	1997	493,22
3	Koldokol Hana Němcová	Bojkovice	2008	6,38
4	Pešek Radim	Bojkovice	-	4,53
5	Zemědělské družstvo Bzová-Krhov	Bojkovice	1997	615,21
6	Lysák Pavel	Brumov-Bylnice	2000	668,62
7	Lysáková Marta	Brumov-Bylnice	1999	26,65
8	Slabíková Dominika	Brumov-Bylnice	2017	7,37
9	Sucháček Jiří	Brumov-Bylnice	2007	2,76
10	Zahradnictví Vilímek, s.r.o.	Brumov-Bylnice	-	-
11	Agro Březová, s.r.o.	Březová	1997	542,42
12	MZ Březová s.r.o.	Březová	2016	16,49
13	Čaňo David	Březová	2009	25,96
14	Čaňo Jan	Březová	1999	53,03
15	Králíková Anežka	Březová	1999	55,64
16	Centrum Veronica Hostětín	Hostětín	-	-
17	Durdáková Jitka/Durdák Otto	Hostětín	2015	12,62
18	Moštárna Hostětín, s.r.o.	Hostětín	2001	1,36
19	Staroba František	Hostětín	2013	3,45
20	Tradice Bílých Karpat, občanské sdružení + s.r.o.	Hostětín	1998	-
21	Janiček Vít	Hroznová Lhota	2001	-
22	Kubišová Eva	Hroznová Lhota	-	-
23	Hornácká farma s.r.o.	Hrubá Vrbka	2006	753,36
24	DAŠIKI s.r.o.	Javorník nad Veličkou	2002	79,05
25	EKO sady Komňa	Komňa	-	-
26	Matějčík Tomáš	Komňa	1999	80,63
27	Navláčilová Dagmar	Korytná	-	-
28	Zelený vrch, s.r.o.	Korytná	2001	1 004,34
29	Bílé Karpaty s.r.o.	Korytná, Horní Němčí, Strání	2012	201,46
30	KLIP, s.r.o.	Křekov	1997	344,92
31	Juřík Martin	Lipová u Slavičina	2009	16,47
32	Dulínek Antonín, Ing.	Lopeník	1999	4,51
33	Lopeníček (Pirovi)	Lopeník	2007	6,95
34	Martiš Jaroslav	Lopeník	-	-
35	Miškářová Marie	Lopeník	2004	17,42
36	Strapina Daniel	Lopeník	2001	35,45
37	Polfin eko valašská, s.r.o.	Loučka	2004	283,04
38	Vačula Zdeněk	Luhačovice	1997	38,86
39	ZÁLESÍ a.s.	Luhačovice	2006	1 450,77
40	Novák Václav	Nedašov	2000	42,17
41	Fojtík Miroslav	Nedašova Lhota	2009	98,61
42	Pacík František	Nedašova Lhota	1999	94,14
43	Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice	Nezdenice	1997	926,80
44	Farma Nová Lhota	Nová Lhota	-	-
45	Malár František	Nová Lhota	2007	57,25
46	Vinařství Klásek	Petrov u Hodonína	-	-
47	Gottfriedová Kateřina/Gottfried Jiří	Petrůvka u Slavičina	2008	49,48
48	Běluša Leoš	Pitín	2005	7,85

Číslo	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Rok	Plocha
49	Ševčík Zdeněk, Ing.	Pitín	2012	5,14
50	ZS Pitín, a.s.	Pitín	1997	478,45
51	Cigánek Stanislav	Poteč	2000	161,95
52	Miklas Zdeněk, Mgr.	Poteč	2012	38,81
53	Žák František	Poteč	1999	198,24
54	AGMOPOL s.r.o.	Rokytnice u Slavičina	2011	10,37
55	Ekofarma Rokytky (Jaroslava Moudříková)	Rokytnice u Slavičina	2000	60,51
56	ROKSLAV s.r.o.	Rokytnice u Slavičina	2010	162,43
57	Zemědělské družstvo Rudice-Přečkovice	Rudice	1997	573,43
58	Farma Rudimov s.r.o. – ekofarma	Rudimov	2014	4,85
59	Maso z lúky	Rudimov	-	-
60	Verner Rudolf – ekofarma Vasilsko	Rudimov	1999	63,69
61	ZAKFARM s.r.o.	Rudimov	2016	190,35
62	Žáková Šárka	Rudimov	2016	26,17
63	OLŠAVA-EKO s.r.o.	Sehradice	2006	416,69
64	AGM servis s.r.o.	Slavičín	2002	389,81
65	Ekofarma Polách	Slavičín	2009	53,33
66	Zemánek Josef	Slavičín	1997	275,69
67	Petrů Jiří, Ing. – ekofarma Slopné	Slopné	2012	6,98
68	Habáník Miroslav	Starý Hrozenkov	-	-
69	Miko Jan	Starý Hrozenkov	2007	3,58
70	Sedlačík Ladislav	Starý Hrozenkov	1999	40,61
71	Sedlačík Ladislav ml.	Starý Hrozenkov	2012	8,94
72	Zapletalová Jarmila	Starý Hrozenkov	2012	1,84
73	ZD Starý Hrozenkov, a.s.	Starý Hrozenkov	1989	492,85
74	Ovčín Strání	Strání	-	-
75	EKOFARMA BALADA, s.r.o.	Suchov	2002	431,28
76	Svrček Milan	Suchov	-	-
77	Pelíšek David, Ing.	Šanov	2009	37,32
78	Ekofarma JAVORNÍK – CZ s.r.o.	Štítná nad Vláří-Popov	1997	1 711,02
79	Kolínek Josef	Štítná nad Vláří-Popov	2010	26,33
80	Ovčí ekofarma Štěpančík Petr	Štítná nad Vláří-Popov	2009	26,50
81	Šuránová Gabriela	Štítná nad Vláří-Popov	2009	13,72
82	Urban Josef	Štítná nad Vláří-Popov	-	-
83	Šenkeřík Jiří	Valašské Klobouky	2012	4,52
84	Šenkeřík Marek	Valašské Klobouky	2016	36,96
85	Ekofarma u Macků	Vápenice	-	-
86	Husařík Bohumil – Farma Vápenice	Vápenice	1999	8,95
87	Maňák Libor	Vápenice	2001	39,59
88	Michalčík Pavel	Vápenice	2001	39,82
89	EKO VLACHOVICE s.r.o.	Vlachovice	2000	319,21
90	Fryzelková Zuzana	Vlachovice	2015	-
91	Ševčík Miroslav, Ing.	Vlachovice	2000	181,78
92	Farma Kotulačovec	Žitková	2013	-
93	Josbios s.r.o.	Žitková	-	-
94	Lebánek Vojtěch – Farma Žitková	Žitková	2000	183,29
95	Pouza Daniel	Žitková	2001	45,07

Tab. 14. Nová ekologická farma v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018ch; vlastní zpracování)

Číslo	Nová ekologická farma v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Rok	Plocha
96	Šenkeřík Martin	Brumov-Bylnice	2017	1

Tab. 15. Ekologické farmy přilehlé* k CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018a; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

Číslo	*Ekologické farmy přilehlé k CHKO BK	Umístění	Rok	Plocha
97	Farma Blatnička	Blatnička	-	-
98	Agrofyto, spol. s.r.o.	Horní Lideč	1997	777,11
99	Miroslav Janča	Nivnice	1998	-
100	Huňková Bohumila	Provodov	2002	35,48
101	Zelenina Janiček	Šumice	-	-
102	SILENA Valašské Klobouky, s.r.o.	Valašské Klobouky	1997	500,07
103	Kružica Jan	Velká nad Veličkou	2009	28,45
104	KVATRO-EKOSTATEK, s.r.o.	Velká nad Veličkou	1997	830,92
105	Tomčala Ladislav	Velká nad Veličkou	-	2

*Tyto ekologické farmy nespádají svým umístěním pod území CHKO Bílé Karpaty, ale nachází se blízko či velmi blízko u jejich hranic

Dle Tabulky 13 je zjevné, že v CHKO Bílé Karpaty se nachází přibližně 94 ekologických farem. Včetně přilehlých ekologických farem, přibližně 104 ekologických farem. Přičemž specifickým případem je ekologické vzdělávací středisko Centrum Veronica Hostětín v obci Hostětín, které do celkového počtu ekologických farem není započítáno. Do tabulky je ale zařazeno přesto, že se zde nic nepěstuje ani nechová. Toto středisko ovšem vzdělává o tématech ekologického zemědělství a ekologie vůbec a je tedy velmi důležitým aktérem ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Podobnou funkci má občanské sdružení a také s.r.o. Tradice Bílých Karpat, zabývající se ochranou přírody a životního prostředí s cílem napomáhat všem aktivitám, které trvale rozvíjejí tradiční zemědělskou a řemeslnou produkci Bílých Karpat. Další činností tohoto občanského sdružení je ovšem navíc výroba a prodej biomoštu s distribucí po celé České republice, z toho důvodu je možné jej započítat do celkového počtu ekologických farem. Činnosti těchto subjektů jsou podrobně popsány v Tabulce 26 v Příloze P XI. Kromě těchto subjektů zprostředkovává na daném území osvětu týkající se ekologického zemědělství také Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s. v obci Starý Hrozenkov.

Nová ekologická farma se začala formovat od roku 2017 v obci Brumov-Bylnice viz Tabulka 14. Farma nyní žádá o tzv. KPZ, tedy Komunitou podporované zemědělství, které by jí umožnilo oboustranně výhodné partnerství. Toto partnerství má na jedné straně zabezpečit zemědělcům jistotu odbytu a spravedlivého ocenění jeho práce a na druhé straně spotřebitelům stále dodávání čerstvých lokálních potravin během celé sezóny. (Hnutí DUHA, 2018ch)

Zemědělec Stanislav Cigánek produkující bioprodukty v obci Poteč (Zlín) nenáleží svým umístěním dle mapy přímo do CHKO Bílé Karpaty, přesto je sem zařazen, neboť se nachází velmi blízko u jejích hranic, a navíc patří do obce, která do oblasti zasahuje většinou svého území. Stejným případem je ekologická farma EKOZEAS Bánov, a.s. v zasahující obci Bánov (Uherské Hradiště), Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice, Zemědělské družstvo Rudice-Přečkovice a ekologické farmy v obci Hroznová Lhota (Vít Janíček a Eva Kubišová). (Hnutí DUHA, 2018a; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018)

Dle *Tabulky 13, 14 a 15* vzniklo 27 ekologických farem před rokem 2000, 59 farem po roce 2000 a u 18 ekologických farem tento údaj nebyl zjištěn. Ovšem ne všechny farmy začaly svou činnost od počátku v ekologickém zemědělství, nýbrž k němu v určité době přešly od konvenčního zemědělství. Přičemž u farem se vznikem po roce 2000 je fungování v ekologickém zemědělství od počátku činnosti pravděpodobnější, z důvodu rozšiřování ekologického zemědělství a povědomí o něm a vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004.

Následující *Tabulka 16* rozděluje výměry ploch 104 sledovaných ekologických farem do šesti rozmezí. Přičemž u 21 ekologických farem nebyla plocha zjištěna.

Tab. 16. Výměry ploch ekologických farem (vlastní zpracování)

Rozmezí plochy	Počet ekologických farem
Do 10 hektarů	19
10-50 hektarů	24
50-100 hektarů	10
100-500 hektarů	17
500-1000 hektarů	9
Nad 1000 hektarů	4
Nezjištěno	21
Celkem	104

Dle *Tabulky 16* je ve sledované oblasti nejvíce ekologických farem s plochou od 10-50 hektarů, a to přibližně 24 a poté přibližně 19 ekologických farem s plochou do 10 hektarů. Nejméně ekologických farem, a to přibližně 4, má plochu nad 1000 hektarů.

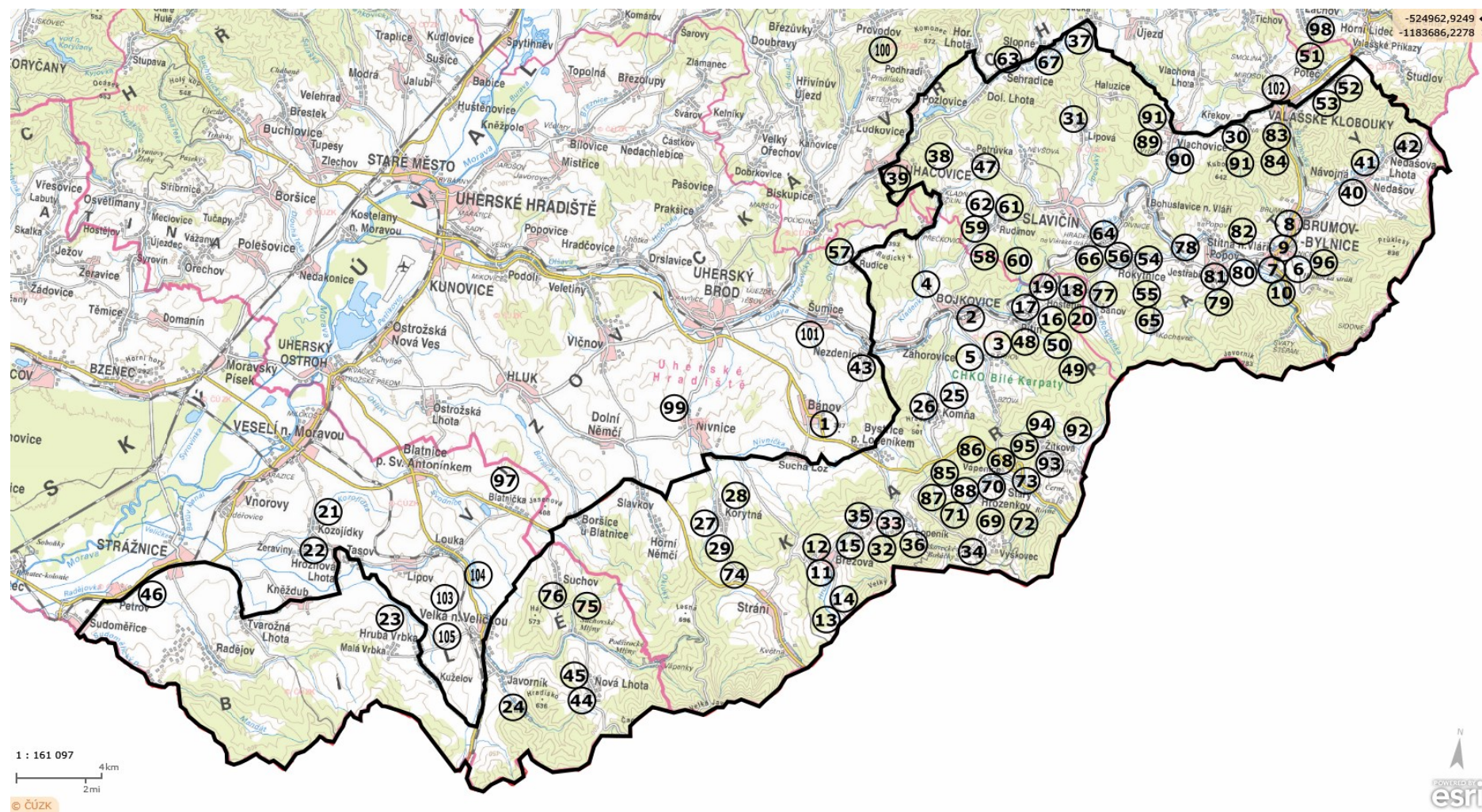
V *Tabulce 29* v Příloze **P XII** je uvedeno rozdělení plochy v ekologickém zemědělství dle kultur u jednotlivých farem, přičemž u 23 farem nebyly tyto údaje nalezeny. Plochy jsou uvedeny v hektarech. Přičemž R = orná půda, U = úhor, T = travní porost, G = tráva na orné, S = ovocný sad, J = jiná trvalá kultura, O = jiná kultura. V tabulce jsou zahrnuty také farmy, které jsou přilehlé k CHKO Bílé Karpaty. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018f)

Dle *Tabulky 29* v Příloze **P XII** zabírá ekologicky obhospodařovaná půda v CHKO Bílé Karpaty přibližně 18 154,48 hektarů. Nejčastější kulturu tvoří ve sledované oblasti travní porost s celkovou plochou přibližně 14 681,07, po něm následuje orná půda s 3 162,16 hektary a ovocné sady se 189,62 hektary.

Činnost ekologických farem

Přehled činností jednotlivých ekologických farem, tedy předmět jejich produkce či jejich chovaná hospodářská zvířata a poskytované služby, popřípadě jejich popis je možné vidět v *Tabulce 26-28* v Příloze **P XI**.

Většina ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty se dle *Tabulky 26-28* v Příloze **P XI** zabývá zejména chovem hospodářských zvířat. Tato činnost je zaznamenána celkem u 81 farem, z toho u 78 spadajících ekologických farem a u třech přilehlých ekologických farem. Ekoagroturistiku či některé aktivity spadající pod ekoagroturistiku nabízí podloženě pouze celkem 13 ekologických farem. Z toho 11 spadajících farem a 2 přilehlé farmy.

Obr. 11. Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

V Tabulce 17 je možné vidět příslušnost ekologických farem k jednotlivým obcím v CHKO Bílé Karpaty.

Tab. 17. Příslušnost ekologických farem k obcím v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

Obce	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty
Bánov	EKOZEAS Bánov, a.s.
Bojkovice	Agrofiniš, spol. s r.o., Koldokol Hana Němcová, Pešek Radim, Zemědělské družstvo Bzová-Krhov
Brumov-Bylnice	Lysák Pavel, Lysáková Marta, Slabíková Dominika, Sucháček Jiří, Zahradnictví Vilímek, s.r.o.
Březová u Uherského Brodu	Agro Březová, s. r. o., MZ Březová s.r.o., Čaňo David, Čaňo Jan, Králíková Anežka
Hostětín	Durďáková Jitka/Durďák Otto, Moštárna Hostětín, s.r.o., Staroba František, Tradice Bílých Karpat, občanské sdružení + s.r.o.
Hroznová Lhota	Janíček Vít, Kubišová Eva
Hrubá Vrbka	Hornácká farma s.r.o.
Javorník nad Veličkou	DAŠIKI s.r.o.
Komňa	EKO sady Komňa, Matějík Tomáš
Korytná	Navláčilová Dagmar, Zelený vrch, s.r.o.
Korytná, Horní Němčí, Strání	Bílé Karpaty s.r.o.
Křekov	KLIP, s.r.o.
Lipová u Slavičina	Juřík Martin
Lopeník	Dulínek Antonín, Ing., Lopeníček (Pirovi), Martiš Jaroslav, Miškářová Marie, Strapina Daniel
Loučka	Polfin eko valašská, s.r.o.
Luhačovice	Vacula Zdeněk, ZÁLESÍ a.s.
Nedašov	Novák Václav
Nedašova Lhota	Fojtík Miroslav, Pacík František
Nezdenice	Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice
Nová Lhota	Farma Nová Lhota, Malár František
Petrov u Hodonína	Vinařství Klásek
Petrůvka u Slavičina	Gottfriedová Kateřina/Gottfried Jiří
Pitín	Běluša Leoš; Ševčík Zdeněk, Ing.; ZS Pitín, a.s.
Poteč	Cigánek Stanislav; Miklas Zdeněk, Mgr.; Žák František
Rokytnice u Slavičina	AGMOPOL s.r.o., Ekofarma Rokytnice (Jaroslava Moudříková), ROKSLAV s.r.o.
Rudice	Zemědělské družstvo Rudice-Přeckovice
Rudimov	Farma Rudimov s.r.o. – ekofarma, Maso z lúky, Verner Rudolf – ekofarma Vasilsko, ZAKFARM s.r.o., Žáková Šárka
Sehradice	OLŠAVA-EKO s.r.o.
Slavičín	AGM servis s.r.o., Ekofarma Polách, Zemánek Josef
Slopné	Petrů Jiří, Ing. – ekofarma Slopné
Starý Hrozenkov	Habáník Miroslav, Miko Jan, Sedlačík Ladislav, Sedlačík Ladislav ml., Zapletalová Jarmila, ZD Starý Hrozenkov, a.s.

Obce	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty
Strání	Ovčín Strání
Suchov	EKOFARMA BALADA, s.r.o., Svrček Milan
Šanov	Pelíšek David, Ing.
Štítná nad Vláří	Ekofarma JAVORNÍK (JAVORNÍK – CZ s.r.o.), Kolínek Josef, Ovčí ekofarma Štěpančík Petr, Šuránová Gabriela, Urban Josef
Valašské Klobouky	Šenkeřík Jiří, Šenkeřík Marek
Vápenice u Starého Hrozenkova	Ekofarma u Macků, Husařík Bohumil – Farma Vápenice, Maňák Libor, Michalčík Pavel
Vlachovice	EKO VLACHOVICE s.r.o., Fryzelková Zuzana (Sušírna svatého Františka), Ševčík Miroslav, Ing.
Žitková	Farma Kotulačovec (Farma Otmar a Klára Doležalovi), Jobbios s.r.o., Lebáněk Vojtěch – Farma Žitková, Pouza Daniel

Jak z *Tabulky 17*, tak z mapy na *Obrázku 11* je zjevné, že nejvíce ekologických farem se ve sledovaném území nachází v obci Bojkovice (4), Brumov-Bylnice (5), Březová u Uherského Brodu (5), Hostětín (4), Lopeník (5), Rudimov (5), Starý Hrozenkov (6), Štítná nad Vláří (5), Vápenice u Starého Hrozenkova (4) a Žitková (4). V obcích Pitín, Poteč, Rokytnice u Slavičína, Slavičín a Vlachovice jsou situovány v každé 3 ekologické farmy.

4.2 Veřejná podpora ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty

Ekologické farmy na území CHKO Bílé Karpaty využívají finanční podporu ze strukturálních a investičních fondů Evropské unie, tedy z Evropského fondu pro rozvoj venkova a z Evropského zemědělského záručního fondu a ze státního rozpočtu prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu. (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d) Dle seznamu příjemců dotací na webových stránkách tohoto fondu je zpracována *Tabulka 30* a *31* v Příloze **P XIII**, která ukazuje dotace ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty za léta 2015 a 2016 v CZK.

Dle *Tabulky 30* a *31* je zjevné, že dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu čerpá podloženě většina ekologických farem. U některých finanční podpora nebyla dohledána. Je tedy možné, že farmy o dotaci nežádaly anebo jsou v seznamu příjemců o dotaci vedeny pod fyzickou osobou, jejíž příjem za fiskální rok se rovná nebo je nižší než částka 1250 EUR a fyzická osoba je tedy vedena pod jednotným identifikátorem a z toho důvodu nenalezena. Ze 104 farem se tento případ týká v roce 2015 18 farem (16 spadajících přímo pod CHKO BK) a v roce 2016 21 farem (18 spadajících přímo pod CHKO BK).

Veřejná podpora je u většiny ekologických farem čerpána z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci opatření s názvem Agroenvironmentálně-klimatické opatření, Agroenvironmentální opatření, Ekologické zemědělství, Méně příznivé oblasti, Natura 2000 na zemědělské půdě a další nebo Evropského zemědělského záručního fondu, pod který patří a jsou sledovanými farmami využívány, opatření s názvem Greening, Ovoce s vysokou pracností, Ovoce s velmi vysokou pracností, Platba na plochu, Tele masného typu a další. Zároveň je čerpána finanční podpora ze státního rozpočtu České republiky v rámci opatření s názvem Přechodné vnitrostátní podpory. (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c)

Další možností veřejné podpory z tohoto fondu pro ekologické farmy ve sledované oblasti jsou výzvy Místních akčních skupin spadajících do této oblasti viz. *Tabulka 4* v podkapitole 3.2 *Vymezení CHKO Bílé Karpaty*, které jsou zveřejňovány na webových stránkách SZIF a také jednotlivých MAS. Příkladem může být Výzva MAS Strážnicko, z.s., která byla vyhlášena 21. 2. 2018 v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, v rámci které mohou žadatelé předkládat své projekty týkající se tří vymezených témat. Patří mezi ně také téma Udržitelné hospodaření v krajině, pro které je vymezena alokace 417 000 Kč. Přičemž celková výše dotace pro výzvu je 5,5 mil. Kč. (MAS Strážnicko, z.s., 2018; Státní zemědělský intervenční fond, 2018)

V rámci krajských dotací, mohou ekologické farmy ve sledovaném území vzhledem k jejich poloze, žádat o dotační tituly Zlínského kraje, v rámci jeho jednotlivých výzev, které vyhlašuje v průběhu roku. Mezi dotační programy Zlínského kraje na rok 2018, které se dotýkají také ekologického zemědělství lze zařadit zejména RP04-18 Podpora ekologických aktivit v kraji, dále RP02-18 Program na podporu obnovy venkova či RP08-18 Podpora včelařství ve Zlínském kraji. (Krajský úřad Zlínského kraje, ©2018)

Shrnutí kapitoly 4 Zhodnocení vývoje, struktury a veřejné podpory ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty

Ekologické farmy se nacházejí ve všech třech okresech spadajících do CHKO Bílé Karpaty. Celkem se nachází ve 41 obcích. Největší zastoupení mají ve sledované oblasti v 18 obcích v okrese Zlín, dále v 16 obcích v okrese Uherské Hradiště a v 7 obcích v okrese Hodonín. V oblasti je situováno celkem 94 farem. Od roku 2017 se zde formuje nová farma a včetně přílehlých farem, které se nachází blízko či velmi blízko u jejích hranic, je zde nachází 104 ekologických farem. Ekologicky obhospodařovaná půda představuje v CHKO Bílé Karpaty přibližně 18 154,48 hektarů. Nejčastější kulturu zde tvoří travní porost s celkovou plochou přibližně 14 681,07, po něm následuje orná půda s 3 162,16 hektary a ovocné sady se 189,62 hektary.

Většina ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty se zabývá zejména chovem hospodářských zvířat. Tato činnost je zaznamenána celkem u 81 farem, z toho u 78 spadajících ekologických farem a u třech přílehlých ekologických farem. Ekogroturistiku či některé aktivity spadající pod ekoagroturistiku nabízí podloženě pouze celkem 13 ekologických farem. Z toho 11 spadajících farem a 2 přílehlé farmy.

Většina ekologických farem využívá dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu. Další možností veřejné podpory z tohoto fondu jsou pro ekologické farmy ve sledované oblasti výzvy Místních akčních skupin spadajících do této oblasti. V rámci krajských dotací, mohou ekologické farmy ve sledovaném území žádat o dotační tituly Zlínského kraje, v rámci jeho jednotlivých výzev, které vyhlašuje v průběhu roku.

5 VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V CHKO BÍLÉ KARPATY

Za účelem rozšíření znalostí týkajících se ekologického zemědělství v daném území byly vedeny tři rozhovory s aktéry ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. První rozhovor byl uskutečněn se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., který je jedním ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice a dlouholetý poradce v oblasti ekologického zemědělství. Další se zástupcem ekologické farmy ZD Starý Hrozenkov, a.s. a zástupcem ekologické farmy Bylinná valašská sušírna svatého Františka. Souhrnný přehled otázek k těmto rozhovorům je uveden v Příloze **P XIV**. Otázky jsou rozděleny dle typu subjektu, kterému byly položeny. Přičemž byly s ohledem na typ subjektu dle potřeby individuálně upraveny. Následující podkapitoly stručně představí subjekty zastupované dotazovanými aktéry ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty, a následně představí názory zástupců těchto subjektů, vyjádřené k položeným otázkám.

5.1 Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.

Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. je malou neziskovou organizací v obci Starý Hrozenkov (Uherské Hradiště), která byla založena již v roce 1995. Informační středisko se zaměřuje na ekologické zemědělství ve Zlínském kraji a na Hodonínsku a má mnoho dalších aktivit. (Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016d)

5.1.1 Rozhovor se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.

Celá oblast v CHKO by měla být obhospodařována ekologicky, protože ekologické zemědělství je v chráněné krajinné oblasti to nejlepší hospodaření, jaké zde může být.

1. Představte trendy v ekologickém zemědělství v CHKO Bílé Karpaty v posledních dvou až třech letech z hlediska:

- a) Prostorového rozšíření ekologického zemědělství a jeho podílu ke konvenčnímu zemědělství v horských a podhorských oblastech

Ekologické zemědělství v CHKO Bílé Karpaty zabírá přibližně 40 000 hektarů. Je obhospodařováno tři čtvrtě až čtyři pětiny půdy. V úrodnějších oblastech kolem Dolního Němčí a Nivnice probíhá zemědělství klasickým způsobem tedy intenzivní zemědělství.

Problémem je vymírání staré generace ekologických zemědělců, ze kterého vyplývá stále se snižující počet rodinných farem, kdy většinou mladá generace nemá zájem v zemědělství pokračovat.

- b) Způsobu prezentace a propagace ekologického zemědělství
- i. webové a mobilní aplikace
 - ii. sociální sítě
 - iii. prezentace na výstavách a veletrzích

Ekologické farmy mají většinou webové stránky.

2. Představte klíčové přednosti a nedostatky současného stavu ekologického zemědělství Ve Vaší oblasti ve vztahu k:

- a) Veřejné podpoře a jejího následného dopadu na strukturu a zaměstnanost v ekologickém zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty
- i. ze státního rozpočtu
 - ii. strukturálních fondů EU na národní úrovni (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
 - iii. dotačních titulů Zlínského kraje a MAS

Lze si představit ekologické zemědělství bez dotací, ale dotace snižují cenu potravin na pultu. Cena by tedy v takové situaci vzrostla. V současném systému jsou dotace potřebné a ekologické farmy by se bez nich neuzivily. Někteří lidé by to možná dokázali, ale na úkor životní úrovně. Finanční podporu lze využít k rychlejšímu posunu v podnikání. Bylo by možné systém nastavit zcela jiným způsobem, ale nynější systém, který je

v současnosti nastavený, funguje a nikdo nemá přílišný zájem ho upravovat. Mohl by fungovat kupříkladu systém zavedený v Americe, tedy peníze na farmu.

- b) Spolupráci ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v oblasti jak produkční, tak mimoprodukční funkce ekologického zemědělství, tj. obce a jejich sdružení – MAS, mikroregiony, CHKO, neziskové organizace

Společné produkty, vzájemné poznání a respektování. Ochota a chuť jednotlivých organizací, podniků a osob spolupracovat.

3. Předložte Vaši vizi rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty v následujících pěti letech.

Vizí je, aby celá CHKO Bílé Karpaty či minimálně v 1., 2. a 3. zóně ochrany byla obhospodařována ekologicky a produkty, které by se na ní vyprodukovaly byly zpracované a distribuované v rámci regionu a přebytky mimo region. V úrodnějších částech probíhá intenzivní zemědělství a vypadá to tak, že se tam ekologické zemědělství nerozšíří. Myšlenka a idea ekologického zemědělství se v současné době vytrácí a upřednostňuje se obchod. Vyplňování vize a poslání ekologického zemědělství. Tedy hospodaření v harmonii s přírodou.

„Pohybují se v ekologické zemědělství 30 let a jsou ekologicky obhospodařovány 2/3 půdy. Myslel jsem, že to bude za 5 nebo za 15 let. Chtěl jsem sem převést švýcarský model, ale je nepřenositelný, neboť je zde jiné myšlení lidí.“ Věci, u kterých byl předpoklad naplnění 10-15 let se až nyní začínají rozvíjet. Jedná se o zpracování bioproduktů, malé mlékárny atd. Pětiletý časový horizont je tedy příliš krátký.

Rozvoj ekologického zemědělství obecně přišel s dotacemi. Otázkou je, zda bude nějaká vhodná pobídka pro ekologické farmy nebo nějaký stimul.

4. Na základě Vámi stanovené vize identifikujte, které aktivity ekologického zemědělství by měly být v CHKO Bílé Karpaty prioritně rozvíjeny v kontextu:

- a) Produkční funkce ekologického zemědělství

Zdravé a plnohodnotné produkty/potraviny.

- b) Mimoprodukční funkce ekologického zemědělství (návazné aktivity ve vztahu k ekoagroturismu atp.)

Některé ekologické farmy poskytují prohlídky farem.

- 5. Máte nějaké návrhy na konkrétní projekt/y směřující k rozvoji ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty, který/é by mohly ekologické farmy v této oblasti s využitím dotačních titulů určených pro rozvoj ekologického zemědělství v letošním a následujícím roce zrealizovat?**

Ekologické farmy by si měly zhotovit hospodářské (faremní) plány, které by dávaly obraz o jejich hospodaření a díky kterým by farmy zjistily, jaké jsou jejich možnosti rozvoje a potenciální nové farmy by zjistily, zda se budou při své představě hospodářství, schopny také uživit.

- 6. Jaká by, dle Vás, byla předpokládaná finanční, časová a riziková stránka tohoto projektu/těchto projektů?**

Ekonomické vyjádření hospodářského plánu.

5.2 ZD Starý Hrozenkov, a.s.

Ekologická farma ZD Starý Hrozenkov, a.s. je situovaná v obci Starý Hrozenkov (Uherské Hradiště). Obhospodařovaná výměra činí 490 hektarů. Farma se zaměřuje na pěstování jablek tradičních odrůd a to na 70 hektarech jabloňových sadů. Dále chová přibližně 220 ovcí a 150 krav. Farma patří pod skupinu podniků s názvem Renofarmy, což je česká skupina, která sdružuje 11 zemědělských společností na Moravě a ve Slezsku. Tyto podniky se zaměřují na rostlinnou a živočišnou výrobu a jejich dlouhodobý záměr představuje hospodaření, které je šetrné k půdě a zároveň efektivní. Farmy rovněž provozují 4 bioplynové stanice. ZD Starý Hrozenkov, a.s. je jedinou farmou ze skupiny, který se nachází na území CHKO Bílé Karpaty (RenoFarmy.cz, ©2017a; b)

5.2.1 Rozhovor se zástupcem ekologické farmy ZD Starý Hrozenkov, a.s.

- 1. Působíte od počátku své činnosti v oblasti ekologického zemědělství?**

Ekologická farma ZD Starý Hrozenkov, a.s. působí přibližně od roku 1989 a je pravděpodobně nejstarším ekologickým podnikem v České republice.

2. **Představte, jaké důvody Vás přiměly k činnosti v ekologickém zemědělství (místo konvenčního zemědělství) a jaké problémy a obtíže s tím byly spojeny. Rozhodněte a zdůvodněte, zdali byste se dnes za současných podmínek k tomuto přechodu odhodlali znovu.**

„Tady u firmy už nikdo jinak, než ekologicky nemyslí.“ Z toho důvodu není možné posoudit, zda je to pro farmu rozdíl či ne. „Já osobně jsem nastoupil do rozjetého vlaku.“

3. **Vymezte, které části legislativy spojené s ekologickým zemědělstvím jsou pro Vás nejvíce obtížně pochopitelné a které, podle Vás, omezují Vaše podnikání?**

Nejvíce obtížně pochopitelné jsou všechny části týkající se ochrany luk a živočichů. „Já osobně odtud pocházím a vím, že zde rostlo více bylin a žilo více živočichů než v současnosti.“

4. **Jakým způsobem se vypořádáváte se zaváděním novelizace příslušné legislativy v požadovaném rozsahu a čase ve vztahu ke schopnosti plnit požadavky z ní vyplývající?**

Legislativě je nutné se podvolit.

5. **Zhodnot'te, do jaké míry jsou pro Vás informace o dotačních titulech**
 - a) snadno přístupné
 - b) srozumitelné

Kdo má o informace zájem, tak je dohledá.

6. **Odhadněte, kolik procent nákladů Vaší ekofarmy pokrývaly dotace v posledních dvou až třech letech, a vyjádřete se, zdali by bez nich bylo reálné Vaše další podnikání v oblasti ekologického zemědělství.**

Dotace pokrývaly náklady v plné výši. „Já osobně jsem proti dotacím.“

7. **Představte aktivity Vaší ekologické farmy:**

- a) Produkční aktivity
 - i. Struktura pěstovaných plodin – množství, výše a směřování exportu, způsob prodeje

Prodej prostřednictvím mimoregionálních nákupních a zpracovatelských řetězců. Ostatní informace viz představení farmy podkapitola 5.2. *ZD Starý Hrozenkov, a.s.*

- ii. Struktura chovu a jejich produkce – množství, výše a směřování exportu, způsob prodeje

Prodej živých telat do výkrmu ze dvora. Ostatní informace viz představení farmy podkapitola 5.2. *ZD Starý Hrozenkov, a.s.*

- b) Mimoprodukční aktivity (viz např. ekoturistika, ekoagroturistika atd.)

Nejsou provozovány žádné mimoprodukční aktivity.

- c) Způsob prezentace a propagace

Prezentace a propagace probíhá prostřednictvím webových a mobilních aplikací.

- 8. Využíváte nějaké marketingové strategie s cílem nabytí nových zákazníků, ať už jde o přímé zákazníky či zpracovatele?**

Marketingové strategie jsou využívány. Příkladem je využití tendru cen u jablek.

- 9. Zhodnoťte spolupráci ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů (tj. obce a jejich sdružení – MAS, mikroregiony, CHKO, neziskové organizace) v oblasti jak produkční, tak mimoprodukční funkce ekologického zemědělství?**

Při hodnotící škále od jedné do pěti se jedná o známku tři.

- 10. Jakým způsobem/Na jaký/é konkrétní projekt/y předpokládáte využít dotačních titulů určených pro rozvoj ekologického zemědělství v letošním a následujícím roce v případě nezměněných podmínek pro jejich poskytování.**

„Jsme skupina podniků, a to nám dává přídomek středního podniku a tady je možnost dotací pro rekonstrukce a jiné, málo pravděpodobná.“ Z toho důvodu si podnik financuje tyto aktivity sám, a právě letos s jednou akcí začíná.

5.3 Bylinná valašská sušírna svatého Františka

Ekologická farma Bylinná valašská sušírna svatého Františka se nachází v obci Vlachovice (Zlínský kraj). Farma se zaměřuje na pěstování a sběr bylin a originálních jedlých květů, které nabízí jak v čerstvém stavu, tak i ve formě bylinných čajů, a zejména speciálních bylinných koupelí. Dále nabízí sušené byliny a sušené ovoce z historické přes 100 let staré

dřevěné valašské sušírny, Sušírny svatého Františka. Farma začala vznikat od roku 2014, kdy se její nynější majitelé rozhodli tuto sušírnu, které hrozil zánik, zachránit. (Bylinná valašská sušírna sv. Františka, ©2018)

5.3.1 Rozhovor se zástupcem ekologické farmy Bylinná valašská sušírna svatého Františka

1. Působíte od počátku své činnosti v oblasti ekologického zemědělství?

Bylinná valašská sušírna svatého Františka působí od počátku své činnosti v oblasti ekologického zemědělství.

2. Představte, jaké důvody Vás přiměly k činnosti v ekologickém zemědělství/přechodu od konvenčního k ekologickému zemědělství a jaké problémy a obtíže s tím byly spojeny. Rozhodněte a zdůvodněte, zdali byste se dnes za současných podmínek k tomuto přechodu odhodlali znovu.

Hlavní důvod je ekologický a filozofický.

3. Vymezte, které části legislativy spojené s ekologickým zemědělstvím jsou pro Vás nejvíce obtížně pochopitelné a které, podle Vás, omezují Vaše podnikání?

Všechny jsou pochopitelné.

4. Zhodnoťte, do jaké míry jsou pro Vás informace o dotačních titulech

- a) snadno přístupné
- b) srozumitelné

Farma s nimi nemá velké zkušenosti.

5. Odhadněte, kolik procent nákladů Vaší ekofarmy pokrývaly dotace v posledních dvou až třech letech, a vyjádřete se, zdali by bez nich bylo reálné Vaše další podnikání v oblasti ekologického zemědělství.

Farma nevyužívá dotace a její další podnikání v oblasti ekologického zemědělství bez nich je možné. Navrhuje zrušení všech dotací pro všechny a pro všechno. Minimálně pro střední a velké firmy.

6. Představte aktivity Vaší ekologické farmy:

- a) Produkční aktivity

- i. Struktura pěstovaných plodin – množství, výše a směřování exportu, způsob prodeje

Farma pěstuje byliny, jedlé květy a zeleninu v množství potřebném na uživení rodiny. 5 % produkce putuje na místní trhy, 95 % prodej ze dvora, e-shop a rozvoz zákazníkům.

- b) Mimoprodukční aktivity (viz např. ekoturistika, ekoagroturistika atd.)

Ekoturistika pouze v rámci osvěty a vzdělávání ostatních.

- c) Způsob prezentace a propagace

Prostřednictvím webových aplikací a sociálních sítí.

- 7. Využíváte nějaké marketingové strategie s cílem nabytí nových zákazníků, ať už jde o přímé zákazníky či zpracovatele?**

Farma nevyužívá žádné marketingové strategie.

- 8. Zhodnot'te spolupráci ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů (tj. obce a jejich sdružení – MAS, mikroregiony, CHKO, neziskové organizace) v oblasti jak produkční, tak mimoprodukční funkce ekologického zemědělství?**

Spolupráce je na dobré úrovni.

- 9. Jakým způsobem/Na jaký/é konkrétní projekt/y předpokládáte využít dotačních titulů určených pro rozvoj ekologického zemědělství v letošním a následujícím roce v případě nezměněných podmínek pro jejich poskytování.**

Farma předpokládá využít dotace na projekt v rámci Fiche č. 3 – Investice do zemědělských podniků.

- 10. Jaká by byla předpokládaná finanční, časová a riziková stránka tohoto projektu/těchto projektů?**

Předpokládaná finanční částka činí 150 000 Kč a předpokládaná realizace projektu 1 rok s úměrným rizikem.

6 SWOT ANALÝZA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ CHKO BÍLÉ KARPATY

Tato kapitola obsahuje SWOT analýzu ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty viz *Tabulka 18*, kterou následně objasňuje a popisuje prostřednictvím jejího vyhodnocení. SWOT analýza byla vytvořena na základě předešlé fyzicko-geografické a sociálně-ekonomické analýzy a na základě provedených rozhovorů a aktéry ekologického zemědělství vymezeného území. Zároveň byla podkladem také SWOT analýza obsažená v Akčním plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020.

Tab. 18. SWOT analýza ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 17; vlastní zpracování)

SWOT analýza ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty		
	Silné stránky	Slabé stránky
Vnitřní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciál chráněné krajinné oblasti pro provozování ekologického zemědělství • Dobré předpoklady pro rozvoj agroturistiky, ekoturistiky a ekoagroturistiky • Možnost využití přírodních podmínek CHKO Bílé Karpaty • Druhově rozmanitá biota (fauna a flóra) • Velké množství MZCHÚ • Tradice a rozšíření ekologických farem v oblasti • Obnovování přirozeného charakteru území • Zachování přírodní krajiny • Efektivní využívání dotací za účelem finanční pomoci a rychlejšího uskutečnění stanovených vizí ekologických farem • Kvalitní webové prezentace jednotlivých ekologických farem • Dobrá spolupráce ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v CHKO BK • Společné produkty, vzájemné poznání a respektování, ochota a chuť jednotlivých organizací, podniků a osob spolupracovat • Sjednocená propagace produktů ekologických farem • Rozšíření a stabilizace místních produktů (místní trhy, prodej ze dvora, e-shopy) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevyužití potenciálu ekoagroturistiky • Vytrácení myšlenky ekologického zemědělství a upřednostňování obchodu • Vymírání staré generace ekologických zemědělců v oblasti • Snižující se počet rodinných farem • Pomalý rozvoj ekologického zemědělství • Konvenční zemědělství v úrodnějších oblastech

SWOT analýza ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty		
	Příležitosti	Hrozby
Vnější prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmach ekologického zemědělství • Dobrá pověst rodinných farem v rámci ČR • Zvyšující se poptávka po lokálních a kvalitních produktech • Zvýšení podpory ekologického zemědělství • Nové varianty propagace a prodeje biopotravin (biobedýnky) • Využití pozornosti médií o „biotémata“ • Rozvoj ekoagrotistiky prostřednictvím zkušeností ze zahraničí • Efektivní využití příkladů dobré praxe a zkušeností ze zahraničí • Zhotovení hospodářského (faremního) plánu a jeho ekonomické vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> • Dotační systém nastavený v Evropské unii • Ztráta důvěry v ekologické zemědělství • Části legislativy týkající se ochrany luk a živočichů • Nesrozumitelné pojetí osvěty pro veřejnost tzn. propagace EZ a biopotravin • Malý zájem o ekologické zemědělství • Nevědomost o potenciálu provozování ekologického zemědělství • Absence technického poradenství tzn. nepostačující převedení vědomostí do praxe • Nedostačující kvantitativní a kvalitativní využití produkčního potenciálu EZ • Neefektivní spolupráce ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v oblasti ekologického zemědělství • Ztráta přirozeného charakteru území v případě nerozvíjení EZ a rozšiřování konvenčního zemědělství • Znečištění a zanešení přírodní krajiny • Zvyšující se ceny potravin • Velký nepoměr mezi cenami běžných potravin a biopotravin • Nízká spotřeba a nezájem o biopotraviny • Ekonomický úpadek ekologického zemědělství a jeho zánik • Neakceptování vyšších cen produktů ekologického zemědělství sociálně slabšími vrstvami • Neefektivní vertikální a horizontální koordinace tzn. malá tržní síť s biopotravinami • Problematika vlastnictví půdy a zvyšující se ceny jejích nájmu • Zvyšující se konkurenční prostředí v EZ • Nestabilní politická podpora EZ

6.1 Vyhodnocení SWOT analýzy ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty

Ze SWOT analýzy ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty v *Tabulce 18* vyplývají následující závěry. Dle rozhovoru se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. tvoří silnou stránku dané oblasti, už jen to, že se jedná o chráněnou krajinnou oblast a provozování ekologického zemědělství je zde z důvodu ochrany přírody a krajiny potřebné více než kdekoliv jinde. Další silnou stránku ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty představují její dobré předpoklady pro rozvoj agroturistiky, ekoturistiky a ekoagroturistiky, které potvrdila fyzicko-geografická charakteristika oblasti a naskytuje se zde v rámci něj možnost využití přírodních podmínek oblasti. Na to navazuje její druhově rozmanitá biota, tedy fauna a flóra a velký počet MZCHÚ, které jsou pro turisty v ekoagroturistice atraktivní.

Dle rozhovoru se zástupcem ekologické farmy ZD Starý Hrozenkov, a.s., která v oblasti působí přibližně od roku 1989 a je pravděpodobně nejstarším ekologickým podnikem v České republice a dle rozšíření ekologických farem v oblasti s ohledem na rok jejich vzniku, mají ekologické farmy v této oblasti tradici viz *Tabulka 26-28* a jsou rozšířeny téměř po celém území CHKO Bílé Karpaty viz mapa na *Obrázku 11* v podkapitole *4.1.1 Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty*. Působením zejména ekologických farem v dané oblasti dochází k obnovování přirozeného charakteru území a zachování přírodní krajiny. Dvě ekologické farmy s jejichž zástupci byl veden rozhovor, jsou farmami, které jsou ztotožněny s myšlenkou ekologického zemědělství a ta pro ně představuje klíčový důvod k jeho provozování. Dle rozhovoru se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. a současně jednoho ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice a poradce v něm, se v současné době myšlenka a idea ekologického zemědělství vytrácí a upřednostňuje se obchod, což tvoří slabou stránku. S tím souvisí také vymírání staré generace ekologických zemědělců v oblasti, ze kterého vyplývá stále se snižující počet rodinných farem, kdy většinou mladá generace nemá zájem v zemědělství pokračovat. Dále tvoří slabou stránku ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty jeho pomalý rozvoj. Kdy záležitosti, u nichž předpokládal dobu naplnění 10-15 let se začínají rozvíjet až nyní. Jedná se například o zpracování bioproduktů, malé mlékárny atd. Slabou stránkou je dle něj také výskyt konvenčního zemědělství v úrodnějších oblastech úze-

mí, kde dle něj existuje pouze malá pravděpodobnost budoucího rozšíření ekologického zemědělství.

Slabou stránkou je pro dané území také nevyužití potenciálu ekoagrotistiky, neboť zejména menším farmám mohou hrozit finanční potíže či zánik, při nezajištění příjmů z mimoprodukčních aktivit. Jako hrozbu lze označit také dotační systém nastavený v Evropské unii, který sice funguje ale dle rozhovoru se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. a současně jednoho ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice a poradce v něm, by bylo možné systém nastavit zcela jiným způsobem, ovšem nikdo nemá přílišný zájem ho upravovat. Bylo by dle něj možné zavést kupříkladu systém zavedený v Americe, tedy peníze na farmu. Nedůvěra v dotace se objevuje také ze strany samotných ekologických farem dle rozhovorů se zástupci dvou z nich. Možným důvodem nesouhlasu s nimi, je právě zmíněný zavedený systém. S tím je také spojena hrozba ztráty důvěry v ekologické zemědělství, například z důvodu skandálů v médiích týkajících se dotací a ekologické produkce. Jedná se například o kauzu farmy Čapí hnízdo. Přesto je silnou stránkou ekologických farem ve sledované oblasti efektivní využívání dotací za účelem finanční pomoci a rychlejšího uskutečnění stanovených vizí těchto farem, neboť většina ekologických farem dle *Tabulek 30 a 31* v Příloze **P XIII** dotace čerpá a dle rozhovorů se zástupci dvou z nich i přes jejich nedůvěru v dotace tuto podporu využívají nebo se jí využívat chystají.

Dle rozhovoru se zástupcem ekologické farmy ZD Starý Hrozenkov, a.s. jsou nejobtížněji pochopitelné všechny části legislativy týkající se ochrany luk a živočichů, neboť zde v současnosti, v porovnání s minulostí, roste méně bylin a žije méně živočichů, což tedy představuje další hrozbu.

Ekologické farmy využívají ke své prezentaci zejména webové stránky, což bylo také potvrzeno všemi třemi rozhovory. Kvalitní webové prezentace jednotlivých ekologických farem tvoří silnou stránku ekologického zemědělství ve sledované oblasti. Další silnou stránku představuje dobrá spolupráce ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v CHKO Bílé Karpaty, jak v oblasti, tak v oblasti mimoprodukční funkce ekologického zemědělství. Tedy spolupráce ekologických zemědělců s obcemi a jejich sdruženími, tudíž MAS a mikroregiony či spolupráce s CHKO a neziskovými organizacemi. S tím jsou spojeny společné produkty, vzájemné poznání a respektování a ochota a chuť jednotlivých organizací, podniků a osob spolupracovat.

Další silnou stránku tvoří sjednocená propagace produktů některých ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty prostřednictvím značky Tradice Bílých Karpat[®], kterou zavedlo Občanské sdružení Tradice Bílých Karpat a kterou jsou označovány produkty jak na moravské, tak na slovenské straně Chráněné krajinné oblasti Bílé/Biele Karpaty. Produkty jednotlivých ekologických farem jsou dle rozhovorů se zástupci ekologických farem a dle *Tabulky 26-28* v Příloze **P XI**, nabízeny na místních trzích, mnoho farem své produkty prodává ze dvora a prostřednictvím e-shopů. Některé farmy rovněž nabízí své produkty prostřednictvím mimoregionálních nákupních a zpracovatelských řetězců.

Příležitostí pro ekologické zemědělství v CHKO Bílé Karpaty v rámci vnějšího prostředí může být rozmach ekologického zemědělství v současné době. Také dobrá pověst rodinných farem, zvyšující se poptávka po lokálních a kvalitních produktech v rámci České republiky. Dále zvýšení podpory ekologického zemědělství v rámci dotací z Evropské unie. Příležitostí by mohly také být nové varianty propagace a prodeje biopotravin například ve formě biobedýnek, které jsou v jiných oblastech nabízeny. Využití současné pozornosti médií o „biotémata“, rozvoj ekoagroturistiky prostřednictvím zkušeností ze zahraničí a efektivní využití příkladů dobré praxe a zkušeností ze zahraničí v rámci celého EZ. Dle rozhovoru se zástupcem Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s. a současně jednoho ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice a poradce v něm, je příležitostí pro ekologické farmy zhotovení hospodářského (faremního) plánu a jeho ekonomické vyjádření. Ten by dával obraz o hospodaření ekologické farmy, díky němuž by ekologické farmy zjistily, jaké jsou jejich možnosti rozvoje a potenciální nové ekologické farmy by zjistily, zda se budou při své představě hospodářství, schopny také uživit.

Dalšími hrozbami kromě výše jmenovaných je nesrozumitelné pojetí osvěty pro veřejnost tzn. neefektivní propagace ekologického zemědělství a biopotravin, absence technického poradenství tzn. nepostačující převedení vědomostí do praxe, nedostačující kvantitativní a kvalitativní využití produkčního potenciálu ekologického zemědělství, malý zájem o ekologické zemědělství ze strany společnosti, který může nastat například v důsledku jeho neefektivní propagace. V jejímž důsledku je také možná nevědomost společnosti o potenciálu provozování ekologického zemědělství. Dále do hrozeb patří neefektivní spolupráce ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v oblasti ekologického zemědělství, ztráta přirozeného charakteru území v případě nerozvíjení ekologického zemědělství a namísto toho rozšiřování konvenčního zemědělství a s ním spojené znečištění a zanešení

přírodní krajiny. Zvyšující se ceny potravin mohou vést k ještě většímu nepoměru mezi běžnými potravinami a biopotravinami a z toho vyplývajícímu snížení poptávky po biopotravínách a nezájem o ně. Přičemž vysoké ceny biopotravin by mohly také nastat v případě neposkytování dotací ekologickým farmám. S čímž je také spojena hrozba ekonomického úpadku ekologického zemědělství a jeho zánik v případě neposkytování dotací.

Další hrozby pro ekologického zemědělství na daném území z vnějšího prostředí tvoří neakceptování vyšších cen produktů ekologického zemědělství sociálně slabšími vrstvami, neefektivní vertikální a horizontální koordinace tzn. malá tržní síť s biopotravinami, problematika vlastnictví půdy a zvyšující se ceny jejích nájmu, zvyšující se konkurenční prostředí v ekologickém zemědělství a nestabilní politická podpora ekologického zemědělství.

Závěrečné shrnutí současného stavu ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty na základě kapitol 4, 5 a 6

Ekologické zemědělství v CHKO Bílé Karpaty je dle provedených analýz a rozhovorů s aktéry ekologického zemědělství na velmi dobré úrovni. Vzhledem k velikosti území se zde v současnosti nachází velký počet ekologických farem, dle zjištění celkem 104, které mají rozmanitou nabídku produktů v biokvalitě. Taktéž je zde velmi rozšířen chov zejména skotu, ovcí a pastevectví obecně. Ekologicky obhospodařovaná půda v CHKO Bílé Karpaty představuje plochu přibližně 18 154,48 hektarů. Nejčastější kulturu zde tvoří travní porost s celkovou plochou přibližně 14 681,07, po něm následuje orná půda s 3 162,16 hektary a ovocné sady se 189,62 hektary. Ekologické farmy využívají ke své prezentaci zejména webové stránky.

Produkty jednotlivých ekologických farem jsou nabízeny na místních trzích, mnoho farem své produkty prodává ze dvora a prostřednictvím e-shopů. Některé farmy rovněž nabízí své produkty prostřednictvím mimoregionálních nákupních a zpracovatelských řetězců.

Většina ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty se zabývá zejména chovem hospodářských zvířat. Tato činnost je zaznamenána celkem u 81 farem, z toho u 78 spadajících ekologických farem a u třech přilehlých ekologických farem. Ekoagroturistiku či některé aktivity spadající pod ekoagroturistiku nabízí podloženě pouze malé množství sledovaných farem, a to konkrétně 13. Z toho 11 spadajících farem a 2 přilehlé farmy.

7 NÁVRH PROJEKTU ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V CHKO BÍLÉ KARPATY

Vybraným projektem je **Projekt rozvoje ekoagroturistiky jako mimoprodukční aktivity ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty**. Uvedený projekt byl vybrán zejména z důvodu nedostatečného využití potenciálu této mimoprodukční aktivity na ekologických farmách na daném území. Přičemž na některých farmách jsou provozovány jen některé její aktivity a na většině ekologických farem v oblasti tato aktivita není provozována vůbec.

Jak již bylo uvedeno, některé z ekologických farem v této oblasti již ekoagroturistiku v různých formách zavedly viz *Tabulka 26-28* v Příloze **P XI**, ale jedná se konkrétně podloženě pouze o 13 farem ze 104 sledovaných farem, tedy minoritu ze všech nalezených působících farem na daném území. Tato mimoprodukční aktivita ovšem většinou není rozšířena dostatečně a je provozována pouze například ve formě prohlídky farmy, která efektivně nevyužívá veškerý potenciál ekoagroturistiky vzhledem k množství ekologických farem v oblasti, a potenciálu, který tato mimoprodukční aktivita skýtá. Také dle zástupce Informačního střediska pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. je zde pouze pár takovýchto farem nabízejících pouze některé aktivity v rámci ekoagroturistiky. Dle provedené fyzicko-geografické analýzy se zde nachází mnoho přírodních krás a zajímavostí, které mohou být využity pro program návštěvníků v rámci ekoagroturistiky mimo pobytu a aktivit na farmě viz podkapitola 3.3.8 *Ochrana přírody*. Tento projekt by mohly využít zejména menší farmy s chovem hospodářských zvířat, kterých je v dané oblasti většina viz podkapitola 4.1.1 *Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty* a *Tabulka 26-28* v Příloze **P XI**, neboť zejména těmito farmám mohou hrozit finanční potíže či zánik například při nevyužití mimoprodukční aktivity jako dalšího zdroje příjmů. Projekt zahrnuje řadu možných služeb a aktivit nabízených v rámci ekoagroturistiky, patří mezi ně prohlídky farmy, ubytování zákazníků, restaurace s vlastními produkty farmy a další, které jsou popsány dále v nabízených službách.

Projekt bude zpracován v Portálu ISKP14+, který slouží pro podávání elektronické žádosti o podporu projektu ze strukturálních fondů Evropské unie a národních zdrojů v programovém období 2014-2020, neboť jeho financování je z části pokryto dotací z Evropského fondu pro rozvoj venkova a státního rozpočtu v rámci výzvy 6.4.2 Podpora agroturistiky (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2013a). Pro návrh projektu je využito

mimo jiné referenční prostředí tohoto portálu (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2013b).

Výzva 6.4.2 Podpora agroturistiky

Projekt bude uskutečněn v rámci jarního kola výzev pro období 2018-2020, jehož předpokládaný termín je 4. 4.-24. 4. 2019. Konkrétně se bude týkat výzvy 6.4.2 Podpora agroturistiky. Tato výzva je obsažena v harmonogramu výzev Programu rozvoje venkova pro roky 2017-2020. Zdrojem následujících podmínek pro poskytnutí dotace je především dokument Ministerstva zemědělství „Specifické podmínky pro poskytování dotace na základě Programu rozvoje venkova platné pro 6. kolo příjmu žádostí – Operace 6.4.2 Podpora agroturistiky“. (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013a)

Oprávněný žadatel či příjemce podpory této výzvy je zemědělský podnikatel, tedy fyzická či právnická osoba, která splňuje definici zemědělského podnikatele. Musí být minimálně 2 roky před podáním žádosti o dotaci registrován v Evidenci zemědělského podnikatele a minimálně 30 % jeho příjmu musí tvořit příjem ze zemědělské prvovýroby v poměru k celkovým příjmům za poslední uzavřené účetní období. Současně musí jeho tržby z prvovýroby činit minimálně 118 800 Kč. (ECONOMY RATING a.s., ©2015-2018; Erste Grantika Advisory, a.s., ©2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch)

Podporované aktivity/Způsobilé výdaje

Uvedená dotace se týká pouze podporovaných aktivit či způsobilých výdajů, které v této výzvě tvoří:

- stavební obnova (modernizace, přestavba, statické zabezpečení), nákup či nová výstavba malokapacitního ubytovacího zařízení, zahrnující stravovací zařízení a jiné budovy či plochy v rámci turistické infrastruktury. Dále sportoviště a příslušné zázemí, tedy stavební materiál a stavební práce, bourací práce, technická zařízení staveb a technická infrastruktura;
- doplňující investice jako součást projektu, které tvoří například úprava povrchů, náklady na výstavbu odstavných a parkovacích stání, nákup a výsadba doprovodné zeleně či oplocení;
- nákup vybavení malokapacitního ubytovacího zařízení
- nákup nutné výpočetní techniky v souvislosti s projektem (hardware, software);
- náklady na výstavbu požárních nádrží do objemu 10 m³;

- nákup nemovitosti maximálně do částky odpovídající 10 % způsobilých výdajů.

(ECONOMY RATING a.s., ©2015-2018; Erste Grantika Advisory, a.s., ©2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch)

Přičemž je nutné, aby byly všechny výdaje realizovány v souvislosti s malokapacitním ubytovacím zařízením, což je zařízení s kapacitou minimálně 6 a nejvíce 40 lůžek. Dále není možné, aby předmět projektu tvořilo samostatné stravovací zařízení, které je možné vybudovat jen jako součást ubytovacího zařízení či areálu se stabilními lůžky a musí být předmětem jednoho projektu společně s náklady na toto zařízení/areál. (ECONOMY RATING a.s., ©2015-2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch)

Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, činí na jeden projekt nejméně 200 000 Kč včetně a nejvíce 10 000 000 Kč včetně. (ECONOMY RATING a.s., ©2015-2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch). Většina ekologických farem v oblasti dle *Tabulky 13* v podkapitole *4.1.1 Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty* jsou spíše menšími či středními farmami do 500 hektarů ekologicky obhospodařované plochy, jedná se tedy dle kategorizace výzvy o mikropodniky nebo malé podniky s počtem zaměstnanců 0-9 nebo 10-49, pro které je v rámci projektu vyměřena 45% míra podpory ze způsobilých výdajů. (Erste Grantika Advisory, a.s., ©2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch) Přičemž příspěvek Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova představuje 49,5 % veřejných výdajů a příspěvek České republiky 50,5 % veřejných výdajů (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch).

Cíle a přínosy projektu

Hlavním cílem projektu je rozvoj ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Projekt by ovšem sledované oblasti přinesl mnoho dalších pozitiv. Tyto pozitiva a zároveň dílčí cíle projektu tvoří zvýšení příjmů ekologických farem v dané oblasti, snížení nezaměstnanosti ve sledované oblasti, zvýšení atraktivity území z hlediska cestovního ruchu a zejména zajištění osvěty či poučení a rozšíření povědomí společnosti, v tomto případě návštěvníků farmy, o ekologickém zemědělství, bioproduktech a ochraně životního prostředí. Zvýšil by tak zájem o ekologické zemědělství v oblasti CHKO Bílé Karpaty. Neboť je projekt zaměřen zejména na rodiny s dětmi, tvoří jeho další významný přínos také vzdělávání mladé generace o dané problematice a možné vzbuzení zájmu o tuto problematiku, což se týká zejména starších dětí. Tyto pozitivní efekty by měly vliv na rozvoj ekologického zemědělství v dané oblasti.

Cílová skupina

Projekt rozvoje ekoagroturistiky je zaměřen zejména na rodiny s dětmi, ale stejně tak se jí budou moci zúčastnit všichni lidé se zájmem o ekologické zemědělství a vztahem k přírodě obecně. Kromě tuzemských návštěvníků by byla možná nabídka také pro zahraniční návštěvníky, jejichž návštěvy ekologických farem jsou ve světě velmi rozšířeny.

Nabízené služby

Ekologická farma bude v rámci ekoagroturistiky nabízet ubytování, které je možné na jednu či dvě noci například přes víkend, ale také na týden či dva. Možnou cenu ubytování na osobu za jednu noc a její kategorizace dle věku a požadavků obsahuje *Tabulka 19*. Návštěvníci ekologické farmy se můžou zapojit do běžného chodu ekologické farmy. Tedy do prací, které hospodářství obnáší a také do péče o hospodářská zvířata. Další možné nabízené služby v rámci ekoagroturistiky s možnými cenami obsahuje *Tabulka 20*. Jako podklad pro určení těchto cen posloužily webové stránky ekologické farmy Hornácká farma, která má ekoagroturistiku úspěšně zavedenou a je dobrým příkladem pro ostatní ekologické farmy. (Hornácká farma s.r.o., ©2018)

Tab. 19. Možné ceny ubytování za 1 noc (vlastní zpracování)

Ubytování	Cena na osobu/1 noc
Dospělí	400 Kč
Děti 3-12 let	300 Kč
Přistýlka	300 Kč
Děti do 3 let	Zdarma

Tab. 20. Možné další služby/aktivity nabízené v rámci ekoagroturistiky
(vlastní zpracování)

Služby/Aktivity	Cena
Restaurace s vlastními produkty farmy	Různé dle nabídky
Prohlídka/exkurze farmy	150 Kč dospělí/100 Kč děti
Malé zoo na farmě	Zdarma
Prodej vlastní produkce a výrobků	Různé ceny výrobků
Prodej biobedýnek	Ceny dle velikosti a druhu
Půjčovna kol	200 Kč na den
Venkovní gril s posezením	Zdarma/příplatek 10 Kč
Dětské hřiště	Zdarma
Exkurze pro školy a školky	40 Kč na osobu
Svezení v traktoru	Příplatek 20 Kč na osobu
Vyjíždky na valníku	60 Kč/1 vyjíždka
Jízda na koni s instruktorem	250 Kč/30 min.
Pronájem koně	250 Kč/60 min.

Ubytování by v rámci modelového příkladu zahrnovalo 2 pokoje s 6-10 lůžky v případě využití přistýlek. Návštěvníci by zde mohly strávit víkend, tedy 2 noci, ale také celý týden nebo dva dovolené.

Prohlídka či exkurze farmy se nemusí omezovat pouze na samotnou farmu, ale také na její okolí, neboť se v dané oblasti vyskytuje mnoho MZCHÚ, které je možné poznat a navštívit. Navíc se zde vyskytuje druhově rozmanitá biota. Okolí mohou návštěvníci využít také kupříkladu k houbaření.

Pro fungování již realizovaného projektu bude potřeba najmout zaměstnance pro služby týkající se ubytovacího a restauračního zařízení nebo také prodeje vlastní produkce. Některé mohou být provozovány rodinnými příslušníky. Přičemž počet zaměstnanců záleží na situaci konkrétní farmy. Pravděpodobně ovšem bude i na malé farmě minimální počet zaměstnanců nutný. Pozice mohou být nabídnuty především sousedům, ale také v rámci běžných nabídek práce.

Malé zoo na farmě zahrnuje program atraktivní zejména pro děti s možností kontaktu se zvířaty a jejich krmení.

Prodej biobedýnek představuje bedýnky, které by obsahovaly výběr produkce ekologické farmy. Přičemž by byly nabízeny jejich různé velikosti a druhy, například bedýnky obsahující výhradně zeleninu nebo ovoce či jejich kombinace. Dle druhu produkce a jejího zpracování jednotlivých farem by dále mohly obsahovat sušené ovoce či zeleninu, mošty, džemy, sýry, tvaroh, ovocné či bylinné čaje apod. Příklad nabízené biobedýnky je možné vidět na *Obrázku 12*.

Obr. 12. Příklad biobedýnky
(Jarušková, 2011)

Venkovní gril s posezením by návštěvníci v rámci ubytování měli možnost využívat zdarma. V rámci exkurzí za příplatek 10 Kč. Přičemž by jim bylo poskytnuto všechno potřebné náčiní, tácky, utěrky apod.

Neboť je projekt zaměřen na rodiny s dětmi. Součástí projektu je také výstavba *dětského hřiště*, kde mohou být umístěny prolézačky, houpačky, šplhadla, klouzačka, trampolína a jeho součástí může být také dětský domeček a písek, které je nepostradatelným prvkem současných dětských hřišť.

Exkurze pro školy a školky mohou být nabízeny s komentářem samotného farmáře, rodinného příslušníka či pověřeného personálu. Přičemž samotná exkurze zabere přibližně hodinu a půl. Školy či školky ovšem mohou exkurzi na ekologickou farmu využít jako celodenní výlet. Po exkurzi může být využito dětské hřiště nebo mohou být absolvovány další nabízené aktivity. Pro děti může být zajímavé zejména malé zoo na farmě, svezení v traktoru či vyjížděky na valníku. Také mohou být absolvovány výlety do okolí. K večeru může být využit gril s posezením. V rámci nabídky je nutné uvést upozornění, že odpovědnost za děti pohybující se na farmě nese pedagogický sbor.

Farmy s chovem koní mohou nabízet *projížďky na koni s instruktorem* vhodné i pro děti či *pronájem koně*.

Realizační tým projektu

Součástí realizačního týmu projektu je následujících šest pozic:

Vedoucí projektu

Vedoucím projektu je majitel farmy, který je hlavní osobou projektu a má na starost všechna důležitá rozhodnutí související s projektem.

Projektový manažer

Projektový manažer má na starost vše spojené s projektovou dokumentací. Tedy sestavení projektu, jeho časovou náročnost a jeho rizika.

Finanční manažer

Funkci finančního manažera může zajišťovat sám majitel ekologické farmy či rodinný příslušník.

Stavební firma

Stavební firma bude najata na základě výběrového řízení za účelem rekonstrukce či vybudování malokapacitního ubytovacího zařízení.

Montážní firma

Montážní firma bude také najata na základě výběrového řízení za účelem instalace dětského hřiště.

Průvodce ekologickou farmou

Činnost průvodce většinou zajišťuje majitel ekologické farmy či rodinný příslušník. Pro tuto činnost může být ovšem najat také zaměstnanec.

Propagace projektu

Propagace možnosti ekoagroturistiky na ekologických farmách v CHKO Bílé Karpaty bude probíhat na portálech, které ji nabízejí, tedy například www.prazdninynavenkove.cz či www.nafarmu.cz. Dále také pomocí vlastních webových stránek jednotlivých farem, sociálních sítí, webových stránek a blogů zabývajících se ekologickým zemědělstvím, ale také zdravým životním stylem obecně či životním stylem zero waste, jehož příznivce by ekologické zemědělství vzhledem ke své podstatě mohlo zajímat. V rámci sociální sítě Facebook prostřednictvím skupin zaměřených na tuto problematiku a oblasti s ní spojené a vyplývající.

Ekologické farmy mohou v rámci propagace využít možnosti certifikovaného označení „Dovolená na statku“ viz *Obrázek 13*, které mohou využívat farmy, které provozují agroturistiku a tvoří záruku garance rozsahu a kvality poskytovaných služeb v oblasti agroturistiky a venkovské turistiky. Ministerstvo zemědělství ho vytvořilo v úzké spolupráci se Svazem venkovské turistiky a agroturistiky a dalšími organizacemi za účelem kategorizace a certifikace venkovské turistiky a agroturistiky. V rámci kategorizace zařízení agroturistiky a venkovské turistiky ČR nejsou udělovány třídy, které by označovaly nižší, či vyšší kvalitu služeb, ale zařízení buď podmínky jednotlivých kategorií splňuje a pak mu je udělen certifikát a značka, nebo v opačném případě nesplňuje a certifikát ani značku nezíská. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a)

Obr. 13. Certifikované označení ekologické farmy
(Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a)

7.1 Časová analýza projektu

Předpokládaná doba trvání projektu je přibližně půl roku. Přičemž některé jeho aktivity, kterou je například prohlídka farmy, budou uskutečněny již v průběhu trvání projektu, po dokončení nejzákladnějších a nejhluchnějších činností výstavby a zajistí tak ekologické farmě finanční příjem. Časová analýza projektu je provedena pomocí metody CPM, tedy metody kritické cesty, jejímž výstupem je síťový graf. Nejprve je nutné definovat jednotlivé činnosti potřebné k naplnění hlavního cíle projektu. Modelový příklad těchto činností je uveden v následující *Tabulce 21*. Kromě nich tabulka obsahuje u každé činnosti její symbol, dobu trvání jednotlivých činností v týdnech a předcházející činnosti. Uvedené údaje jsou výchozí pro sestavení síťového grafu.

Tab. 21. Modelový příklad činností projektu (vlastní zpracování)

Symbol	Název	Doba trvání*	Předcházející činnosti
A	Nákup výpočetní techniky	1	-
B	Zpracování projektové dokumentace	2	A
C	Výběrové řízení stavební firmy	2	B
D	Výstavba ubytovacího zařízení	12	C
E	Výběrové řízení montážní firmy	1	B
F	Nákup dětského hřiště	1	E
G	Výmalba a dokončovací práce	1	D
H	Odstavná a parkovací stání	3	C
I	Montáž dětského hřiště	2	E, F
J	Nákup vybavení ubyt. zařízení	2	G
K	Výběrové řízení zaměstnanců	1	D
L	Školení pracovníků	2	K
M	Propagace a reklama	4	L

*Doba trvání je vyjádřena v týdnech

Činnosti projektu

Hlavní činností projektu je *výstavba malokapacitního ubytovacího zařízení*, která potrvá 12 týdnů. Přičemž u některých farem by postačila rekonstrukce a rozšíření stávajících prostor. Navazující činností je mimo jiné vytvoření *odstavných a parkovacích stání*. *Výběrové řízení montážní firmy* se týká montáže dětského hřiště.

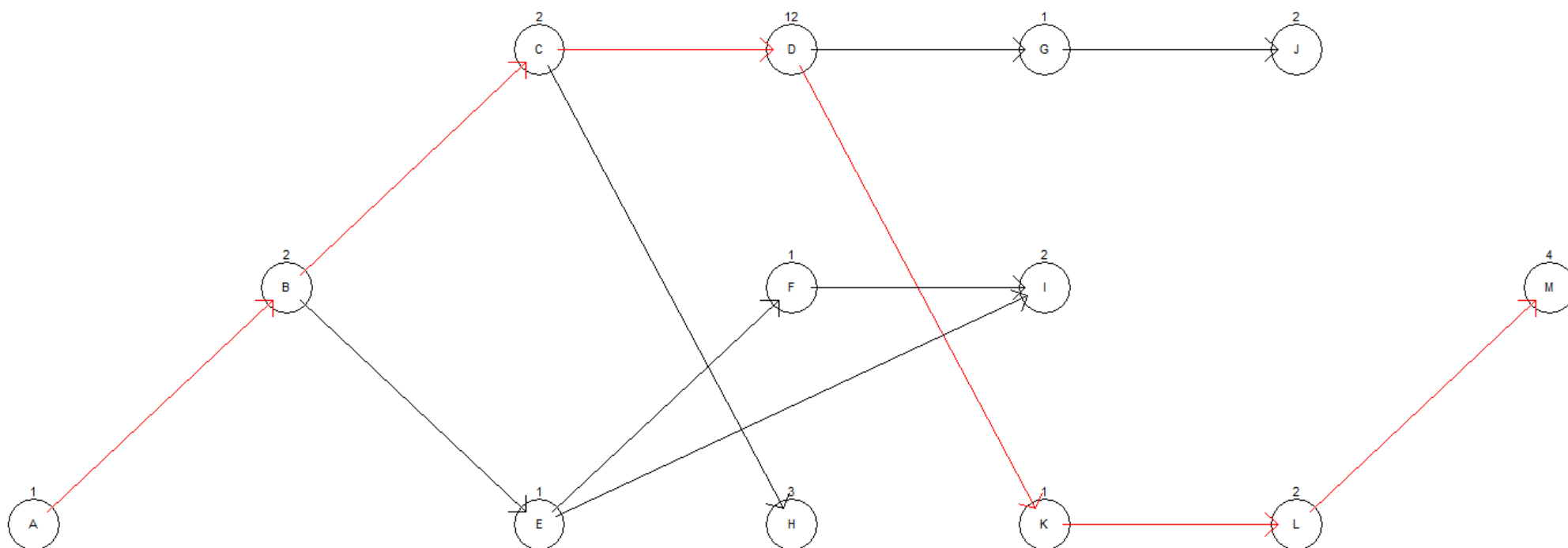
Na *Obrázku 14* je tabulka sestavená na základě zpracované *Tabulky 21* popisující činnosti projektu. Tabulka byla vypočítána programem QM for Windows na základě zadaných údajů z *Tabulky 21*.

Activity	Activity time	Early Start	Early Finish	Late Start	Late Finish	Slack
Project	24					
A	1	0	1	0	1	0
B	2	1	3	1	3	0
C	2	3	5	3	5	0
D	12	5	17	5	17	0
E	1	3	4	20	21	17
F	1	4	5	21	22	17
G	1	17	18	21	22	4
H	3	5	8	21	24	16
I	2	5	7	22	24	17
J	2	18	20	22	24	4
K	1	17	18	17	18	0
L	2	18	20	18	20	0
M	4	20	24	20	24	0

Obr. 14. Řešení metody CPM v program QM for Windows (vlastní zpracování)

Tabulka na Obrázku 14 podává informace o možné časové realizaci jednotlivých činností. Klíčovým výstupem je kritická cesta, což je nejdélší možná cesta mezi vstupem/vstupním uzlem, tedy začátkem projektu a výstupem/výstupním uzlem, tedy koncem projektu. Přičemž začátkem projektu je nákup výpočetní techniky a jeho koncem jeho propagace a reklama. Délka kritické cesty celkem vychází na 24 týdnů, což je nejkratší možná doba realizace projektu. Early Start znamená nejdříve přípustný začátek dané činnosti a Early Finish její nejdříve přípustný konec. Naopak Late Start znamená nejpozději přípustný začátek dané činnosti a Late Finish její nejpozději přípustný konec. Slack vyjadřuje celkovou časovou rezervu dané činnosti, která vyjadřuje velikost časového intervalu, o který je možné zpozdit ukončení realizace této činnosti. Tedy posunout začátek činnosti nebo prodloužit dobu trvání činnosti, a to, aniž by se změnila doba trvání celého projektu. Přičemž tato časová rezerva nemá vliv na časové rezervy ostatních činností. Činnosti, které leží na kritické cestě mají nulovou celkovou časovou rezervu. (Kolčavová, 2008, s. 132)

Na základě údajů v tabulce na Obrázku 14, program QM for Windows sestrojil uzlově ohodnocený síťový graf na Obrázku 15. Z něj je zjevná kritická cesta projektu ve spočítaném čase 24 týdnů, která je označena červeně. Zahrnuje následné po sobě jdoucí kritické činnosti: Nákup výpočetní techniky (A) → Zpracování projektové dokumentace (B) → Výběrové řízení stavební firmy (C) → Výstavba ubytovacího zařízení (D) → Výběrové řízení zaměstnanců (K) → Školení pracovníků (L) → Propagace a reklama (M). Prodloužením doby trvání těchto činností dojde k prodloužení celého projektu.

Obr. 15. Uzlově ohodnocený síťový graf získaný pomocí programu QM for Windows (vlastní zpracování)

7.2 Finanční analýza projektu

Projekt bude spolufinancován finančními prostředky ze Státního zemědělského intervenčního fondu v rámci Programu rozvoje venkova 2014-2020. Jak již bylo uvedeno, projekt se bude týkat malých farem, pro které je vyměřena 45% míra podpory ze způsobilých výdajů. Z čehož představuje příspěvek Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova 49,5 % veřejných výdajů a příspěvek České republiky 50,5 % veřejných výdajů. (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch) Zbytek nákladů nepokrytých dotacemi bude financováno z vlastních zdrojů. *Tabulka 22* představuje modelový příklad investic, jejich možné zdroje pokrytí a přibližně odhadnuté potřebné částky na tyto investice.

Tab. 22. Modelový příklad investic a potřebných částek na ně (vlastní zpracování)

Investice	Zdroj	Částka v Kč
Výpočetní technika	SZIF, VZ	50 000
Rekonstrukce/výstavba budovy	SZIF, VZ	1 000 000
Odstavné a parkovací stání	SZIF, VZ	100 000
Oplocení	SZIF, VZ	50 000
Požární nádrž (10 m ³)	SZIF, VZ	20 000
Vybavení a zařízení budovy	SZIF, VZ	300 000
Dětské hřiště	SZIF, VZ	30 000
Montáž dětského hřiště	SZIF, VZ	10 000
Mzda projektového manažera	VZ	75 000
Mzda finančního manažera	VZ	75 000
Předpokládané náklady		1 710 000

Měsíční mzda projektového i finančního manažera činí v modelovém příkladu 15 000 Kč a bude jim vyplácena po dobu 5 měsíců, celkově tedy bude činit 75 000 Kč. Přičemž jak již bylo zmíněno v popisu realizačního týmu projektu, bude pozici finančního manažera vykonávat buď sám majitel ekologické farmy nebo rodinný příslušník. Stejně tak pozici průvodce ekologickou farmou, která ale již není do modelového příkladu z tohoto důvodu zahrnuta.

Dle modelového příkladu z *Tabulky 22* vyplývá, že většina investic tvoří způsobilé výdaje, které budou pokryty ze 45 % ze Státního zemědělského intervenčního fondu.

Předpokládané odhadované spočítané náklady na projekt by mohly dle *Tabulky 22* činit celkem 1 710 000 Kč.

7.3 Riziková analýza projektu

Prvním krokem rizikové analýzy je zhotovení tabulek metodiky pravděpodobnosti výskytu rizika a významnosti vlivu či dopadu rizika. Pro obě tabulky bylo zvoleno pět úrovní. (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018)

Metodika rizik

Tabulka 23 znázorňuje metodiku pravděpodobnosti výskytu rizik pomocí pěti úrovní. Dle nich je uvedeno označení a interval pravděpodobnosti rizik.

Tab. 23. Pravděpodobnost výskytu rizik (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018; vlastní zpracování)

Úroveň	Označení	Interval pravděpodobnosti
1	téměř vyloučené	vyskytuje se pouze ve výjimečných případech
2	nepravděpodobné	vyskytnout se může, ale také vůbec nemusí
3	možné	může se někdy vyskytnout
4	pravděpodobné	pravděpodobně se vyskytne
5	téměř jisté	vyskytne se skoro vždy

Tabulka 24 představuje metodiku významnosti dopadu rizik opět pomocí pěti úrovní. Dle nich je také opět uvedeno označení a interval pravděpodobnosti rizik.

Tab. 24. Významnost dopadu rizik (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018; vlastní zpracování)

Úroveň	Označení	Interval pravděpodobnosti
1	téměř neznatelný	neovlivňuje znatelně fungování
2	malý	ovlivňuje pouze dílčí aktivity
3	významný	vyžaduje okamžité řešení situace
4	velmi významný	významná ztráta, soudní spor, významné poškození majetku
5	katastrofický	významná ztráta/ztráta majetku, podnikání

Po vyhodnocení rizik pomocí předložené metodiky, bude vyhodnocená jejich závažnost prostřednictvím metody semaforu. Kdy běžná rizika budou označena zelenou barvou, závažná rizika žlutou barvou a nejzávažnější, tedy kritická rizika, červenou barvou. (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018)

Hodnocení rizik

Následující *Tabulka 25* představuje samotné hodnocení rizik prostřednictvím zvolené metodiky uvedené výše. V rámci rizikové analýzy se hodnotí P jako pravděpodobnost rizik, dopad rizik a vynásobením těchto dvou proměnných je zjištěna úroveň jednotlivých rizik, dle které jsou dále hodnocena. Rizika jsou rozdělena na tři kategorie, a to na rizika projektová a personální, finanční a rizika provozní a bezpečnostní.

Tab. 25. Riziková analýza projektu (vlastní zpracování)

Identifikované riziko	Riziková analýza			
	P	Dopad	Úroveň	Priorita
<i>Projektová a personální rizika</i>				
Zahrnutí nezpůsobilých výdajů	3	2	6	
Nedodržení termínů	3	2	6	
Neefektivní zaměstnanci	3	3	9	
<i>Finanční rizika</i>				
Nepřidělení dotace	3	4	12	
Neschopnost splácení úvěru	3	5	15	
<i>Provozní a bezpečnostní rizika</i>				
Nepříznivé počasí	3	3	9	
Nedostatečná informovanost veřejnosti	2	3	6	
Zranění zaměstnanců či návštěvníků	3	3	9	

Mezi hrozící projektová rizika dle *Tabulky 25* patří *zahrnutí nezpůsobilých výdajů*, které nejsou podporovány v rámci dotací. Prevence tohoto rizika je řádné nastudování obecné i specifické části výzvy a jedná se tedy o běžné riziko.

Nedodržení termínů v rámci projektu lze předcházet pomocí kvalitního zpracování metody CPM, které obstará solidní projektový manažer.

V rámci realizačního týmu by se mohli vyskytovat *zaměstnanci*, kteří *nepracují efektivně* a zbytečně tím projekt zdržují. Prevencí je důsledné výběrové řízení stavební a montážní firmy a zaměstnanců zapojených do realizace projektu.

Dále by mohlo dojít v rámci finančních rizik projektu k *nepřidělení dotace* z důvodu nedostatečného splnění či nesplnění podmínek nebo velké konkurence žadatelů o dotaci. Tomu je možné předejít precizním zpracováním projektu najatým projektovým manažerem.

V situaci využití úvěru k pokrytí investic, které nejsou předmětem podporovaným dotací, může sledem okolností nastat *neschopnost* majitele farmy uhradit své závazky a *splácet*

úvěr. Prevencí tohoto riziku je tvorba rezerv a zřízení pojištění v případě neočekávaných situací. V případě nevytvoření těchto rezerv a nezřízení pojištění může být nastalá situace kritická. Z toho důvodu se riziko řadí mezi nejzávažnější rizika, tedy kritická rizika.

Nepříznivým počasím by došlo k prodloužení doby trvání projektu. Tomuto riziku nelze předejít a projekt musí počítat s bezprostředně nastalou situací a následně být situací přizpůsoben.

Nedostatečná informovanost veřejnosti o nové možnosti ekoagroturistiky na ekologických farmách ve smyslu nevědomosti o její existenci je zapříčiněna nedostatečnou propagací a lze jí snadno předcházet efektivním využitím všech možných propagačních nástrojů. Jedná se tedy o běžné riziko.

V rámci stavby by mohlo dojít ke *zranění zaměstnanců* ať už samotné stavební firmy nebo majitele ekologické farmy a jeho rodinných příslušníků. V pokročilejší fázi projektu se zde také můžou vyskytovat *návštěvníci* absolvující prohlídku farmy, což bylo již vysvětleno na začátku podkapitoly 7.1 *Časová analýza projektu*, u kterých může rovněž dojít ke zranění. Z toho důvodu je nutné dodržovat bezpečnostní pokyny a poučit všechny účastníky o bezpečnosti pohybu na farmě.

7.4 Vyhodnocení návrhu projektu

Projekt rozvoje ekoagrotistiky v CHKO Bílé Karpaty jako mimoprodukční aktivity ekologického zemědělství byl navržen na základě malého počtu ekologických farem provozujících tuto činnost a to konkrétně 13 ze 104 ekologických farem ve sledovaném území a její nabídky v nedostatečných formách, při kterých není využito veškerého potenciálu, který tato mimoprodukční aktivita skýtá.

Projekt je zaměřen zejména na rodiny s dětmi, ale stejně tak se jí budou moci zúčastnit všichni lidé se zájmem o ekologické zemědělství a vztahem k přírodě obecně. Kromě ubytování na ekologické farmě a prohlídek farmy bude zahrnovat mnoho dalších aktivit spojených s ekoagrotistikou,

Hlavním cílem projektu je rozvoj ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Projekt by ovšem sledované oblasti přinesl mnoho dalších pozitiv a přínosů, které tvoří dílčí cíle projektu. Tvoří je zvýšení příjmů ekologických farem v dané oblasti, snížení nezaměstnanosti ve sledované oblasti, zvýšení atraktivity území z hlediska cestovního ruchu a zejména zajištění osvěty či poučení a rozšíření povědomí společnosti, v tomto případě návštěvníků farmy, o ekologickém zemědělství, bioproduktech a ochraně životního prostředí, čímž zvýší zájem o ekologické zemědělství v oblasti CHKO Bílé Karpaty. Neboť je projekt zaměřen zejména na rodiny s dětmi, tvoří další jeho významný přínos také vzdělávání mladé generace o dané problematice a možné vzbuzení zájmu o tuto problematiku, což se týká zejména starších dětí. Tyto pozitivní efekty vedou k naplnění hlavního cíle projektu, tedy rozvoje ekologického zemědělství v dané oblasti.

Projekt bude uskutečněn v rámci jarního kola výzev pro období 2018-2020, jehož předpokládaný termín je 4. 4.-24. 4. 2019, a to konkrétně v rámci výzvy 6.4.2 Podpora agrotistiky. Kritická cesta, tedy nejkratší možná doba realizace projektu, která byla vypočítána prostřednictvím metody CPM pomocí QM for Windows, celkem vychází na 24 týdnů. Předpokládané odhadované náklady na projekt činí celkem 1 710 000 Kč. Jeho rizika byla vyhodnocena prostřednictvím rizikové analýzy. Prostřednictvím které byla zjištěna nejzávažnější rizika, tedy kritická rizika, kterých je nutné se během projektu vyvarovat. Bylo zjištěno, že je tvoří rizika finanční, a to konkrétně riziko nepřidělení dotace a riziko neschopnosti splácení úvěru.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala ekologickým zemědělstvím v CHKO Bílé Karpaty. Hlavním cílem práce bylo navrhnout projekt rozvoje ekologického zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty na základě jeho zhodnocení pomocí příslušných metod a analýz.

Teoretická část této práce si kladla za cíl podat vysvětlení základních pojmů a teoretických přístupů k ekologickému zemědělství jako nástroji k rozvoji venkova prostřednictvím rešerše literárních zdrojů. Pomocí ní také představila vývoj a současný stav právní úpravy a systému veřejné podpory ekologického zemědělství v EU a ČR.

Předmětem praktické části práce bylo zpracování základní fyzicko-geografické a sociálně-ekonomické charakteristiky CHKO Bílé Karpaty ve vazbě na ochranu krajiny. Dalším dílčím cílem bylo zhodnotit vývoj, strukturu a veřejnou podporu ekologického zemědělství na vymezeném území. V rámci něj nebyly nalezeny u některých ekologických farem kompletní údaje ke zkoumaným problematikám. Posledním dílčím cílem bylo vypracovat projekt jeho rozvoje a podrobit jej časové, finanční a rizikové analýze na základě provedených analýz a rozhovorů s aktéry ekologického zemědělství na tomto území.

Hlavní cíl diplomové práce i jeho dílčí cíle byly splněny. Podařilo se zpracovat návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty. Byl navržen Projekt rozvoje ekoagrotistiky jako mimoprodukční aktivity ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty. Ten by mohl přispět k rozvoji ekologického zemědělství v této oblasti. Projekt by přinesl CHKO Bílé Karpaty mnoho pozitiv. Kromě zvýšení příjmů ekologických farem v dané oblasti, také snížení nezaměstnanosti ve sledované oblasti, zvýšení atraktivity území z hlediska cestovního ruchu a také zajistit osvětu společnosti v dané oblasti o ekologickém zemědělství, bioproduktech a ochraně životního prostředí. Neboť je projekt zaměřen zejména na rodiny s dětmi, tvoří jeho významný přínos také vzdělávání mladé generace o dané problematice a možné vzbuzení zájmu o tuto problematiku, což se týká zejména starších dětí. Tyto pozitivní efekty by měly vliv na rozvoj ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty.

Pro budoucí výzkum by bylo možné kvantitativně i kvalitativně zhodnotit skutečný dopad tohoto projektu na danou oblast a jeho přínosů pro tuto oblast a na základě zhodnocení, zvážit v rámci něj, či v rámci nového projektu, další možnosti zlepšení a rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**Monografie:**

- DABBERT, Stephan, Anna Maria HARING and Raffaele ZANOLI, 2013. *Organic Farming: Policies and Prospects*. 1st ed. London: Zed Books, 192 s. ISBN 978-18-4813-746-2.
- DLOUHÝ, Josef, a Jiří Urban, 2011. *Ekologické zemědělství bez mýtů: fakta o ekologickém zemědělství a biopotravinách pro média*. 1. vyd. Olomouc: Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, 25 s. ISBN 978-80-87371-13-8.
- DVORSKÝ, Jan a Jiří URBAN, 2014. *Základy ekologického zemědělství: podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 s příklady*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, 112 s. ISBN 978-80-7401-098-9.
- HLUCHÝ, Milan et al., 2008. *Ochrana ovocných dřevin a révy v ekologické a integrované produkci*. 1. vyd. Brno: Biocont Laboratory, 498 s. ISBN 978-80-901874-7-4.
- HOUŠKA, Petr, 2014. *Environmentální aspekty potenciálu území pro cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 80 s. ISBN 978-80-7452-041-9.
- HRDOUŠEK, Vít et al., 1999. *Bílé Karpaty: turistický průvodce*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Tiskárna L.V. Print, 259 s. ISBN 80-238-8472-7.
- KOLČAVOVÁ, Alena, 2008. *Kvantitativní metody v rozhodování: studijní pomůcka pro distanční studium*. 3., nezm. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 182 s. ISBN 978-80-7318-760-6.
- KONVALINA, Petr et al., 2008. *Pěstování obilnin a pseudoobilnin v ekologickém zemědělství*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 64 s. ISBN 978-80-7394-116-1.
- KOTĚRA Jan a Jan VALEŠKA, 2010. *Ekologické zemědělství a biopotraviny: otázky a odpovědi pro ekoporadny*. 1. vyd. Praha: PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 35 s. ISBN 978-80-904223-2-2.
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2012. *Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 148 s. ISBN 978-80-7434-059-8.

- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2016. *Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020: Czech Action Plan for Development of Organic Farming 2016-2020*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 94 s. ISBN 978-80-7434-193-9.
- NANDWANI, Dilip ed., 2016. *Organic Farming for Sustainable Agriculture*. 1st ed. Cham: Springer, 344 s. ISBN 978-33-1926-803-3.
- PÁSKOVÁ, Martina, 2009. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.
- PIRO, Zbyněk a Jitka WOLFOVÁ, eds., 2008. *Zachování biodiverzity karpatských luk: výstup z projektu UNDP-GEF*. 1. vyd. Praha: FOA, Nadační fond pro ekologické zemědělství, 108 s. ISBN 978-80-254-2795-8.
- SEIFERT, Martin, 2010. *Bílé Karpaty a Javorníky*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 110 s. ISBN 978-80-7360-977-1.
- TETERA, Václav, 2006. *Ovoce Bílých Karpat*. 1. vyd. Veselí nad Moravou: Základní organizace ČSOP Bílé Karpaty ve Veselí nad Moravou, 309 s. ISBN 80-903444-5-3.

Internetové zdroje:

- Agrofyto, spol. s.r.o., ©2017. AgroFyto Ekofarma-Lidečko. *Agrofyto.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.agrofyto.cz/>
- AOPK ČR, ©2018a. MZCHÚ. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/mzchu-a-prirodni-parky/>
- AOPK ČR, ©2018b. Národní přírodní památka. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/mzchu-a-prirodni-parky/narodni-prirodni-pamatky/>
- AOPK ČR, ©2018c. Národní přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/mzchu-a-prirodni-parky/narodni-prirodni-rezervace/>
- AOPK ČR, ©2018d. Přírodní památky. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/mzchu-a-prirodni-parky/narodni-prirodni-pamatky/>

- AOPK ČR, ©2018e. Přírodní rezervace. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/mzchu-a-prirodni-parky/prirodni-rezervace/>
- AOPK ČR, ©2018f. Územní ochrana. *Bilekarpaty.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/>
- BÁČOVÁ, Petra, 2017. Česko vyniká v ekologickém zemědělství. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cesko-vynika-v-ekologickem-zemedelstvi>
- BioFach, 2018. Růst ploch v ekologickém hospodaření pokračuje. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/rust-ploch-v-ekologickem-hospodareni-pokracuje>
- Bio-Info, 2018a. Jak používat nové evropské logo pro biopotraviny. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/jak-pouzivat-nove-evropske-logo-pro-biopotraviny>
- Bio-Info, 2018b. Rodí se nový akční plán pro ekologické zemědělství a biopotraviny. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/rodi-se-novy-akcni-plan-pro-ekologicke-zemedelstvi-a>
- Biospotřebitel.cz, 2018. Značení biopotravin. *Biospotrebitel.cz* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://biospotrebitel.cz/chci-znat-bio/jak-poznam-bio/znaceni-biopotravin>
- BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018. Analýza rizik. *Braintools.cz* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.braintools.cz/toolbox/zvladani-rizik/jak-analyzovat-rizika.htm>
- Bylinná valašská sušírna sv. Františka, ©2018. O nás. *Kvetybyliny.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kvetybyliny.cz/o-nas/>
- Centrum pro regionální rozvoj ČR, ©2011-2017a. Mapový server – MAS. *Mapy.crr.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=celkmas&Ves=121&z=5&l=ajax_mikro,mas&p=&#c=3515528%252C5525465&z=3&l=ajax_mikro,mas&p=&

- Centrum pro regionální rozvoj ČR, ©2011-2017b. Mapový server – Mikroregiony. *Mapy.crr.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:
http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&Values=943&lg=#c=3701809%252C5469084&z=6&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&
- CZ EkoConnect, 2007. IFOAM International a IFOAM EU Group. *Agronavigator.cz* [online]. Ekologické zemědělství [cit. 2018-03-07]. Dostupné z:
<http://www.agronavigator.cz/ekozem/default.asp?ids=0&ch=487&typ=1&val=58956>
- ČERMÁKOVÁ, Klára a Marcela MÁCOVÁ, 2017. Strukturální šetření v zemědělství – 2016. *Czso.cz* [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-03-28]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/strukturalni-setreni-v-zemedelstvi-2016>
- ČESKO, 2010-2018. Zákon č. 242/2000 Sb. *Zákony pro lidi.cz* [online]. ©AION CS, s.r.o. 2010-2018 [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-242>
- Český statistický úřad, 2017a. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2017. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>
- Český statistický úřad, 2017b. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2017: Population of Municipalities of the Czech Republic, 1 January 2017. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/45964084/1300721703.pdf/c2733bca-a698-42cb-a6ec-19b8e95f5bc6?version=1.0>
- Český statistický úřad, 2017c. Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích, 2005-2017. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_podil_nezamestnanych
- Český statistický úřad, 2017d. Statistický bulletin – Jihomoravský kraj - 1. až 4. čtvrtletí 2017. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-bulletin-jihomoravsky-kraj-1-az-4-ctvrtleti-2017>

- Český statistický úřad, 2017e. Statistický bulletin – Zlínský kraj - 1. až 4. čtvrtletí 2017. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-bulletin-zlinsky-kraj-1-az-4-ctvrtleti-2017>
- Český statistický úřad, 2017f. Strukturální šetření v zemědělství – regiony - 2016. *Czso.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zemedelstvi-celkem-hprfbajg6j>
- ČTPEZ – Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012. O ČTPEZ. *Ctpez.cz* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.ctpez.cz/cz/o-ctpez>
- Digitální registr ÚSOP, 2018. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. *Drusop.nature.cz* [online]. ©ČÚZK [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: http://drusop.nature.cz/mapa/drusop/?lb=cuzk_ags_zm&ly=ps%2Cmzchu_vOP%2Cvzchu_op%2Cevl%2Cpo&lbo=0.8&lyo=&c=-502230.1%3A-1191381.15&z=5
- Dotace EU, ©2018. Program rozvoje venkova 2014-2020. *Dotacni.info* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/program-rozvoje-venkova-2014-2020/>
- ECONOMY RATING a.s., ©2015-2018. Podpora agroturistiky. *Dotace.economy-rating.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://dotace.economy-rating.cz/aktuality/190-podpora-agroturistiky>
- Ekofarma Javorník, 2018a. Ovocnářství. *Ekofarmajavornik.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.ekofarmajavornik.cz/ovoce/>
- Ekofarma Javorník, 2018b. Pěstitelská pálenice. *Ekofarmajavornik.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.ekofarmajavornik.cz/palence/>
- Ekofarma Javorník, 2018c. Ze zelených stránek Bílých Karpat. *Ekofarmajavornik.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.ekofarmajavornik.cz/>
- Ekovín – svaz integrované produkce hroznů a vína, ©2015. Ekovín. *Ekovin.cz* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.ekovin.cz/>
- Enviweb s.r.o., ©1999-2018. Ekoagroturistika. *Enviweb.cz* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/eslovník/43>
- Erste Grantika Advisory, a.s., ©2018. Výzva 6 – Podpora agroturistiky (6.4.2). *Edotace.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/vyzva/vyzva-6-podpora-agroturistiky-642>

- Farma Blatnička, ©2018a. Česnekobraní. *Farmablatnicka.eu* [online]. [cit. 2018-03-25].
Dostupné z: <http://www.farmablatnicka.eu/cs/cesnekobrani/>
- Farma Blatnička, ©2018b. Farma Blatnička – jak objednat. *Farmablatnicka.eu* [online].
[cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.farmablatnicka.eu/cs/jak-objednat/>
- Farma Blatnička, ©2018c. Největší hrušňový sad plný rozmanitých chutí. *Farmablatnicka.eu* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.farmablatnicka.eu/cs/>
- Forschungsinstitut für biologischen Landbau FiBL, 2013. *Fibl.org* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.fibl.org/de/ueber-uns.html>
- Hnutí DUHA, 2016. Adresář ekologických zemědělců. *Bio-life.cz* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: http://www.bio-life.cz/adresar_eko_zemedelcu.pdf
- Hnutí DUHA, 2018a. Adresář farmářů. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/>
- Hnutí DUHA, 2018b. Adresář farmářů – Agrofyto, spol. s. r. o. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/agrofyto-spol-s-r-o-01-1115>
- Hnutí DUHA, 2018c. Adresář farmářů – Centrum Veronica Hostětín. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/centrum-veronica-hostetin-1005>
- Hnutí DUHA, 2018d. Adresář farmářů – EKO sady Komňa. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/eko-sady-komna-779>
- Hnutí DUHA, 2018e. Adresář farmářů – EKO Vlachovice, s.r.o. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/eko-vlachovice-sro-622>
- Hnutí DUHA, 2018f. Adresář farmářů – Farma Kotulačovec. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/farma-kotulacovec-49>
- Hnutí DUHA, 2018g. Adresář farmářů – Farma Nová Lhota. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/farma-nova-lhota-689>
- Hnutí DUHA, 2018h. Adresář farmářů – Farma Rudimov. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/farma-rudimov-889>

- Hnutí DUHA, 2018ch. Adresář farmářů – Farmář chce KPZ. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/kpz-bylnice-1084>
- Hnutí DUHA, 2018i. Adresář farmářů – Hornácká farma s.r.o. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/hornacka-farma-s-r-o-01-1013>
- Hnutí DUHA, 2018j. Adresář farmářů – Jan Čaňo. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/jan-cano-48>
- Hnutí DUHA, 2018k. Adresář farmářů – Kubišová Eva. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/kubisova-eva-30>
- Hnutí DUHA, 2018l. Adresář farmářů – KVATRO-EKOSTATEK, s.r.o. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/kvatro-ekostatek-sro-28>
- Hnutí DUHA, 2018m. Adresář farmářů – Lopeníček. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/lopenicek-623>
- Hnutí DUHA, 2018n. Adresář farmářů – Malár František. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/malar-frantisek-31>
- Hnutí DUHA, 2018o. Adresář farmářů – Maso z lúky. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/maso-z-luky-890>
- Hnutí DUHA, 2018p. Adresář farmářů – Mgr. Zdeněk Miklas. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/mgr-zdenek-miklas-568>
- Hnutí DUHA, 2018q. Adresář farmářů – Miroslav Habáník. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/miroslav-habanik-50>
- Hnutí DUHA, 2018r. Adresář farmářů – Miroslav Janča: výroba povidel a džemů. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/miroslav-janca-vyroba-povidel-a-dzemu-719>
- Hnutí DUHA, 2018s. Adresář farmářů – Moštárna Hostětín, s.r.o. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/mostarna-hostetin-sro-52>
- Hnutí DUHA, 2018t. Adresář farmářů – Pešek Radim. *Adresarfarmaru.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.adresarfarmaru.cz/pesek-radim-621>

- Hornácká farma s.r.o., ©2018. O nás. *Hornackafarma.cz* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.hornackafarma.cz/>
- HRABALOVÁ, Andrea, 2015. Vývoj ekologického zemědělství v Evropské unii. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/vyvoj-ekologickeho-zemedelstvi-v-evropske-unii>
- HRABALOVÁ, Andrea, 2016. Jak se vyvíjí ekologické zemědělství ve světě. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/jak-se-vyvi-ji-ekologicke-zemedelstvi-ve-svete>
- HRABALOVÁ, Andrea, 2017. Vývoj ekologického zemědělství v Evropě. *Bio-info.cz* [online]. Green marketing [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/vyvoj-ekologickeho-zemedelstvi-v-evrope>
- Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, 2018. Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty. *Nature.hyperlink.cz* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://nature.hyperlink.cz/Bile_Karpaty/index.htm
- iDNES.cz, 2007. Tak to se hned tak nevidí! Tatry i Alpy z Velké Javořiny. *Cestovani.idnes.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://cestovani.idnes.cz/tak-to-se-hned-tak-nevidi-tatry-i-alpy-z-velke-javoriny-pf8/-tipy-na-vylet.aspx?c=A071227_125036_igcechy_tom
- IFOAM EU Group, 2018a. About us. *Ifoam-eu.org* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.ifoam-eu.org/en/about-us-2>
- IFOAM EU Group, 2018b. IFOAM EU Members List 2017. *Ifoam-eu.org* [online]. [cit. 2018]. Dostupné z: <http://www.ifoam-eu.org/en/about-us/members>
- IFOAM EU Group, 2018c. Members. *Ifoam-eu.org* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.ifoam-eu.org/en/about-us/members>
- IFOAM – Organics International, 2018a. About us. *Ifoam.bio* [online]. [cit. 2018]. Dostupné z: <https://www.ifoam.bio/en/about-us>
- IFOAM – Organics International, 2018b. Sir Albert Howard. *Ifoam.bio* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.ifoam.bio/en/sir-albert-howard>
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016a. EZ v regionu. *Iskopenice.cz* [online]. [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <https://www.iskopenice.cz/ekologicke-zemedelstvi/ez-v-regionu/>

- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b. Katalog ekologického zemědělství. *Iskopenice.cz* [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.iskopenice.cz/ekofarmy/vse>
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016c. Nonnetit s.r.o. - Ekofarma u Macků. *Iskopenice.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.iskopenice.cz/katalog-firem/Subjekty/nonnetit-s-r-o-ekofarma-u-macku/>
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016d. O nás. *Iskopenice.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.iskopenice.cz/o-nas/>
- JARUŠKOVÁ, Radka, 2011. Podívejte se, kde nakoupit nejlevnější biopotraviny. *Nazeleno.cz* [online]. Nazeleno.cz ©2018 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://www.nazeleno.cz/bio/biopotraviny/podivejte-se-kde-nakoupit-nejlevnejsi-biopotraviny.aspx>
- KEZ o.p.s., ©2009a. Detail firmy – AGM servis s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01068>
- KEZ o.p.s., ©2009b. Detail firmy – AGRO BŘEZOVÁ s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00417>
- KEZ o.p.s., ©2009c. Detail firmy – Agrofiniš, spol. s r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01806>
- KEZ o.p.s., ©2009č. Detail firmy – Cigánek Stanislav. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00372>
- KEZ o.p.s., ©2009d. Detail firmy – Čaňo David. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02961>
- KEZ o.p.s., ©2009d'. Detail firmy – Čaňo Jan. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00260>
- KEZ o.p.s., ©2009e. Detail firmy – DAŠIKI s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02075>
- KEZ o.p.s., ©2009f. Detail firmy – Durdáková Jitka. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/04086>
- KEZ o.p.s., ©2009g. Detail firmy – EKOFARMA BALADA, s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02060>

- KEZ o.p.s., ©2009h. Detail firmy – EKO VLACHOVICE s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00172>
- KEZ o.p.s., ©2009ch. Detail firmy – Farma Rudimov s.r.o. - ekofarma. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/03954>
- KEZ o.p.s., ©2009i. Detail firmy – Fojtík Miroslav. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02872>
- KEZ o.p.s., ©2009j. Detail firmy – Fryzelková Zuzana. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/04085>
- KEZ o.p.s., ©2009k. Detail firmy – Husařík Bohumil – Farma Vápenice. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00521>
- KEZ o.p.s., ©2009l. Detail firmy – JAVORNÍK – CZ s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00321>
- KEZ o.p.s., ©2009m. Detail firmy – Juřík Martin. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/04026>
- KEZ o.p.s., ©2009n. Detail firmy – KLIP, s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00325>
- KEZ o.p.s., ©2009ň. Detail firmy – Králíková Anežka. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00389>
- KEZ o.p.s., ©2009o. Detail firmy – KVATRO-EKOSTATEK, spol. s r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00116>
- KEZ o.p.s., ©2009p. Detail firmy – Lebánek Vojtěch – Farma Žítková. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01613>
- KEZ o.p.s., ©2009q. Detail firmy – Lysák Pavel. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00655>
- KEZ o.p.s., ©2009r. Detail firmy – Lysáková Marta. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00029>
- KEZ o.p.s., ©2009ř. Detail firmy – Maňák Libor. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00081>
- KEZ o.p.s., ©2009s. Detail firmy – Matějčík Tomáš. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01609>

- KEZ o.p.s., ©2009š. Detail firmy – Miko Jan. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02331>
- KEZ o.p.s., ©2009t. Detail firmy – Miškářová Marie. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/03156>
- KEZ o.p.s., ©2009ť. Detail firmy – Novák Václav. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02902>
- KEZ o.p.s., ©2009u. Detail firmy – Pacík František. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/02135>
- KEZ o.p.s., ©2009v. Detail firmy – Petruš Jiří, Ing. - ekofarma Slopné. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01659>
- KEZ o.p.s., ©2009w. Detail firmy – ROKSLAV s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/03325>
- KEZ o.p.s., ©2009x. Detail firmy – Sedlačík Ladislav. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00163>
- KEZ o.p.s., ©2009y. Detail firmy – Sedlačík Ladislav ml. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/03678>
- KEZ o.p.s., ©2009z. Detail firmy – Staroba František. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01679>
- KEZ o.p.s., ©2009ž. Detail firmy – Šenkeřík Jiří. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/03743>
- KEZ o.p.s., ©2009aa. Detail firmy – ZD Starý Hrozenkov, a.s. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00608>
- KEZ o.p.s., ©2009bb. Detail firmy – ZEAS Bánov, a.s. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/04292>
- KEZ o.p.s., ©2009cc. Detail firmy – Zelený vrch, s.r.o. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/01753>
- KEZ o.p.s., ©2009dd. Detail firmy – Zemědělské družstvo Bzová – Krhov. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani/detail/00506>
- KEZ o.p.s., ©2009ee. Parametry loga EU. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/parametry-loga-eu>

- KEZ o.p.s., ©2009ff. Vyhledávání. *Kez.cz* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/vyhledavani>
- KOUTNÁ, Pavlína, 2006. Ekologické zemědělství. *Is.muni.cz* [online]. Masarykova univerzita [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/sgr9i?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dkoutn%C3%A1%20ekologick%C3%A9%20zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD%26start%3D1>
- KOVAŘÍKOVÁ, Hana a Renata PLACKOVÁ, 2007. Ekoagroturistika. *Olomouc.hnutiduha.cz* [online]. Hnutí Brontosaurus Jeseníky [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://olomouc.hnutiduha.cz/data/publications/ekoagroturistika-2007.pdf>
- Krajský úřad Zlínského kraje, ©2018. Dotační programy Zlínského kraje na rok 2018. *Kr-zlinsky.cz* [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/dotacni-programy-pripravovane-na-rok-2018-cl-4202.html>
- LUKROM, spol. s r.o. ©2015. ZEAS Bánov, a.s. [online]. *Lukrom.cz* [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.lukrom.cz/zeas-banov-a-s>
- lysahora.cz, 2008a. Fauna Bílých Karpat. *Lysahora.cz* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=79946>
- lysahora.cz, 2008b. Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty. *Lysahora.cz* [online]. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=75820&>
- lysahora.cz, 2008c. Tabulka obcí v CHKO Bílé Karpaty. *Lysahora.cz* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=121571&>
- Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018. Další geoportály. *Geoportal.gov.cz* [online]. [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/other-portals>
- Mapy.cz, 2018a. AGM servis, s.r.o. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.8860564&y=49.0752720&z=15&source=firm&id=2294069&q=agm%20servis>

- Mapy.cz, 2018b. AGRO BŘEZOVÁ, s.r.o. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.7423441&y=48.9189521&z=17&source=firm&id=1983374&q=agro%20b%C5%99ezov%C3%A1>
- Mapy.cz, 2018c. Agrofiniš, spol. s r.o. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.8174323&y=49.0374510&z=14&source=firm&id=2676742>
- Mapy.cz, 2018d. Centrum Veronica Hostětín. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.8788900&y=49.0506182&z=17&source=firm&id=12817245&q=centrum%20veronica>
- Mapy.cz, 2018e. EKOFARMA BALADA, s.r.o. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.5795889&y=48.8839510&z=17&source=firm&id=2674033&q=ekofarma%20balada>
- Mapy.cz, 2018f. Ekofarma-umacku.eu. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.8304154&y=48.9607545&z=16&source=firm&id=2678626&q=ekofarma%20slopn%C3%A9>
- Mapy.cz, 2018g. Hledání. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.7126353&y=49.5213510&z=8>
- Mapy.cz, 2018h. KLIP, s.r.o. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.9716183&y=49.1276679&z=17&source=firm&id=1977865&q=klip%20sro>
- Mapy.cz, 2018ch. Občanské sdružení Tradice Bílých Karpat. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.8787302&y=49.0504301&z=17&source=firm&id=419063&q=tradice%20b%C3%ADl%C3%BDch%20karpat>
- Mapy.cz, 2018i. Radim Pešek. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.7837324&y=49.0439660&z=13&source=firm&id=12770431&q=Pe%C5%A1ek%20Radim>

- Mapy.cz, 2018j. Zemědělské družstvo Bzová – Krhov, družstvo. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=17.8316287&y=49.0164295&z=17&source=firm&id=2369334&q=Zem%C4%9Bd%C4%9Blsk%C3%A9%20dru%C5%BEstvo%20Bzov%C3%A1%20Krhov>
- MAS Strážnicko, z.s., 2018. MAS Strážnicko, z.s. vyhlašuje Výzvu č. 3 PRV. *Test.straznicko-mas.cz* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z:
<http://test.straznicko-mas.cz/wp-content/uploads/2018/02/3.-v%C3%BDzva-PRV-zn%C4%9Bn%C3%AD-v%C3%BDzvy.pdf>
- Ministerstvo kultury České socialistické republiky, 1980. Výnos ministerstva kultury České socialistické republiky ze dne 3. listopadu 1980, č. j. 17.644/80 o zřízení chráněné krajinné oblasti „Bílé Karpaty“, rozprostírající se na území okresů Hodonín, Uherské Hradiště a Gottwaldov. *Nature.hyperlink.cz* [online]. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: https://nature.hyperlink.cz/Bile_Karpaty/vyhlasiky/Vynos_CHKO_BK_1980.pdf
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z:
[http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(EAFRD](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(EAFRD)
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016a. Mikroregiony– okres Hodonín. *Risy.cz* [online]. RIS – Regionální Informační Servis [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:
<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony?navez=&ucel=&uroven=Okresy&krajNuts=&okresNuts=CZ0645&orpKod=&obecNavez=&obecNavezHidden=>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016b. Mikroregiony– okres Uherské Hradiště. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:
<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony?navez=&ucel=&uroven=Okresy&krajNuts=&okresNuts=CZ0722&orpKod=&obecNavez=&obecNavezHidden=>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016c. Mikroregiony – okres Zlín. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:
<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony?navez=&ucel=&uroven=Okresy&krajNuts=&okresNuts=CZ0724&orpKod=&obecNavez=&obecNavezHidden=>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016d. Místní akční skupina – Luhačovské Zálesí, o.p.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Bohuslavice+nad+Vlári&obecNavezHidden=&obecZuj=557102>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016e. Místní akční skupina – MAS Bojkovska, z.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Hostětín&obecNavezHidden=&obecZuj=550736>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016f. Místní akční skupina – MAS Ploština, z.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Brumov-Bylnice&obecNavezHidden=&obecZuj=585114>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016g. Místní akční skupina – MAS Strážnicko, z.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Hroznová+Lhota&obecNavezHidden=&obecZuj=586188>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016h. Místní akční skupina – MAS Východní Slovácko, z.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Korytná&obecNavezHidden=&obecZuj=592285>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016i. Místní akční skupina – Místní akční skupina Hornácko a Ostrožsko, z.s. *Risy.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mistni-akcni-skupiny?navez=&Podporaz4Osyprv=&uroven=Obce&obecNavez=Malá+Vrbka&obecNavezHidden=&obecZuj=586366>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2013. MS2014+. *Mseu.mssf.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://mseu.mssf.cz/>

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2013. MS2014+ – referenční prostředí. *Mseu.mssf.cz* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://mseu-sandbox.mssf.cz/>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a. Agroturistika. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Venkov [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/prioritni-temata-site/agroturistika/>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018b. Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Zemědělství [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/dokumenty-statistiky-formulare/akcni-plan/akcni-plan-cr-pro-rozvoj-ekologickeho-2.html>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018c. Loga pro ekologické zemědělství. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Zemědělství [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/dokumenty-statistiky-formulare/loga-a-znacen/>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018d. Národní dotace. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Dotace [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018e. Počty ekologických subjektů k 5. 4. 2018. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Registr ekologických podnikatelů [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaPocetEP.aspx?stamp=1522929725785>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018f. Struktura půdního fondu v EZ k 6. 4. 2018. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Registr ekologických podnikatelů [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaPlocha.aspx?stamp=1522940726388>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018g. Vyhledávání subjektů. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Registr ekologických podnikatelů [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?find=A&clear=A&stamp=1522876074522>

- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018h. Výměry půdy v EZ podle krajů k 6. 4. 2018. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Registr ekologických podnikatelů [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaKraj.aspx?stamp=1522929390911>
- Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018ch. 6. kolo – Pravidla pro žadatele – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky. *Eagri.cz* [online]. eAGRI Dotace [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/x6-kolo-pravidla-pro-zadatele-operace-6-2.html>
- MOUDRÝ, Jan, [rok neuveden]. Trvale udržitelné zemědělství. *Home.zf.jcu.cz* [online]. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: http://home.zf.jcu.cz/~moudry/multif_zemedelstvi/frvs_pdf/2_TUZ.pdf
- PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s., 2018. O svazu. *Pro-bio.cz* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://pro-bio.cz/o-svazu/>
- RenoFarmy.cz, ©2017a. O společnosti. *Renofarmy.cz* [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://renofarmy.cz/>
- RenoFarmy.cz, ©2017b. ZD Starý Hrozenkov, a.s. *Renofarmy.cz* [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://renofarmy.cz/hrozenkov/>
- Státní zemědělský intervenční fond, ©2013a. Harmonogram výzev. *Szif.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014-harmonogram>
- Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b. Program rozvoje venkova 2014-2020. *Szif.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>
- Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c. Seznam příjemců dotací. *Szif.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dota-ci?name=&nuts4=CZ0724&obec=&opatr=&cod=&cdo=&year=2016&filter=hledat&page=1&asc=desc&sortby=%2FBIC%2FZC_F201
- Státní zemědělský intervenční fond, ©2013d. Státní zemědělský intervenční fond. *Szif.cz* [online]. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/szif>
- Státní zemědělský intervenční fond, 2018. Výzva MAS pro operaci 19.2.1 v PRV. *Szif.cz* [online]. Praha [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fprv2014%2Fzakladni_informace%2Fvyzvy%2F1519110218370.pdf

- Stonemania, ©2018. Travertin. *Stonemania.cz* [online]. Kicero Group s.r.o. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://stonemania.cz/prirodni-kamen/travertin/>
- VALEŠKA, Jan, [rok neuveden]. Co všechno vedlo ke vzniku ekologického zemědělství a kde by bylo možné najít historii vzniku ekologického zemědělství a produkce biopotravin? *Biospotřebitel.cz* [online]. Biospotřebitel.cz [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://biospotrebitel.cz/bio-poradna/casto-kladene-dotazy/co-vsechno-vedlo-ke-vzniku-ekologickeho-zemedelstvi-a-kde-by-bylo-mozne-najit-historii-vzniku-ekologickeho-zemedelstvi-a-produkce-biopotravin>
- VÁCLAVÍK, Tomáš, 2008. Ekologické zemědělství a rozvoj venkova. *Bio-info.cz* [online]. Brno: Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o.s. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: http://www.bio-info.cz/uploads/download/EZ_a_rozvoj_venkova.PDF
- Velká Javořina, 2018. Slavnosti bratrství Čechů a Slováků. *Velkajavorina.com* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://velkajavorina.com/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BTPM	Bez tržní produkce mléka.
ČR	Česká republika.
EF	Ekologické farmy.
EU	Evropská unie.
EZ	Ekologické zemědělství.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
CHKO BK	Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty.
ISKP	Informační systém konečného příjemce.
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území.
NPP	Národní přírodní památka.
NPR	Národní přírodní rezervace.
PP	Přírodní památka.
PR	Přírodní rezervace.
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond.
TTP	Trvalé travní porosty.
VZ	Vlastní zdroje.
VZCHÚ	Velkoplošná zvláště chráněná území.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Logo EU pro ekologickou produkci (KEZ o.p.s., ©2009ee)</i>	29
<i>Obr. 4. Logo na biopotravině vyrobené mimo EU (vlastní zdroj)</i>	30
<i>Obr. 3. Logo na biopotravině vyrobené v EU (vlastní zdroj)</i>	30
<i>Obr. 2. Loga na biopotravině (vlastní zdroj)</i>	30
<i>Obr. 6. Loga na biopotravině pocházející z Německa a prodávané v České republice (vlastní zdroj)</i>	31
<i>Obr. 5. Loga na biopotravině prodávané v České republice (vlastní zdroj)</i>	31
<i>Obr. 7. Logo biopotravin a bioproduktů vyprodukovaných v České republice (Biospotřebitel.cz, 2018)</i>	32
<i>Obr. 8. Národní přírodní rezervace a národní přírodní památka v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)</i>	60
<i>Obr. 9. Přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)</i>	61
<i>Obr. 10. Přírodní památky v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)</i>	63
<i>Obr. 11. Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (vlastní zpracování)</i>	80
<i>Obr. 12. Příklad biobedýnky (Jarušková, 2011)</i>	104
<i>Obr. 13. Certifikované označení ekologické farmy (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018a)</i>	106
<i>Obr. 14. Řešení metody CPM v program QM for Windows (vlastní zpracování)</i>	108
<i>Obr. 15. Uzlově ohodnocený síťový graf získaný pomocí programu QM for Windows (vlastní zpracování)</i>	109
<i>Obr. 16. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci mapy České republiky v měřítku 1 : 322 739 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	142
<i>Obr. 17. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci ostatních chráněných krajinných oblastí a národních parků v České republice na mapě v měřítku 1 : 322 739 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	143
<i>Obr. 18. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky v měřítku 1 : 161 097 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	144

<i>Obr. 19. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky 1 : 161 097 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	<i>145</i>
<i>Obr. 20. Mikroregiony v CHKO Bílé Karpaty (Centrum pro regionální rozvoj ČR, ©2011-2017b; vlastní zpracování).....</i>	<i>146</i>
<i>Obr. 21. Místní akční skupiny v CHKO Bílé Karpaty (Centrum pro regionální rozvoj ČR, ©2011-2017a; vlastní zpracování)</i>	<i>147</i>
<i>Obr. 22. Evropsky významná lokalita v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování) ...</i>	<i>148</i>
<i>Obr. 23. Zonace CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	<i>149</i>
<i>Obr. 24. Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování) ...</i>	<i>150</i>
<i>Obr. 25. Památné stromy v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)</i>	<i>151</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Očekávaná alokace finančních prostředků do konkrétních oblastí (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013b; vlastní zpracování).....</i>	<i>42</i>
<i>Graf 2. Vývoj počtu obyvatel v CHKO Bílé Karpaty (Český statistický úřad, 2017a; vlastní zpracování)</i>	<i>66</i>
<i>Graf 3. Celkový počet ekonomických subjektů ve sledovaných krajích (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)</i>	<i>68</i>
<i>Graf 4. Počet jednotlivých ekonomických subjektů ve sledovaných okresech (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)</i>	<i>68</i>
<i>Graf 5. Srovnání počtu jednotlivých ekonomických subjektů dle sledovaných okresů (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování)</i>	<i>69</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Vymezení CHKO Bílé Karpaty dle krajů a obcí (lysahora.cz, 2008c; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování).....</i>	<i>47</i>
<i>Tab. 2. Rozdělení obcí spadajících do CHKO Bílé Karpaty dle okresů.....</i>	<i>48</i>
<i>Tab. 3. Mikroregiony v CHKO Bílé Karpaty (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016a; b; c; vlastní zpracování).....</i>	<i>50</i>
<i>Tab. 4. Místní akční skupiny v CHKO Bílé Karpaty (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2012-2016d; e; f; g; h; i; vlastní zpracování).....</i>	<i>51</i>
<i>Tab. 5. Národní přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018c; vlastní zpracování).....</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 6. Národní přírodní památka v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018b; vlastní zpracování).....</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 7. Přírodní rezervace v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018e; vlastní zpracování).....</i>	<i>60</i>
<i>Tab. 8. Přírodní památky v CHKO Bílé Karpaty (AOPK ČR, ©2018d; vlastní zpracování).....</i>	<i>62</i>
<i>Tab. 9. Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel v CHKO Bílé Karpaty (Český statistický úřad, 2017b; vlastní zpracování).....</i>	<i>64</i>
<i>Tab. 10. Organizační statistika příslušných okresů a krajů (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování).....</i>	<i>67</i>
<i>Tab. 11. Ceny vybraných druhů zemědělských výrobků ve sledovaných krajích (Český statistický úřad, 2017d; e; vlastní zpracování).....</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 12. Obce v CHKO Bílé Karpaty, ve kterých se nachází ekologické farmy (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování).....</i>	<i>74</i>
<i>Tab. 13. Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018g; vlastní zpracování).....</i>	<i>75</i>
<i>Tab. 14. Nová ekologická farma v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018ch; vlastní zpracování).....</i>	<i>76</i>

Tab. 15. Ekologické farmy přilehlé* k CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018a; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování).....	77
Tab. 16. Výměry ploch ekologických farem (vlastní zpracování).....	78
Tab. 17. Příslušnost ekologických farem k obcím v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; KEZ o.p.s., ©2009ff; Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování).....	81
Tab. 18. SWOT analýza ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 17; vlastní zpracování).....	93
Tab. 19. Možné ceny ubytování za 1 noc (vlastní zpracování).....	102
Tab. 20. Možné další služby/aktivity nabízené v rámci ekoagroturistiky (vlastní zpracování).....	103
Tab. 21. Modelový příklad činností projektu (vlastní zpracování).....	107
Tab. 22. Modelový příklad investic a potřebných částek na ně (vlastní zpracování).....	110
Tab. 23. Pravděpodobnost výskytu rizik (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018; vlastní zpracování).....	111
Tab. 24. Významnost dopadu rizik (BRAIN TOOLS GROUP s.r.o., ©2014-2018; vlastní zpracování).....	111
Tab. 25. Riziková analýza projektu (vlastní zpracování).....	112
Tab. 26. Činnost ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; c-k; m-q; s; t; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009a-ň; p-dd; ff; Mapy.cz, 2018a-j; vlastní zpracování; webové stránky jednotlivých ekologických farem).....	152
Tab. 27. Činnost nové ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018ch; vlastní zpracování).....	163
Tab. 28. Činnost ekologických farem přilehlých k CHKO Bílé Karpaty (Agrofyto, spol. s.r.o., ©2017; Farma Blatnička, ©2018a-c; Hnutí DUHA, 2018b; l; r; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; Mapy.cz, 2018g; KEZ o.p.s., ©2009o; ff; vlastní zpracování).....	164
Tab. 29. Plochy v ekologickém zemědělství dle kultur (Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018g; vlastní zpracování).....	166

- Tab. 30. Čerpání dotací ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty v letech 2015 a 2016 (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c; vlastní zpracování) 168*
- Tab. 31. Čerpání dotací ekologických farem přilehlých k CHKO Bílé Karpaty v roce 2015 a 2016 (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c; vlastní zpracování) 170*

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha P I Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci mapy České republiky v měřítku 1 : 322 739.
- Příloha P II Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci ostatních chráněných krajinných oblastí a národních parků v České republice na mapě v měřítku 1 : 322 739.
- Příloha P III Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky v měřítku 1 : 161 097.
- Příloha P IV Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky v měřítku 1 : 161 097.
- Příloha P V Mikroregiony v CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P VI Místní akční skupiny v CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P VII Evropsky významná lokalita v CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P VIII Zonace CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P IX Malá zvláště chráněná území v CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P X Památné stromy na území CHKO Bílé Karpaty.
- Příloha P XI Činnost ekologických farem.
- Příloha P XII Plochy v ekologickém zemědělství dle kultur.
- Příloha P XIII Čerpání dotací ekologických farem v roce 2015 a 2016.
- Příloha P XIV Otázky k rozhovorům s aktéry ekologického zemědělství CHKO Bílé Karpaty.

PŘÍLOHA P I: VYMEZENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY V MĚŘÍTKU 1 : 322 739.

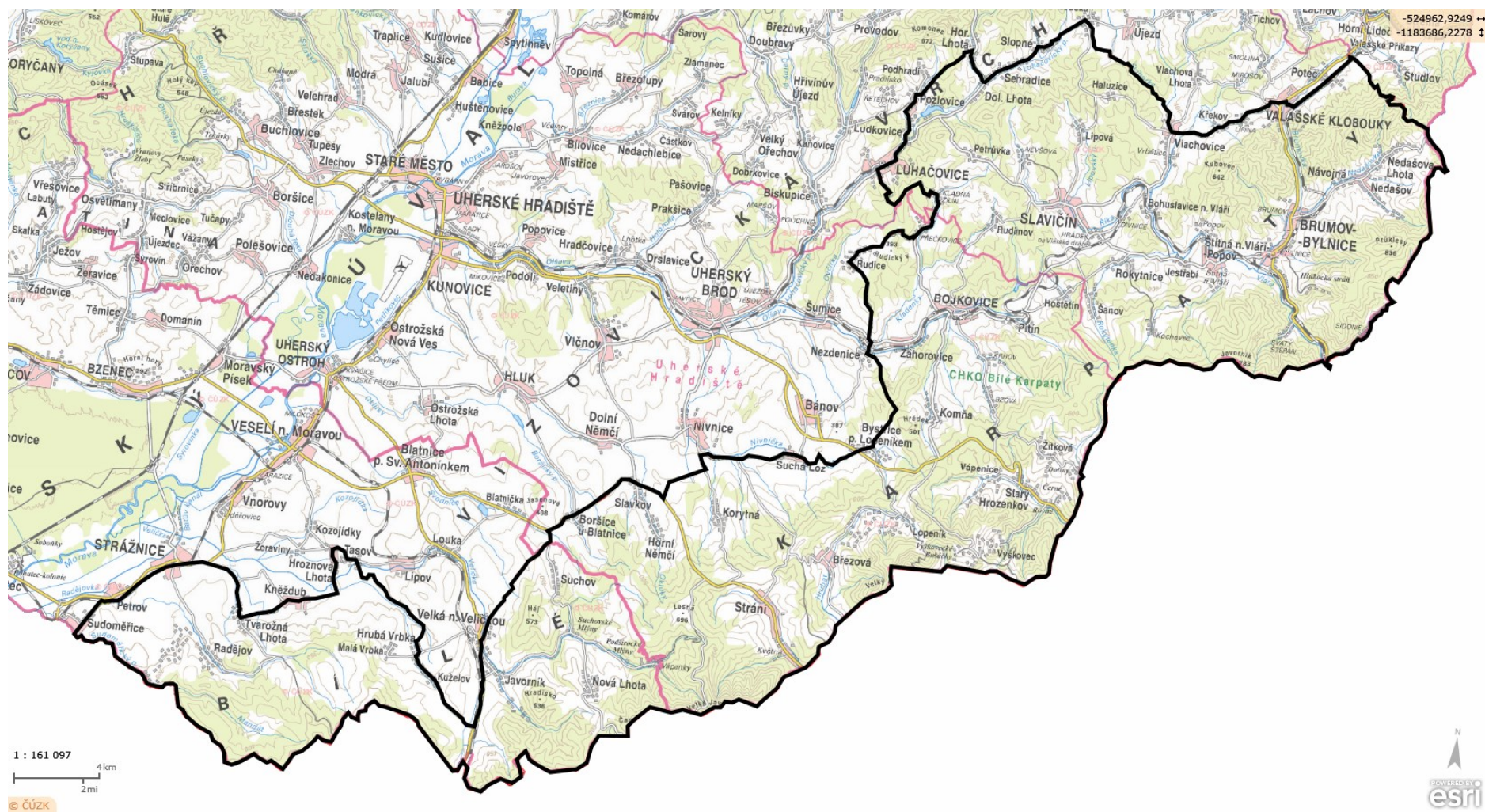
Obr. 16. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci mapy České republiky v měřítku 1 : 322 739 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P II: VYMEZENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY V RÁMCI OSTATNÍCH CHRÁNĚNÝCH KRAJINNÝCH OBLASTÍ A NÁRODNÍCH PARKŮ V ČESKÉ REPUBLICCE NA MAPĚ V MĚŘÍTKU 1 : 322 739.

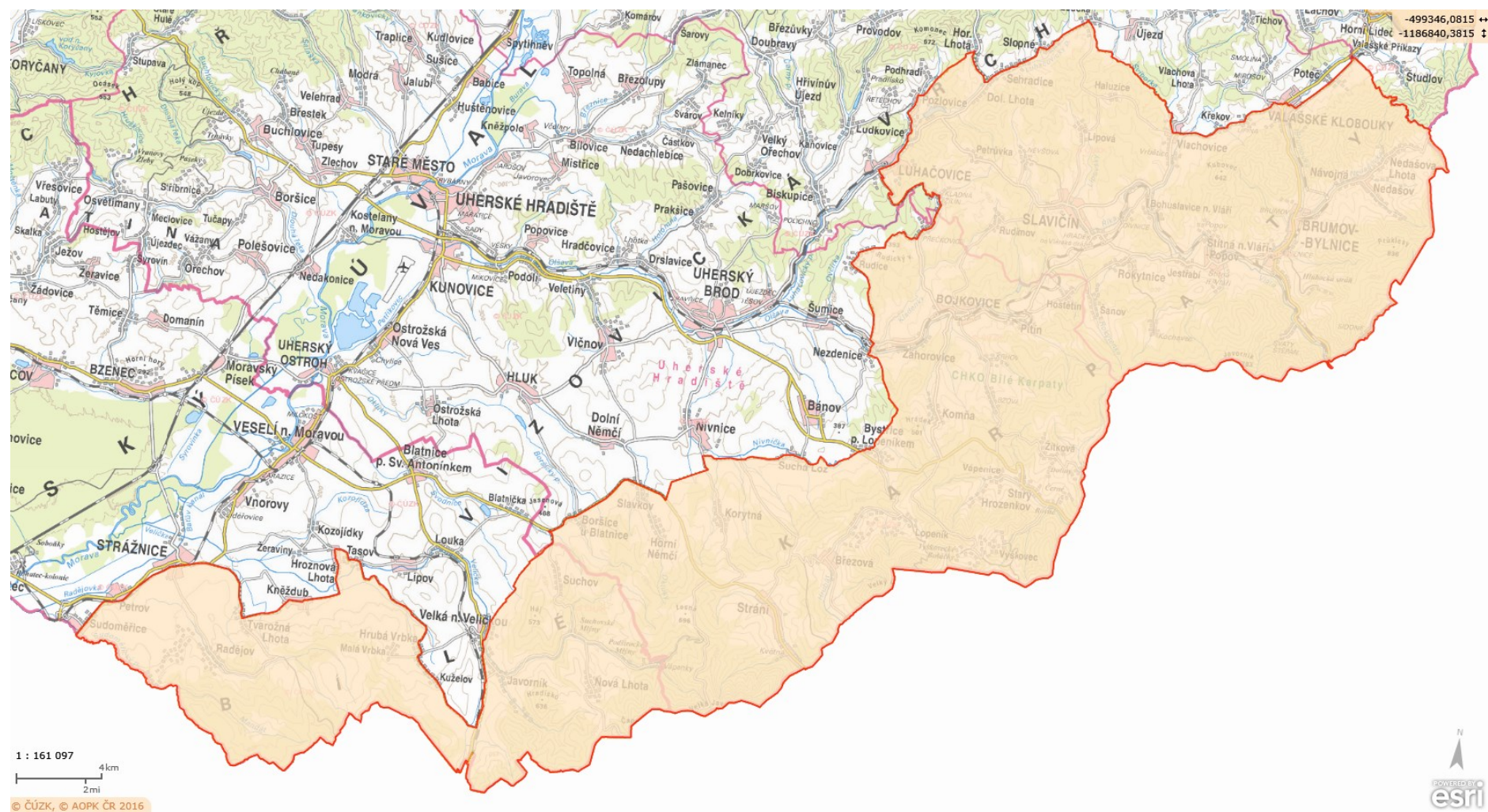
Obr. 17. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci ostatních chráněných krajinných oblastí a národních parků v České republice na mapě v měřítku 1 : 322 739 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P III: VYMEZENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY V MĚŘÍTKU 1 : 161 097.

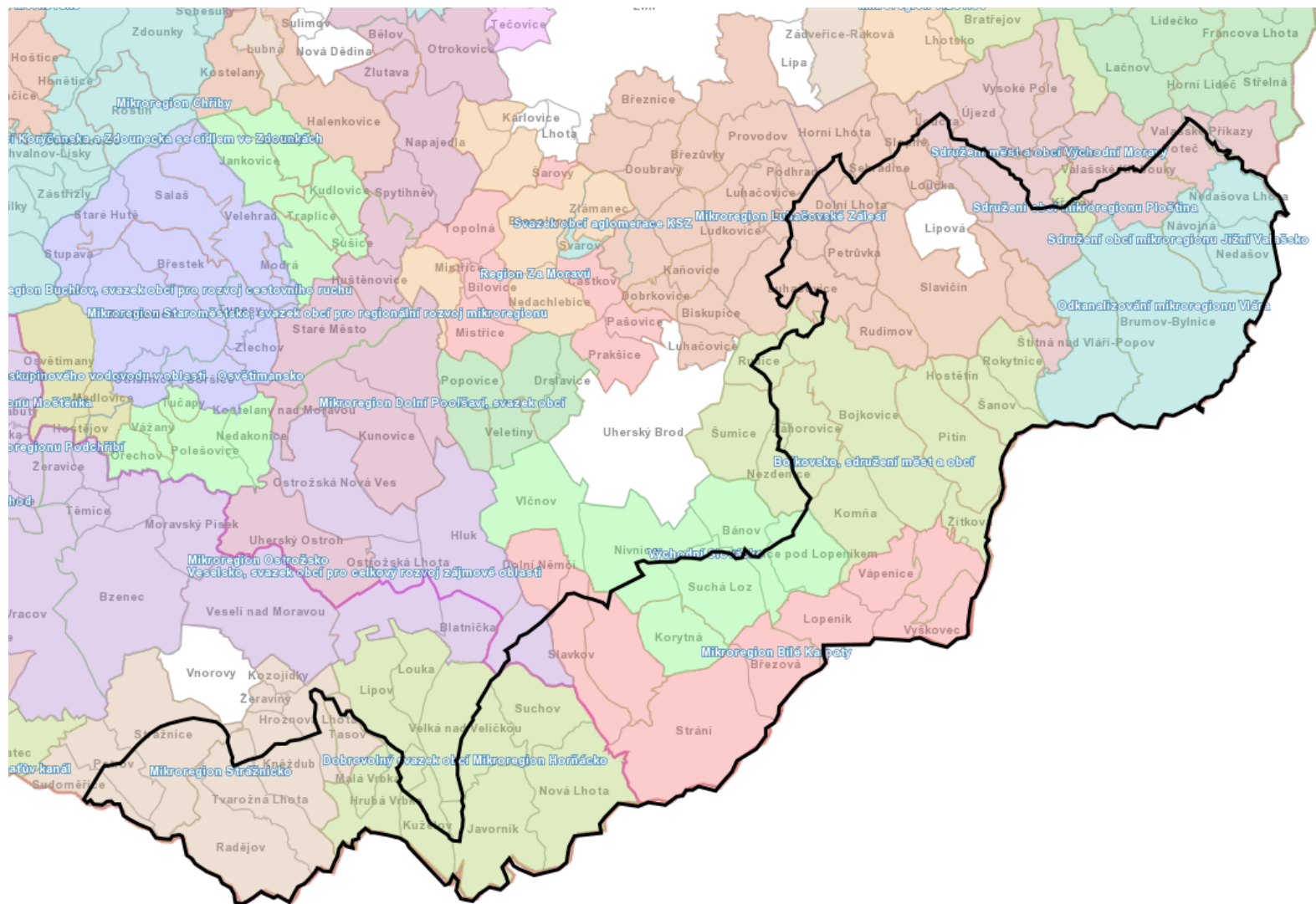
Obr. 18. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky v měřítku 1 : 161 097 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P IV: VYMEZENÍ CHKO BÍLÉ KARPATY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY V MĚŘÍTKU 1 : 161 097.

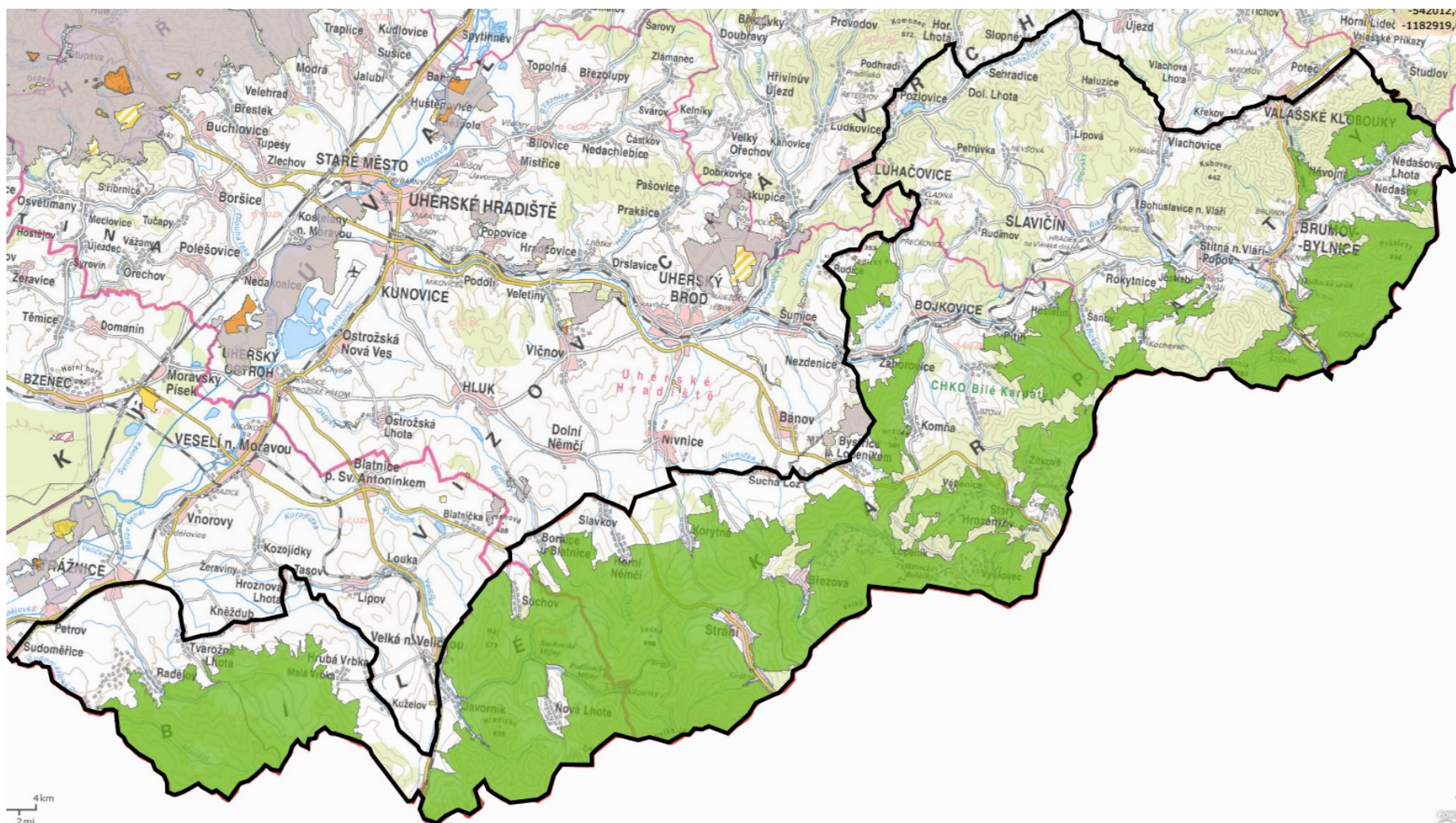
Obr. 19. Vymezení CHKO Bílé Karpaty v rámci České republiky 1 : 161 097 (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P V: MIKROREGIONY V CHKO BÍLÉ KARPATY.

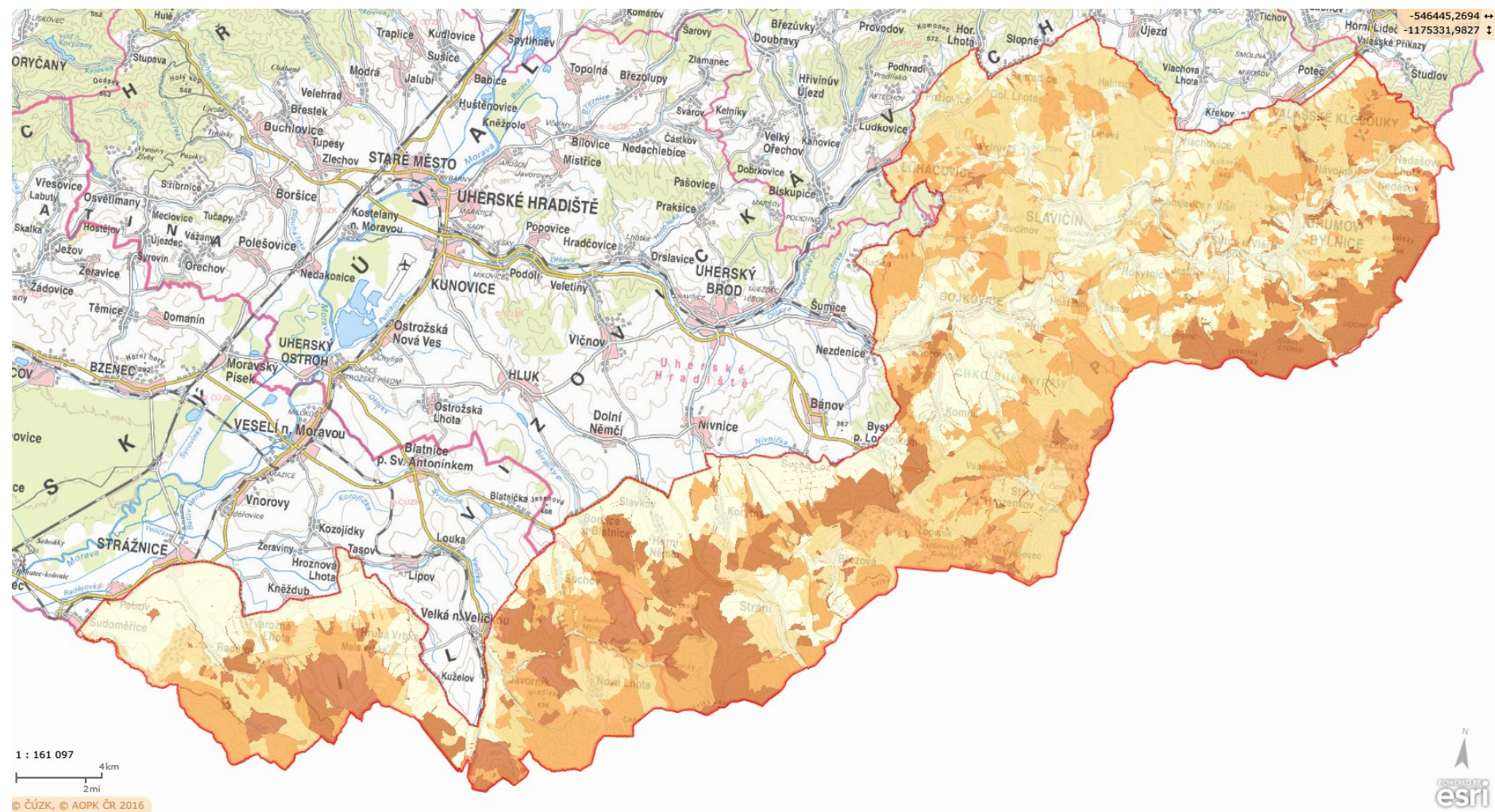
Obr. 20. Mikroregiony v CHKO Bílé Karpaty (Centrum pro regionální rozvoj ČR, ©2011-2017b; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P VII: EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA V CHKO BÍLÉ KARPATY.

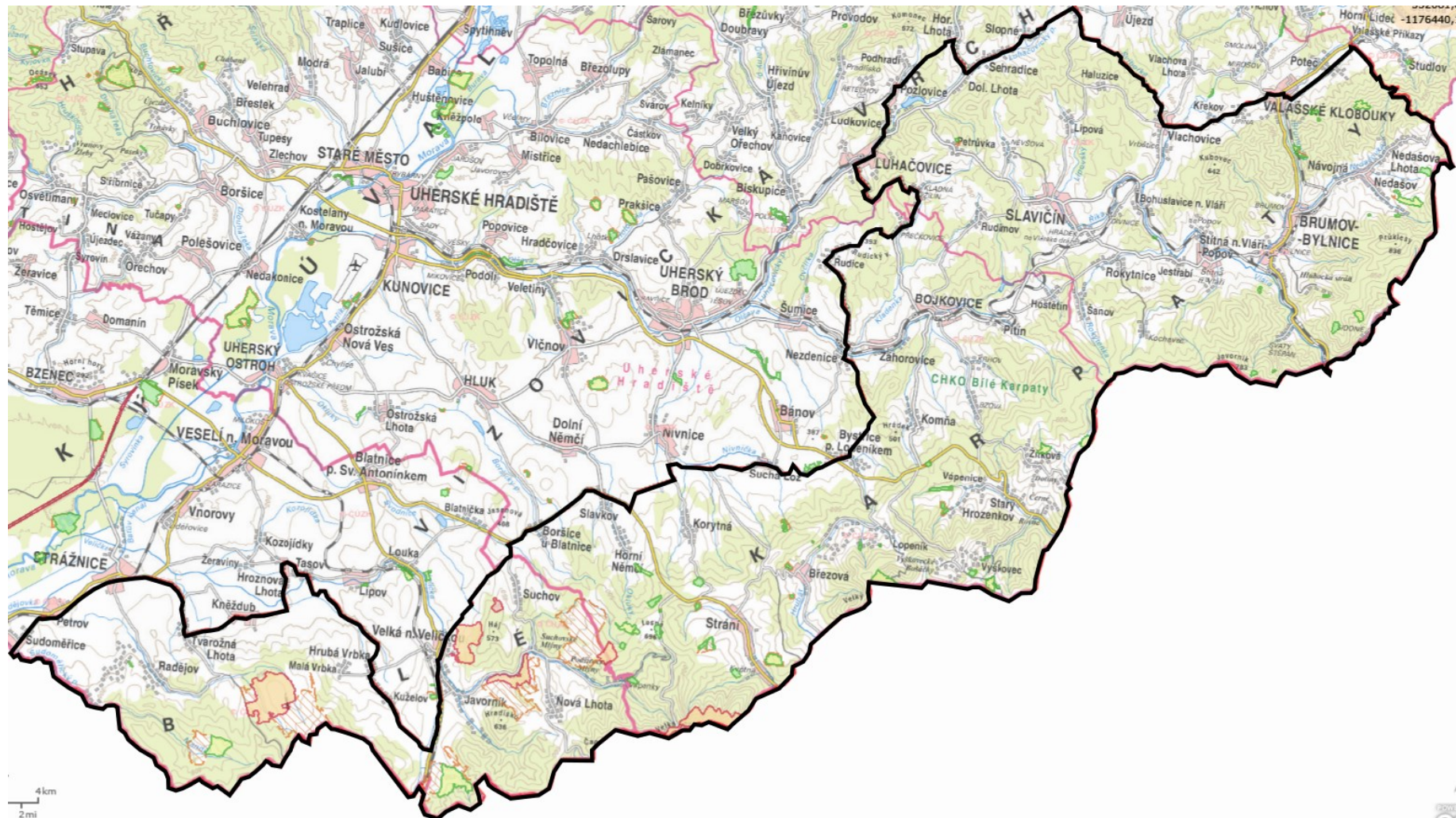
Obr. 22. Evropsky významná lokalita v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P VIII: ZONACE CHKO BÍLÉ KARPATY.

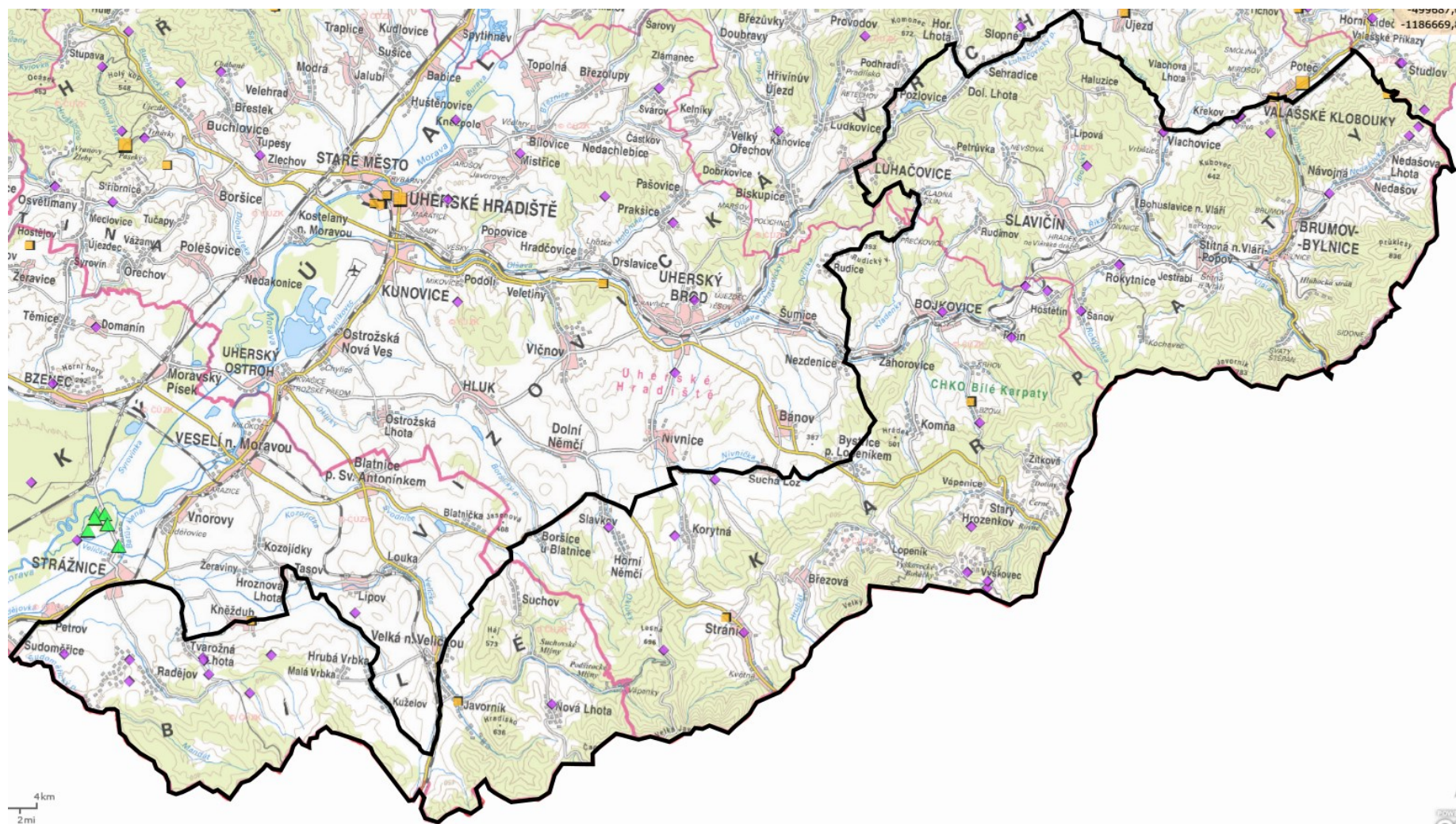
Obr. 23. Zonace CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P IX: MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ V CHKO BÍLÉ KARPATY.

Obr. 24. Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P X: PAMÁTNÉ STROMY V CHKO BÍLÉ KARPATY.

Obr. 25. Památné stromy v CHKO Bílé Karpaty (Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, 2018; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P XI: ČINNOST EKOLOGICKÝCH FAREM.

Tab. 26. Činnost ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2016; 2018a; c-k; m-q; s; t; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., ©2016b; KEZ o.p.s., ©2009a-ň; p-dd; ff; Mapy.cz, 2018a-j; vlastní zpracování; webové stránky jednotlivých ekologických farem)

Číslo	Ekologické farmy	Umístění
1	EKOZEAS Bánov, a.s.	Bánov
	<i>Produkce/Chov</i>	<i>Služby</i>
	Pšenice ozimá a jarní, ječmen, triticales Pícniny – seno, senáž Pastevní chov krav bez tržní produkce mléka – holštýnské jalovice: 400-500 ks, od roku 2013 simentálské jalovice	Odchov holštýnských jalovic pro společnost Agroječmínek s.r.o.
2	Agrofiniš, spol. s.r.o.	Bojkovice
	<i>Produkce/Chov</i>	<i>Služby</i>
	Pšenice, špalda, oves, olejníny Sušené luštěniny – peluška jarní Pícniny – seno, senáž, jetel luční, zelená píce (jetel, jetelotráva, vojtěška) Chov skotu – krav bez tržní produkce mléka, plemenných býků, jalovic a telat	Zpracování produktů rostlinné výroby Dodávání produktů
3	Koldokol Hana Němcová	Bojkovice
	<i>Produkce</i>	<i>Služby</i>
	Džemy Bioláda, nápoje ZEN, ovocné sirupy – vše bez přidaného cukru Bylinné čaje z Bílých Karpat: Čaje pro dva bio Švestková povidla bio a další	Prodej produkce E-shop
4	Pešek Radim	Bojkovice
	<i>Produkce</i>	<i>Služby</i>
	Bioovoce – hrušky, jablka, angrešt, kdoule, mišpule, rakytník, švestky, moruše, dřín Školky starých odrůd	Množení a prodej starých odrůd ovocných stromů, sezónní prodej Nabídka angreštů, asijských hrušní, arónií, jeřá- bů, mrazuvzdorného kiwi či starých odrůd hrušní a jabloní Prodej rybízů, rakytníků, ořešáků, původních divokých dřevin, slivoní a muchovníků Prodej možný po domluvě
5	Zemědělské družstvo Bzová-Krhov	Bojkovice
	<i>Produkce/Chov</i>	<i>Služby</i>
	Pícniny – seno, senáž Chov skotu	Provoz smíšeného hospodářství Zpracování produktů rostlinné výroby Sečení luk Prodej masa a mléka

6	Lysák Pavel	Brumov-Bylnice
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice, oves, triticales Pícniny – seno, senáž Chov masného skotu BTPM Odchov hříbat		
7	Lysáková Marta	Brumov-Bylnice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Zelenina, brambory a obiloviny Pícniny – seno, senáž Chov ovcí a skotu bez tržní produkce mléka		Pěstování pro vlastní potřebu
8	Slabíková Dominika	Brumov-Bylnice
<i>Popis</i>		
Neuvedeno		
9	Sucháček Jiří	Brumov-Bylnice
<i>Produkce</i>		
Ovoce		
10	Zahradnictví Vilímek, s.r.o.	Brumov-Bylnice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov skotu BTPM plemene Galloway Chov ovcí plemene Suffolk a Valaška		Nabídka chovného materiálu skotu a ovcí Prodej ekologického sena
11	Agro Březová, s.r.o.	Březová
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena – směs ovsa a hrachu Pšenice Pícniny – seno, senáž Chov plemenného skotu, prasat, drůbeže, hus		Zaměření na pastevní chov masného skotu Výroba produktů živočišné výroby Nabídka hus na jaře – pouze pro drobné odběra- tele Prohlídky farmy po domluvě
12	MZ Březová s.r.o.	Březová
<i>Chov</i>		
Chov prasat		
13	Čaňo David	Březová
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Chov skotu		
14	Čaňo Jan	Březová
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pšenice, ječmen Pícniny – seno, senáž Hovězí maso Chov masného skotu		Prodej skotu, případně i masa Prodej selat, živých vepřů Prodej pouze po domluvě

15	Králíková Anežka	Březová
Produkce/Chov		
Pšenice, oves Brambory Pícniny – seno, senáž Chov skotu		
16	Centrum Veronica Hostětín	Hostětín
Popis		Služby
Ekologické vzdělávací středisko s ubytovací a stravovací kapacitou Umístění v ukázkové přírodní zahradě s řadou herních prvků z přírodních materiálů a naučnou stezkou Sad starých odrůd ovoce Ekologická infrastruktura celé obce Hostětín Kořenová čistírna odpadních vod, obecní výtopna na biomasu, využívání solárních technologií, úsporné veřejné osvětlení a pasivní dům, ve kterém sídlí Centrum Veronica Blízkost bio-moštárny – biojablka z Bílých Karpat viz Moštárna Hostětín, s.r.o. (18)		Návštěva či absolvování tematického programu ekologické obce Hostětín Exkurze v Hostětíně Možnost exkurze v krajině či v lese Vzdělávání v daných tématech Základní a střední školy i veřejnost Ubytování – penzion: 2-4 lůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením, 28 lůžek Vhodné pro firemní akce, svatby, vzdělávací aktivity, školy v přírodě, rodinné dovolené Vaření s využitím biopotravín
17	Durdáková Jitka/Durdák Otto	Hostětín
Produkce/Chov		
Pícniny – seno Jablka, švestky Chov ovcí		
18	Moštárna Hostětín, s.r.o.	Hostětín
Produkce		Služby
Mošty – jablečný, jablečný BIO, jablečný s červenou řepou BIO, mošt zelená energie BIO, mátový BIO Sirupy – sirup z květů černého bezu BIO, sirup z listů máty peprné BIO, Rooibos BIO, sirup z listů a květů konopí BIO		Mošty a sirupy k dostání v moštárně a ve vybraných obchodech v České republice
19	Staroba František	Hostětín
Produkce		
Jablka, hrušky, švestky		
20	Tradice Bílých Karpat, občanské sdružení + s.r.o.	Hostětín
Popis/Produkce		Služby
Občanské sdružení zabývající se ochranou přírody a životního prostředí s cílem napomáhat všem aktivitám, které trvale rozvíjejí tradiční zemědělskou a řemeslnou produkci Bílých Karpat Výroba biomoštu		Zejména marketing regionálních produktů a propagace ochranné známky Tradice Bílých Karpat® Poradenské služby Prodej biomoštu (skleněné láhve, 0,7 l) Distribuce po celé České republice

21	Janiček Vít	Hroznová Lhota
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Zelenina, ovoce, byliny, květiny, semínka, koření, krmiva, obilí, ořechy, vejce, mléko, maso, zpracované produkty		Agroturistika Služby v zemědělství
22	Kubišová Eva	Hroznová Lhota
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Pěstování bylin – léčivé rostliny (růže, šalvěj, měsíček)		Dodavatel výhradně pro firmu Sonnentor s.r.o.
23	Hornácká farma s.r.o.	Hrubá Vrbka
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Ekologické sadaření a pěstování biozeleniny Chov skotu, prasat, koní, ovcí, koz, drůbeže		Exkurze pro školy i veřejnost: zvířata na farmě, stroje a zpracované produkty (sirupy, džemy, zavařeniny, pesta, sterilovaná zelenina atd.) Agroturistika, zážitková pedagogika Nabídka ubytování přímo na farmě
24	DAŠIKI s.r.o.	Javorník nad Veličkou
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Čerstvé pečivo Ovoce – švestky, jablka Pícniny – seno Chov skotu, ovcí a koz Mléčné výrobky Maso z vlastních chovů		Prodej produktů E-shop Pěstitelská pálenice – v provozu od 1. 10. 2016 Nabídka zpracování ovocných kvasů na kvalitní destilát
25	EKO sady Komňa	Komňa
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Švestky Švestková povidla Sušené ovoce Med Mošty		Prodej BIO švestek pro přímou konzumaci, sušení, zamrazování, zavařování a na kvas Prodej sušeného ovoce, povidel, moštu a medu (kromě medu vše v biokvalitě) Celoroční prodej
26	Matějčík Tomáš	Komňa
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Chov skotu		
27	Navláčilová Dagmar	Korytná
<i>Chov</i>		
Chov krav bez tržní produkce mléka – masný Simentál		
28	Zelený vrch, s.r.o.	Korytná
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice, žito, oves Pícniny – seno, senáž, sláma Chov skotu		
29	Bílé Karpaty s.r.o.	Korytná, Horní Němčí, Strání
<i>Chov</i>		<i>Služby</i>
Pastevectví		Údržba krajiny v regionu

30	KLIP, s.r.o.	Křekov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Zelenina, ovoce, ořechy Pícniny – seno, senáž Chov skotu		Prodej zeleniny, ovoce i ořechů
31	Juřík Martin	Lipová u Slavičina
<i>Chov</i>		
Chov skotu		
32	Dulínek Antonín, Ing.	Lopeník
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Ovoce v sadu Chov ovcí		Ošetřování luk a pastvin Výroba krmiv
33	Lopeníček (Pirovi Zbyněk a Lucie)	Lopeník
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Zelenina Ovoce Mléko kravské a ovčí Mléčné výrobky		Agroturistika, poradenská činnost v oblasti ochrany přírody a ekologického zemědělství Brigády či dlouhodobé pracovní pobyty Prodej po domluvě, prodej ze dvora
34	Martiš Jaroslav	Lopeník
<i>Chov</i>		
Chov skotu, chov ovcí a koní		
35	Miškářová Marie	Lopeník
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice, oves, triticale Brambory Chov skotu		
36	Strapina Daniel	Lopeník
<i>Chov</i>		
Chov skotu a koní		
37	Polfin eko valašská, s.r.o.	Loučka
<i>Produkce/Chov</i>		
Oves krmný Výroba krmiva – seno a senáž pro skot Chov skotu plemena Aberdeen Angus a Red Angus		
38	Vacula Zdeněk	Luhačovice
<i>Produkce/Chov</i>		
Ječmen, oves Pícniny – seno, senáž Jablka, švestky Chov skotu BTPM		
39	ZÁLESÍ agro a.s.	Luhačovice
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice (špalda), ječmen, oves, sušené luštěniny Pícniny – seno, senáž Chov skotu BTPM		

40	Novák Václav	Nedašov
<i>Produkce/Chov</i>		
Oves Pícniny – seno, senáž Jablka, hrušky, švestky Vlašské ořechy Chov skotu a ovcí		
41	Fojtík Miroslav	Nedašova Lhota
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Chov masného skotu		Prodej sena, senáže Prodej zástavového skotu
42	Pacík František	Nedašova Lhota
<i>Produkce/Chov</i>		
Brambory Pícniny – seno, senáž Jablka, švestky Chov skotu		
43	Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice	Nezdenice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Obiloviny, luskoviny, olejniny, krmné plodiny Chov krav bez tržní produkce mléka		Služby mechanizací okolním podnikům
44	Farma Nová Lhota	Nová Lhota
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Ječmen, seno, pšenice Chov skotu, jehňat		Prodej jehňat, skotu Prodej po domluvě, prodej ze dvora
45	Malár František	Nová Lhota
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov jehňat, jatečních beráneků		Prodej jehňat, jatečních beráneků Prodej po domluvě, prodej ze dvora
46	Vinařství Klásek	Petrov u Hodonína
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Biovíno – bílé, červené		Vinný sklep: posezení, firemní akce, degustace, rodinné oslavy – do 50 osob
47	Gottfriedová Kateřina/Gottfried Jiří	Petrůvka u Slavičina
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov plemenných ovcí původní Valaška		Údržba krajiny
48	Běluša Leoš	Pitín
<i>Popis</i>		
Rodinná farma		
49	Ševčík Zdeněk, Ing.	Pitín
<i>Produkce/Služby</i>		
Ovoce a jeho zpracování		
50	ZS Pitín, a.s.	Pitín
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Obiloviny, osiva, luskoviny a krmné plodiny Chov skotu – krav bez tržní produkce mléka		Poskytování agrotechnických služeb a služeb v komunální oblasti

51	Cigánek Stanislav	Poteč
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Jablka, švestky Chov skotu a ovcí		
52	Miklas Zdeněk, Mgr.	Poteč
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Hrušky, jablka Mošty Povidla Sušené ovoce Chov jehňat Kůže		Trvale udržitelná údržba krajiny zemědělskými metodami Prodej sušeného ovoce, povidel a pasterizovaných ovocných šťáv (moštů) z extenzivních sadů (i do vlastních skleněných nádob) Mobilní moštárna Prodej jablek formou samosběru pro veřejnost Prodej vyčiněné kůže Dobrovolná pomoc, praxe na farmě Prodej po domluvě a prodej ze dvora Prohlídka farmy
53	Žák František	Poteč
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Chov skotu BTPM a ovcí		
54	AGMOPOL s.r.o.	Rokytnice u Slavičina
<i>Produkce/Chov</i>		
Jabloňové a trnkové sady Chov ovcí		
55	Ekofarma Rokytnice (Jaroslava Moudříková)	Rokytnice u Slavičina
<i>Popis/Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Rodinný podnik Chov zvířat Masná produkce		Údržba sadů a pastvin Prodej jehněčího masa a jehňat na výpas Účastník mnoha zemědělských i jiných akcí, zejména v přírodně-historickém areálu parku Rochus
56	ROKSLAV s.r.o.	Rokytnice u Slavičina
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Jablka, třešně, švestky Vlašské ořechy Chov skotu, ovcí a koz		
57	Zemědělské družstvo Rudice-Přečkovice	Rudice
<i>Produkce/Chov</i>		
Obiloviny Vojtěška, jetelotraviny, peluška, hořčice Chov masného skotu		

58	Farma Rudimov s.r.o. – ekofarma	Rudimov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Chov ovcí masného plemene Romney March (Kent) Chov krav masného plemene Aberdeen Angus		Prodej ovcí, skotu Prodej senáže Služby v zemědělství
59	Maso z lúky	Rudimov
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Vyzrávané jehněčí (min. 5 dní ve visu) a hovězí (minimálně 21 dnů ve visu) maso Uzeniny z vlastních surovin		Zpracování vlastní produkce + produkce farmářů převážně z Bílých Karpat Koncentrace na veškerou klientelu: koncoví zákazníci, obchody (většinou farmářské), restaurace
60	Verner Rudolf – ekofarma Vasilsko	Rudimov
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Chov skotu BTPM		
61	ZAKFARM s.r.o.	Rudimov
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Chov skotu BTPM a ovcí		
62	Žáková Šárka	Rudimov
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Chov skotu a ovcí		
63	OLŠAVA-EKO s.r.o.	Sehradice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov masného skotu Aberdeen Angus		Údržba luk a pastvin
64	AGM servis s.r.o.	Slavičín
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Hovězí a jehněčí maso (BIO zpracovna) Uzeniny z vlastních surovin Chov skotu bez tržní produkce mléka, pastevní odchov		Provozování rostlinné a živočišné výroby Prodej sena Prodej zástavového skotu (býčci) Prodej dobytka (masný průmysl) Rozvoz zboží Koncoví zákazníci i obchody
65	Ekofarma Polách	Slavičín
<i>Produkce/Chov</i>		
Ovoce, brambory Chov skotu, ovcí a koní		
66	Zemánek Josef	Slavičín
<i>Produkce/Chov</i>		
Obilí Chov masného skotu (Aberdeen Angus, Simmental) Chov ovcí (Suffolk) a koz Okrajově chov drůbeže pro maso (kachny, husy, krůty a další)		

67	Petrů Jiří, Ing. – ekofarma Slopné	Slopné
<i>Produkce</i>		
Pícniny – seno Jablka, hrušky, švestky		
68	Habáník Miroslav	Starý Hrozenkov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Brambory Chov masného a mléčného skotu, drůbeže a prasat		Prodej telat V menší míře možnost zakoupit brambory Prodej po domluvě
69	Miko Jan	Starý Hrozenkov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Jablka Chov ovcí		Hospodaří na TTP a orné půdě Ovocnářství, sadařství
70	Sedlačík Ladislav	Starý Hrozenkov
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice, triticales Pícniny – seno, senáž Chov skotu bez tržní produkce mléka		
71	Sedlačík Ladislav ml.	Starý Hrozenkov
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Jablka Chov skotu		
72	Zapletalová Jarmila	Starý Hrozenkov
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Ekologický jablečný sad – biojablka (vysokokmeny) Odrůdy jablek: matčino, jonathan, ontario a další		Zájemci si mohou přijet jablka sami nasbírat
73	ZD Starý Hrozenkov, a.s.	Starý Hrozenkov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Pěstování ovoce – staré sady jabloní 60 ha Chov masného skotu Chov ovcí		Dodavatel biojablek pro biomošt z Bílých Karpát a výrobce sušených jablek Prodej ze dvora: mléko a jablka pro místní obyvatele
74	Ovčín Strání	Strání
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Chov ovcí – pastva od května do mrazů Chov krav bez mléčné produkce Některé pozemky pro pastvu kolem ovčína (asi 40 ha)		Prodej jehňat Prodej hovězího V letním období spolupráce s ostatními farmami při výpomoci při senech

75	EKOFARMA BALADA, s.r.o.	Suchov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pšenice, ječmen, oves Pícniny – seno, senáž Chov skotu plemene Highland, ovcí, jatečních jehňat		Výroba produktů živočišné výroby
76	Svrček Milan	Suchov
<i>Chov</i>		
Chov masného skotu		
77	Pelěšek David, Ing.	Šanov
<i>Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov ovcí plemene Romney		Prodej ovcí plemene Romney
78	Ekofarma JAVORNÍK (JAVORNÍK – CZ s.r.o.)	Štítná nad Vláří-Popov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena – vikev setá Pšenice, ječmen, oves, triticales Hořčičná semena – hořčice Koriandr Pícniny – seno, senáž, jetel luční Jablka, hrušky, švestky Chov mléčného skotu Surové mléko mléčného skotu – kravské mléko Produkce krmiv k vlastní spotřebě Sírnyé knoty a svíce		Ekologická zemědělská výroba Provoz pekárny Ubytovací a stravovací služby Rehabilitační zařízení Prodej sirných knotů a svící Od roku 2015 v provozu i vlastní mlékárna s produkcí výrobků z bio mléka: tvaroh, balkán- ský sýr, jogurtové mléko, hermelín, plnotučný zákys Možnost zakoupení výrobků v areálu firmy v nové farmářské prodejně
79	Kolínek Josef	Štítná nad Vláří-Popov
<i>Produkce/Chov</i>		
Původní sad vysokokmenů – trnky, jablka aj. (0,5 ha) Tři roky vysázený sad starých odrůd – několik licenčních (1,3 ha) Dva roky vysázený sad starých odrůd trnek (0,3 ha) Nové odrůdy jabloní (štíhlá vřetena) – 490 ks (1,225 ha) Pícniny – seno Chov ovcí		
80	Ovčí ekofarma Štěpančík Petr	Štítná nad Vláří-Popov
<i>Chov</i>		<i>Služby</i>
Základní stádo 100 ks, bahnicí plemene Suffolk		Prodej chovných i jatečných jehňat Prodej ze dvora
81	Šuráňová Gabriela	Štítná nad Vláří-Popov
<i>Chov</i>		
Chov ovcí (kříženci plemene Suffolk)		
82	Urban Josef	Štítná nad Vláří-Popov
<i>Chov</i>		
Chov ovcí		

83	Šenkeřík Jiří	Valašské Klobouky
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Jablka, švestky Chov skotu a ovcí		
84	Šenkeřík Marek	Valašské Klobouky
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Chov skotu BTPM a ovcí		
85	Ekofarma u Macků	Vápenice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Ovoce původních krajových odrůd Léčivé bylinky pro přípravu čajů, sušená rajčata, řepa, jablka ve skořici, sušené broskve, švestky, aronie, hrušky a mirabelky Chov dojných východofřízkých ovcí V menší míře chov dalších zvířat		Možnost zhlédnutí roubené sušičky ovoce Výroba bio křížal, ovocných směsí Prodej produktů farmy dle sezóny Sezonní prodej čerstvého a sušeného ovoce (jablka, hrušky, třešně, švestky), ořechů Prodej ze dvora produktů farmy dle sezóny Internetový prodej sušeného ovoce – bio křížaly, meruňky, černý rybíz Možnost prohlídky farmy
86	Husařík Bohumil – Farma Vápenice	Vápenice
<i>Produkce/Chov</i>		
Pšenice Pícniny – seno Chov masného skotu bez tržní produkce mléka Chov koní		
87	Maňák Libor	Vápenice
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno Chov masného skotu		
88	Michalčík Pavel	Vápenice
<i>Chov</i>		
Chov skotu bez tržní produkce mléka		
89	EKO VLACHOVICE s.r.o.	Vlachovice
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Obiloviny, oves, triticales Pícniny – seno, senáž Chov zástavového skotu Chov ovcí plemene Romney Chov jehňat		Prodej biosena, píce Prodej jehňat, zástavového skotu Prodej po domluvě Prohlídka farmy

90	Fryzelková Zuzana (Sušírna svatého Františka)	Vlachovice
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Pěstování, sběr bylin a originálních jedlých květů: chryzantéma jedlá, pažitka, kopr, petržel naťová, petržel kadeřavá, řepa červená, kotvičnik zemní, konopí seté, třezalka tečkovaná, meduňka, saturejka, tymián obecný, mateřídouška, fiala letní, hvozdík karafiát, majoránka, mini violka – květ, sléz maurský, rozmarýna lékařská – nať, levandule lékařská, šalvěj lékařská, dobromysl obecná, měsíček lékařský, lichořeřišnice, máta, bazalka, libeček, třapatka nachová, chrpa modrák		Nabídka čerstvých bylin a originálních jedlých květů Také ve formě bylinných čajů a zejména speciálních bylinných koupelí Sušené byliny a sušené ovoce z historické dřevěné Sušírny sv. Františka
91	Ševčík Miroslav, Ing.	Vlachovice
<i>Chov</i>		<i>Služby</i>
TTP, většinou se jedná o pastviny Chov krav bez tržní produkce mléka Chov koní		Prodej telat a hříbat
92	Farma Kotulačovec (Otmar a Klára Doležalovi)	Žitková
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Brambory, dýně Hokaido, špalda Ovoce (jablka), zelenina (mrkev), cibule, byliny Chov mléčného a masného skotu, koní, ovcí, jehňat, drůbeže		Prodej skotu Prodej po telefonické domluvě Výpomoc „při senách“ od června do srpna za ubytování a stravu
93	Josbios s.r.o.	Žitková
<i>Služby</i>		
Zaměření na uchování krajinného rázu Ochrana původní květeny, sbírání bylin Možnost agroturistiky, vyjížděky na koních		
94	Lebánek Vojtěch – Farma Žitková	Žitková
<i>Produkce/Chov</i>		
Pícniny – seno, senáž Chov skotu		
95	Pouza Daniel	Žitková
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Jablka, švestky, ořechy Chov skotu BTPM, koní		Služby pro zemědělství, technické činnosti v dopravě

Tab. 27. Činnost nové ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty (Hnutí DUHA, 2018ch; vlastní zpracování)

Číslo	Nová ekologická farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění
96	Šenkeřík Martin	Brumov-Bylnice
<i>Produkce</i>		
Zelenina, ovoce, vejce		

Tab. 28. Činnost ekologických farem přilehlých k CHKO Bílé Karpaty
(Agrofyto, spol. s.r.o., ©2017; Farma Blatnička, ©2018a-c; Hnutí DUHA, 2018b;
l; r; Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s., ©2016b;
Mapy.cz, 2018g; KEZ o.p.s., ©2009o; ff; vlastní zpracování)

Číslo	Ekologické farmy přilehlé k CHKO Bílé Karpaty	Umístění
97	Farma Blatnička	Blatnička
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Lanýže, naočkované lanýžové sazenice Luštěniny, byliny, cibule, česnek Ovoce, sušené ovoce, zelenina, listová zelenina Ovocné mošty, ovocné octy, povidla Včelí med, vejce, peří		Prodej semínek Česnekobraní – samosběr česneku Prodej ze dvora Na odběrných místech Možnost zaslání Českou či Slovenskou poštou
98	Agrofyto, spol. s.r.o.	Horní Lideč
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Mléko Pohanka, pohanková mouka Tvaroh plnotučný; čokoládový tvaroh; čerstvý sýr přírodní, s paprikou, s medvědí česnekem Hovězí maso, hovězí svíčková Chov masného plemene Limousine a Simentál a mléčného holštýnského skotu		Zpracování hovězího masa v certifikovaných jatkách a následně ve své vlastní zpracovně a zráně masa Vakuové balení a doručení vyzrálého hovězího masa zákazníkům ve formě směsných balíčků Dodavatel mléka Mlékárny Valašské Meziříčí Exkurze pro školy
99	Janča Miroslav	Nivnice
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Džem Povidla (švestková)		Prodej na farmářských trzích Prodej ze dvora
100	Huňková Bohumila	Provodov
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Chov ovcí a koní		Ustájení, agroturistika – vyjížděky na koních, výcvik na koních, jízdárna
101	Zelenina Janíček	Šumice
<i>Produkce</i>		<i>Služby</i>
Zelenina Více než 20 druhů zeleniny		Prodej sezónní zeleniny pěstované bez agrochemikálií Odběr možný po předchozí domluvě
102	SILENA Valašské Klobouky, s.r.o.	Valašské Klobouky
<i>Produkce/Služby</i>		
Zemědělství včetně prodeje nezpracovaných zemědělských surovin Poskytování služeb pro zemědělství a zahradnictví		
103	Kružica Jan	Velká nad Veličkou
<i>Produkce</i>		
Pšenice, ječmen, oves (2 ha orná půda) Švestky, durancie		

104	KVATRO-EKOSTATEK, s.r.o.	Velká nad Veličkou
<i>Produkce/Chov</i>		<i>Služby</i>
Pícniny – seno, senáž Odchov koní Chov masného skotu		Pastvinářský program Prodej koní, skotu Sklizeň luk a pastvin Prodej ze dvora Prohlídka farmy
105	Tomčala Ladislav	Velká nad Veličkou
<i>Produkce</i>		
Starý ovocný sad o výměře 2 ha – jabloně (panenské, jadernička a jiné), hrušně (jačmenky, ovesňacky, medule, škaredky, majdalenky a jiné), durancie		

PŘÍLOHA P XII: PLOCHY V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ DLE KULTUR.

*Tab. 29. Plochy v ekologickém zemědělství dle kultur
(Ministerstvo zemědělství, ©2009-2018g; vlastní zpracování)*

Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	R	U	T	G	S	J	O	Plocha
AGM servis s.r.o.	37,26		351,51		0,19	0,85		389,81
AGMOPOL s.r.o.			8,08			2,29		10,37
Agro Březová, s.r.o.	66,21		473,32			2,89		542,42
Agrofiniš, spol. s.r.o.	182,86		305,47	4,89				493,22
Agrofyto, spol. s.r.o.	212,66		564,28			0,17		777,11
Běluša Leoš			5,29			2,5	0,06	7,85
Bílé Karpaty s.r.o.			201,46					201,46
Cigánek Stanislav			159,36		1,67	0,92		161,95
Čaňo David			25,96					25,96
Čaňo Jan	17,14		35,89					53,03
DAŠIKI s.r.o.			79,05					79,05
Dulínek Antonín, Ing.			3,41			1,1		4,51
Durdáková Jitka/Durdák Otto	0,36		11,45		0,81			12,62
EKO sady Komňa								-
EKO VLACHOVICE s.r.o.	17,92		301,29					319,21
EKOFARMA BALADA, s.r.o.	64,74		366,54					431,28
Ekofarma JAVORNÍK – CZ s.r.o.	412,98		1 251,09		33,43	13,52		1 711,02
Ekofarma Polách			52,15			1,18		53,33
Ekofarma Rokytka (Jaroslava Moudříková)	0,21		60,22			0,08		60,51
Ekofarma u Macků								-
EKOZEAS Bánov, a.s.	180,7		905,89	21,81				1 086,59
Farma Blatnička								-
Farma Kotulačovec								-
Farma Nová Lhota								-
Farma Rudimov s.r.o. – ekofarma						4,85		4,85
Fojtík Miroslav	1,44		96,88			0,29		98,61
Fryzelková Zuzana								-
Gottfriedová Kateřina/Gottfried Jiří			44,69			4,79		49,48
Habáník Miroslav								-
Hornácká farma s.r.o.	294,89		434,26	0,43	21,81	1,58	0,39	753,36
Huňková Bohumila			34,13			1,35		35,48
Husařík Bohumil – Farma Vápenice	1,05		7,4			0,5		8,95
Janiček Vít								-
Josbios s.r.o.								-
Juřík Martin		0,78	15,17		0,52			16,47
KLIP, s.r.o.			343,21		0,18	1,53		344,92
Koldokol Hana Němcová					6,24	0,14		6,38
Kolínek Josef			21,97		4,29		0,07	26,33
Králíková Anežka	6,56		47,76			1,32		55,64
Kružica Jan	1,05		26,28			1,12		28,45
Kubišová Eva								-
KVATRO-EKOSTATEK, s.r.o.			830,92					830,92
Lebánek Vojtěch – Farma Žitková			176,47			6,82		183,29
Lopeníček (Pirovi)			3,27			3,68		6,95
Lysák Pavel	134,32		534,05			0,25		668,62
Lysáková Marta	1,82		24,83					26,65
Malár František	2,24		55,01					57,25
Maňák Libor			39,4				0,19	39,59
Martiš Jaroslav								-
Maso z lúky								-
Matějčík Tomáš			80,63					80,63

Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	R	U	T	G	S	J	O	Plocha
Michalčík Pavel			39,82					39,82
Miklas Zdeněk, Mgr.			12,16		23,75	2,9		38,81
Miko Jan			0,12		3,46			3,58
Miroslav Janča								-
Miškářová Marie	3,71		10,13			3,58		17,42
Moštárna Hostětín, s.r.o.			0,24		0,49	0,53	0,1	1,36
MZ Březová s.r.o.	16,49							16,49
Navláčilová Dagmar								-
Novák Václav	2,76		37,55		1,83	0,03		42,17
OLŠAVA-EKO s.r.o.			416,57			0,12		416,69
Ovčí ekofarma Štěpančík Petr			21,82		4,33	0,35		26,5
Ovčín Strání								-
Pacík František	2,17		91,87			0,1		94,14
Pelíšek David, Ing.			36,35			0,97		37,32
Pešek Radim					4,53			4,53
Petrů Jiří, Ing. – ekofarma Slopné			2,76			4,22		6,98
Polfin eko valašská, s.r.o.	12,15		269,84			1,05		283,04
Pouza Daniel	0,1		43,15			1,21	0,61	45,07
ROKSLAV s.r.o.	9,57		152,06		0,8			162,43
Sedlačík Ladislav	4,31		35,12			1,18		40,61
Sedlačík Ladislav ml.			7,55		1	0,39		8,94
SILENA Valašské Klobouky, s.r.o.	53,3		446,77					500,07
Slabíková Dominika								7,37
Staroba František								-
Strapina Daniel			34,53			0,92		35,45
Sucháček Jiří			0,13		2,63			2,76
Svrček Milan								-
Šenkeřík Jiří					1,43	3,09		4,52
Šenkeřík Marek			35,35		1,61			36,96
Ševčík Miroslav, Ing.			176,04			5,74		181,78
Ševčík Zdeněk, Ing.						5,14		5,14
Šuránová Gabriela			10,52		2	1,2		13,72
Tomčala Ladislav								-
Tradice Bílých Karpat								-
Urban Josef								-
Vacula Zdeněk	1,67		35,57			1,62		38,86
Verner Rudolf – ekofarma Vasilsko			63,47			0,22		63,69
Vinařství Klásek								-
Zahradnictví Vilímek, s.r.o.								-
ZAKFARM s.r.o.			189,73			0,62		190,35
ZÁLESÍ a.s.	281,3		1 167,79			1,68		1 450,77
Zapletalová Jarmila					1,84			1,84
ZD Starý Hrozenkov, a.s.	17,22		404,72		70,72	0,19		492,85
Zelenina Janíček								-
Zelený vrch, s.r.o.	282,05		722,29					1 004,34
Zemánek Josef	18,06		253,68			3,95		275,69
Zemědělské družstvo Bzová – Krhov	51,45		562,65				1,11	615,21
Zemědělské družstvo Rudice-Přečkovice	137,84		435,59					573,43
Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice	432,02		484,98	9,8				926,8
ZS Pitín, a.s.	199,58		277,76			1,11		478,45
Žák František			198,18		0,06			198,24
Žáková Šárka			26,17					26,17
Celkem	3 162,16	0,78	14 681,07	36,93	189,62	95,83	2,53	18 154,48

*Plocha v hektarech; R = orná půda, U = úhor, T = travní porost, G = tráva na orné, S = ovocný sad,
J = jiná trvalá kultura, O = jiná kultura

**PŘÍLOHA P XIII: ČERPÁNÍ DOTACÍ EKOLOGICKÝCH FAREM
V ROCE 2015 A 2016.**

Tab. 30. Čerpání dotací ekologických farem v CHKO Bílé Karpaty v letech 2015 a 2016 (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c; vlastní zpracování)

	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Částka v CZK	
			2015	2016
1	EKOZEAS Bánov, a.s.	Bánov	15 742 730,59	15 323 740,97
2	Agrofiniš, spol. s.r.o.	Bojkovice	6 252 068,38	6 235 985,20
3	Koldokol Hana Němcová	Bojkovice	73 055,96	62 531,60
4	Pešek Radim	Bojkovice	148 901,66	100 487,66
5	Zemědělské družstvo Bzová-Krhov	Bojkovice	10 162 312,47	9 350 753,03
6	Lysák Pavel	Brumov-Bylnice	10 253 354,57	10 891 532,65
7	Lysáková Marta	Brumov-Bylnice	452 538,16	483 156,77
8	Slabíková Dominika/Slabík Zdeněk	Brumov-Bylnice	121 931,98	109 744,91
9	Sucháček Jiří	Brumov-Bylnice	80 946,93	65 568,94
10	Zahradnictví Vilímek, s.r.o	Brumov-Bylnice	943 026,43	225 343,97
11	Agro Březová, s.r.o.	Březová	9 482 696,07	9 856 844,47
12	MZ Březová s.r.o.	Březová	19 910,80	23 102,50
13	Čaňo David	Březová	408 285,05	411 722,60
14	Čaňo Jan	Březová	918 941,50	840 785,74
		Březová	56 309,78	80 877,47
15	Králíková Anežka	Březová	1 010 637,49	862 969,54
16	Centrum Veronica Hostětín	Hostětín	Nenalezeno	Nenalezeno
17	Durd'áková Jitka/Durd'ák Otto	Hostětín	253 561,83	169 464,87
18	Moštárna Hostětín, s.r.o.	Hostětín	22 033,35	Nenalezeno
19	Staroba František	Hostětín	101 183,68	108 991,55
20	Tradice Bílých Karpat	Hostětín	Nenalezeno	Nenalezeno
21	Janíček Vít	Hroznová Lhota	Nenalezeno	Nenalezeno
22	Kubišová Eva	Hroznová Lhota	Nenalezeno	Nenalezeno
23	Hornácká farma s.r.o.	Hrubá Vrbka	11 300 450,36	5 264 167,96
24	DAŠIKI s.r.o.	Javorník nad Veličkou	1 064 304,37	964 307,87
25	EKO sady Komňa	Komňa	266 596,98	350 793,81
26	Matějík Tomáš	Komňa	1 454 637,53	1 259 659,76
27	Navláčilová Dagmar	Korytná	35 263,72	45 802,50
28	Zelený vrch, s.r.o.	Korytná	16 935 973,56	16 469 831,63
29	Bílé Karpaty s.r.o.	Korytná, Horní Němčí, Strání	Nenalezeno	Nenalezeno
30	KLIP, s.r.o.	Křekov	5 608 984,12	5 187 795,69
31	Juřík Martin	Lipová u Slavičina	154 083,97	276 104,20
32	Dulínek Antonín, Ing.	Lopeník	73 355,96	Nenalezeno
33	Lopeníček (Pirovi)	Lopeník	140 847,38	121 745,91
34	Martiš Jaroslav	Lopeník	216 000,00	216 000,00
35	Miškářová Marie	Lopeník	325 957,12	272 246,20
36	Strapina Daniel	Lopeník	480 285,36	645 657,11
37	Polfin eko valašská, s.r.o.	Loučka	3 530 091,04	3 920 199,23
38	Vacula Zdeněk	Luhačovice	700 886,29	622 182,32

	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Částka v CZK	
			2015	2016
39	ZÁLESÍ a.s.	Luhačovice	22 962 817,50	11 190 749,30
40	Novák Václav	Nedašov	1 900 818,42	707 135,91
41	Fojtík Miroslav	Nedašova Lhota	1 639 078,84	1 611 122,58
42	Pacík František	Nedašova Lhota	1 742 392,35	1 443 622,56
43	Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice	Nezdenice	12 232 845,91	12 529 871,30
44	Farma Nová Lhota	Nová Lhota	Nenalezeno	Nenalezeno
45	Malár František	Nová Lhota	216 000,00	92 731,00
46	Vinařství Klásek	Petrov u Hodonína	Nenalezeno	Nenalezeno
47	Gottfriedová Kateřina	Petrůvka u Slavičina	844 062,73	639 362,09
	Gottfried Jiří		1 149 596,71	941 849,16
48	Běluša Leoš	Pitín	192 139,38	197 884,31
49	Ševčík Zdeněk, Ing.	Pitín	103 464,84	66 646,64
50	ZS Pitín, a.s.	Pitín	7 292 229,99	6 883 322,27
51	Cigánek Stanislav	Poteč	2 873 307,11	2 740 721,35
52	Miklas Zdeněk, Mgr.	Poteč	788 701,53	1 564 506,05
53	Žák František	Poteč	3 164 306,71	2 966 174,70
54	AGMOPOL s.r.o.	Rokytnice u Slavičina	352 352,66	359 983,09
55	Ekofarma Rokytka (Jaroslava Moudříková)	Rokytnice u Slavičina	1 229 462,79	960 990,87
56	ROKSLAV s.r.o.	Rokytnice u Slavičina	102 003,92	2 299 125,29
57	Zemědělské družstvo Rudice-Přeckovice	Rudice	7 720 852,70	7 940 073,71
58	Farma Rudimov s.r.o. – ekofarma	Rudimov	6 536,98	1 365 315,09
59	Maso z lúky	Rudimov	Nenalezeno	Nenalezeno
60	Verner Rudolf – ekofarma Vasilsko	Rudimov	1 149 843,47	1 101 792,53
61	ZAKFARM s.r.o.	Rudimov	3 256 312,33	3 051 847,32
62	Žáková Šárka	Rudimov	Nenalezeno	Nenalezeno
63	OLŠAVA-EKO s.r.o.	Sehradice	7 530 500,57	6 940 077,29
64	AGM servis s.r.o.	Slavičín	7 009 451,14	6 913 925,42
65	Ekofarma Polách	Slavičín	Nenalezeno	Nenalezeno
66	Zemánek Josef	Slavičín	4 565 004,36	4 322 662,20
67	Petrů Jiří, Ing. – ekofarma Slopné	Slopné	133 239,99	90 476,49
68	Habáník Miroslav	Starý Hrozenkov	83 543,03	83 071,62
69	Miko Jan	Starý Hrozenkov	84 159,14	71 035,07
70	Sedlačík Ladislav	Starý Hrozenkov	101 233,07	635 959,22
71	Sedlačík Ladislav ml.	Starý Hrozenkov	704 518,15	96 435,39
72	Zapletalová Jarmila	Starý Hrozenkov	Nenalezeno	37 348,35
73	ZD Starý Hrozenkov, a.s.	Starý Hrozenkov	12 322 830,59	10 082 563,50
74	Ovčín Strání	Strání	1 565 057,22	1 657 199,73
75	EKOFARMA BALADA, s.r.o.	Suchov	6 487 925,82	6 571 909,30
76	Svrček Milan	Suchov	Nenalezeno	Nenalezeno
77	Pelěšek David, Ing.	Šanov	634 177,60	644 631,60
78	JAVORNÍK – CZ s.r.o.	Štítná nad Vláří-Popov	30 338 398,10	21 619 642,81
79	Kolínek Josef	Štítná nad Vláří-Popov	82 706,47	104 652,77
80	Ovčí ekofarma Štěpančík Petr	Štítná nad Vláří-Popov	784 993,75	654 544,54
81	Šuráňová Gabriela	Štítná nad Vláří-Popov	216 854,05	298 680,33
82	Urban Josef	Štítná nad Vláří-Popov	136 464,33	127 951,47
83	Šenkeřík Jiří	Valašské Klobouky	1 404 328,54	652 325,75

	Ekologické farmy v CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Částka v CZK	
			2015	2016
84	Šenkeřík Marek	Valašské Klobouky	Nenalezeno	Nenalezeno
85	Ekofarma u Macků	Vápenice	Nenalezeno	Nenalezeno
86	Husařík Bohumil – Farma Vápenice	Vápenice	230 415,42	139 315,25
87	Maňák Libor	Vápenice	559 604,11	519 158,76
88	Michalčík Pavel	Vápenice	746 861,93	605 258,67
89	EKO VLACHOVICE s.r.o.	Vlachovice	5 080 642,46	4 521 360,14
90	Fryzelková Zuzana	Vlachovice	Nenalezeno	Nenalezeno
91	Ševčík Miroslav, Ing.	Vlachovice	2 824 682,14	2 538 526,92
92	Farma Kotulačovec	Žitková	672 181,33	598 602,74
93	Josbios s.r.o.	Žitková	340 362,08	Nenalezeno
94	Lebánek Vojtěch – Farma Žitková	Žitková	3 243 591,34	2 928 275,51
95	Pouza Daniel	Žitková	Nenalezeno	Nenalezeno

*Tab. 31. Čerpání dotací ekologických farem přilehlých k CHKO Bílé Karpaty
v roce 2015 a 2016 (Státní zemědělský intervenční fond, ©2013c;
vlastní zpracování)*

	Ekologické farmy přilehlé k CHKO Bílé Karpaty	Umístění	Částka v CZK	
			2015	2016
97	Farma Blatnička	Blatnička	Nenalezeno	Nenalezeno
98	Agrofyto, spol. s.r.o.	Horní Lideč	13 390 742,01	12 779 939,60
99	Miroslav Janča	Nivnice	Nenalezeno	Nenalezeno
100	Huňková Bohumila	Provodov	532 190,56	505 166,06
101	Zelenina Janíček	Šumice	154 830,02	140 665,16
102	SILENA Valašské Klobouky, s.r.o.	Valašské Klobouky	8 216 951,09	7 060 431,47
103	Kružica Jan	Velká nad Veličkou	270 277,18	359 315,88
104	KVATRO-EKOSTATEK, s.r.o.	Velká nad Veličkou	13 223 726,30	11 264 830,37
105	Tomčala Ladislav	Velká nad Veličkou	58 363,91	Nenalezeno

PŘÍLOHA P XIV: OTÁZKY K ROZHOVORŮM S AKTÉRY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ CHKO BÍLÉ KARPATY.

Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.

- 1. Představte trendy v ekologickém zemědělství v CHKO Bílé Karpaty v posledních dvou až třech letech z hlediska:**
 - a) Prostorového rozšíření ekologického zemědělství a jeho podílu ke konvenčnímu zemědělství v horských a podhorských oblastech
 - b) Způsobu prezentace a propagace ekologického zemědělství
 - i. webové a mobilní aplikace
 - ii. sociální sítě
 - iii. prezentace na výstavách a veletrzích
- 2. Představte klíčové přednosti a nedostatky současného stavu ekologického zemědělství Ve Vaší oblasti ve vztahu k:**
 - a) Veřejné podpoře a jejího následného dopadu na strukturu a zaměstnanost v ekologickém zemědělství na území CHKO Bílé Karpaty
 - i. ze státního rozpočtu
 - ii. strukturálních fondů EU na národní úrovni (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
 - iii. dotačních titulů Zlínského kraje a MAS
 - b) Spolupráci ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů v oblasti jak produkční, tak mimoprodukční funkce ekologického zemědělství, tj. obce a jejich sdružení – MAS, mikroregiony, CHKO, neziskové organizace
- 3. Předložte Vaši vizi rozvoje ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty v následujících pěti letech.**

4. Na základě Vámi stanovené vize identifikujte, které aktivity ekologického zemědělství by měly být v CHKO Bílé Karpaty prioritně rozvíjeny v kontextu:
 - a) Produkční funkce ekologického zemědělství
 - b) Mimoprodukční funkce ekologického zemědělství (návazné aktivity ve vztahu k ekoagroturismu atp.)
5. Máte nějaké návrhy na konkrétní projekt/y směřující k rozvoji ekologického zemědělství v CHKO Bílé Karpaty, který/é by mohly ekologické farmy v této oblasti s využitím dotačních titulů určených pro rozvoj ekologického zemědělství v letošním a následujícím roce zrealizovat?
6. Jaká by, dle Vás, byla předpokládaná finanční, časová a riziková stránka tohoto projektu/těchto projektů?

Ekologické farmy

1. Představte, jaké důvody Vás přiměly k činnosti v ekologickém zemědělství (místo konvenčního zemědělství) a jaké problémy a obtíže s tím byly spojeny. Rozhodněte a zdůvodněte, zdali byste se dnes za současných podmínek k tomuto přechodu odhodlali znovu.
2. Vymezte, které části legislativy spojené s ekologickým zemědělstvím jsou pro Vás nejvíce obtížně pochopitelné a které, podle Vás, omezují Vaše podnikání?
3. Jakým způsobem se vypořádáváte se zaváděním novelizace příslušné legislativy v požadovaném rozsahu a čase ve vztahu ke schopnosti plnit požadavky z ní vyplývající?
4. Zhodnoťte, do jaké míry jsou pro Vás informace o dotačních titulech
 - a) snadno přístupné
 - b) srozumitelné
5. Odhadněte, kolik procent nákladů Vaší ekofarmy pokrývaly dotace v posledních dvou až třech letech, a vyjádřete se, zdali by bez nich bylo reálné Vaše další podnikání v oblasti ekologického zemědělství.

6. Představte aktivity Vaší ekologické farmy:

a) Produkční aktivity

i. Struktura pěstovaných plodin – množství, výše a směřování exportu, způsob prodeje

1. lokální síť – místní trhy
2. prodej ze dvora
3. mimoregionální nákupní a zpracovatelské řetězce

ii. Struktura chovu a jejich produkce – množství, výše a směřování exportu, způsob prodeje

1. lokální síť – místní trhy
2. prodej ze dvora
3. mimoregionální nákupní a zpracovatelské řetězce

b) Mimoprodukční aktivity (viz např. ekoturistika, ekoagroturistika atd.)

c) Způsob prezentace a propagace

- i. webové a mobilní aplikace
- ii. sociální síť
- iii. prezentace na výstavách a veletrzích

7. Využíváte nějaké marketingové strategie s cílem nabytí nových zákazníků, ať už jde o přímé zákazníky či zpracovatele?

8. Zhodnoťte spolupráci ekologických zemědělců a ostatních stakeholderů (tj. obce a jejich sdružení – MAS, mikroregiony, CHKO, neziskové organizace) v oblasti jak produkční, tak mimoprodukční funkce ekologického zemědělství?

9. Jakým způsobem/Na jaký/é konkrétní projekt/y předpokládáte využít dotačních titulů určených pro rozvoj ekologického zemědělství v letošním a následujícím roce v případě nezměněných podmínek pro jejich poskytování.

10. Jaká by byla předpokládaná finanční, časová a riziková stránka tohoto projektu/těchto projektů?